

CEP ÜNİVERSİTESİ

Astroloji

SUZEL FUZEAU-BRAESCH

İletişim Yayınları . PRESSES UNIVERSITAIRES DE FRANCE

CEP ÜNİVERSİTESİ

Astroloji

L'astrologie

SUZEL FUZEAU-BRAESCH

Çevirenler

MELTEM CANSEVER - OKŞAN TAŞKENT

İletişim Yayınları • PRESSES UNIVERSITAIRES DE FRANCE

İletişim Yayınları • PRESSES UNIVERSITAIRES DE FRANCE

CEP ÜNİVERSİTESİ

İletişim Yayıncılık A.Ş. Adına Sahibi: Murat Belge
Genel Yayın Yönetmeni: Fahri Aral
Yayın Yönetmeni: Erkan Kayılı
Yayın Danışmanı: Ahmet İnsel

Yayın Kurulu:
Fahri Aral, Murat Belge, Tanıl Bora, Murat Gültekingil,
Ahmet İnsel, Erkan Kayılı, Ümit Kıvanç,
Tuğrul Paşaoğlu, Mete Tunçay.

Görsel Tasarım: Ümit Kıvanç
Dizgi: Maraton Dizgievi
Sayfa Düzeni: Hüsnü Abbas
Baskı: Şefik Matbaası (iç) / Ayhan Matbaası (kapak)
Dağıtım: Hür Basın Dağıtım A.Ş.

İletişim Yayıncılık A.Ş. · Cep Üniversitesi 40 · ISBN 975-470-136-9

1. Basım · İletişim Yayınları, Ağustos 1991.
Ağustos 1989 tarihli 1. baskısından çevrilmiştir.

© Que sais-je?, Presses Universitaires de France, 1989
108, Boulevard Saint-Germain, 75006, Paris-France
© İletişim Yayıncılık A.Ş., 1991
Klodfarer Cad. İletişim Han. No:7 34400
Cağaloğlu-İSTANBUL, Tel: 516 22 60 · 61 · 62

Önsöz

Günümüzde bilgi bir yandan en önemli değer haline gelirken diğer yandan da artan bir hızla gelişiyor, çeşitleniyor. Ama katlanarak büyüyen bilgi üretiminden yararlanmak, özellikle gündelik yaşam kaygılarının baskısı altında, zorlaşıyor. Her şeye rağmen bilgiye ulaşma çabasını sürdürenler için de imkânlar pek fazla değil.

Ayrıca, özellikle Türkiye gibi ülkelerde bir konuda kendini geliştirmek ya da sırf merakını gidermek için herhangi bir konuyu öğrenmek isteyenlerin şansı çok az. Üniversitelerimiz, toplumumuzun yetişkin bölümüne katkıda bulunmak için gerekli imkânlardan yoksun.

Cep Üniversitesi kitapları işte bu olumsuz ortamda, evlerinde kendilerini yetiştirmek, otobüste, vapurda, trende harcanan zamandan kendileri için yararlanmak isteyenlere sunulmak üzere hazırlandı.

20. yüzyıl Fransız kültür hayatının en önemli ürünlerinden olan, bugün yaklaşık 3000 kitaplık dev bir dizi oluşturan "Que sais-je" (Ne Biliyorum?) dizisini İletişim Yayınları Türkçe'ye kazandırıyor. İletişim'in Cep Üniversitesi, bu büyük diziden seçilmiş,

Türkiyeli okurlar için özellikle ilgi çekici olabilecek eserlerin yanısıra, Avrupa'nın başka yayınevlerinin benzer bir çerçevede yayımladığı kitapları da içeriyor.

Ayrıca, Türkiye'nin siyaset, kültür, ekonomi hayatıyla ilgili konularda özel olarak bu dizi için yazılmış telif eserler "üniversite"nin "öğrenim programını" tamamlayacak.

Cep Üniversitesi'nin her kitabı alanının öndegelen bir uzmanı tarafından yazıldı. Kitaplar, hem konuya ilk kez eğilen kişilere hem de bilgisini derinleştirmek isteyenlere seslenebilecek bir kapsam ve derinlikte. Bilginin yeterli ve anlaşılır olması, temel kıstas. Cep Üniversitesi kitaplarını lise ve üniversite öğrencileri yardımcı ders kitabı olarak kullanabilecek; öğretmenler, öğretim üyeleri ve araştırmacılar bu kitaplardan kaynak olarak yararlanabilecek; gazeteciler yoğun iş temposu içinde çabuk bilgilenme ihtiyaçlarını Cep Üniversitesi'nden karşılayabilecek; çalıştığı meslek dalında bilgisini geliştirmek isteyen, evinde, kendi programlayabileceği bir meslekî eğitim imkânına kavuşacak; ayrıca, herhangi bir nedenle herhangi bir konuyu merak eden herkes, kolay okunur, kolay taşınır, ucuz bir kaynağı Cep Üniversitesi'nden temin edebilecek.

Cep Üniversitesi kitapları sık aralıklarla yayımlandıkça, benzersiz bir genel kültür kitaplığı oluşturacak. İnsan Hakları'ndan Genetik'e, Kanser'den Ortak Pazar'a, Alkolizm'den Kapitalizm'e, İstatistik'den Cinsellik'e kadar uzanan geniş bir bilgi alanında hem zahmetsiz hem verimli bir gezinti için ideal "mekân", Cep Üniversitesi.

İletişim
Yayınları

İçindekiler

GİRİŞ 7

I. BÖLÜM

Batı Astrolojisi Tekniğinin Genel Bileşenleri 9
- Zodyak 9
- Güneş, Ay ve Gezegenler 14
- Gerçek Gökyüzü 20
- Psikolojik Yorumlama 26
- Öngörüler 28

II. BÖLÜM

Astrolojik Tekniğin Çeşitli Unsurlarının Kökeni ve Evrimi 33
- Antik Çağ'da İlk Astrolojik Bilgiler 33
- Helenistik Astroloji 40

III. BÖLÜM

Antik Yayılmadan Kopernik Devrimi'ne 50
- Roma 50
- Hıristiyanlık'ın Başlangıç Dönemi 53
- Arap Astrolojisi 55
- Ortaçağ 57
- Matbaa ve Günmerkezcilik: 15. Yüzyıldan 17. Yüzyıla 62

IV. BÖLÜM

Aydınlanma Çağı'ndan Modern Çağ'a Gerileme ve Yenilenme 66

Aydınlanma Çağı 66
Büyük Britanya'da Astrolojinin Farklı Evrimi 69
Fransa'da Astrolojinin Unutuluşu ve
Tekrar Ortaya Çıkışı 75
Almanya ve III. Reich 80
Günümüz Astrolojisinin Dökümü ve Eğilimleri 84

V. BÖLÜM
Bilim Karşısında Astroloji 92
İstatistik 95
Psikoloji 105
Biyoloji 113
Astronomi 119
Astrolojiye Karşı Militan Rasyonalizm 125

SONUÇ 129

BİBLİYOGRAFYA 133

ASTRO05...GRUP..CEP

GİRİŞ

Astroloji herşeyden önce, akan zamanın ve doğadaki ritmlerin İnsan tarafından bilincine varılmasıyla bağlantılı olan uygarlığın bir verisidir.

Tarihi 5000 yıldan fazla bir döneme yayılır ve evrimi hem zaman hem de coğrafya düzlemlerinde kesintisiz bir biçimde sürer.

Gökyüzünün gözlemi, Ay'ın ya da Güneş'in, gezegenlerin ve yıldızların hareketlerinin öğrenilmesi, gündüz ve gecenin, mevsimlerin birbirini izlemesi, İnsan'ın düşünme biçimini çok erken etkilemiştir. Bu nedenle, astrolojik yapıdaki çeşitli uzayzamansal (spatio-temporel) sistemler, Mısır, Hint, Helenistik, Çin ya da Maya gibi çok sayıda uygarlığın gelişimi sırasında ortaya çıkmıştır.

Burada yalnızca, Mısır, Mezopotamya, Yunan geleneklerinden doğan Batı astrolojisi incelenecektir. Bu küçük kitap, astrolojiyi tarihsel olarak betimleyici temeller üzerine yerleştirerek, onun elde bulunan nesnel unsurlarını biraraya getirmeyi amaçlamaktadır.

Bununla birlikte, ana çizgilerini ve esas içeriğini önceden belirlemeden, astrolojiyi ciddi bir biçimde incelemek bize mümkün gelmedi. Bu nedenle, kitabın ilk bölümünde, günümüzde genel kabul gören astroloji tekniklerinin bileşenlerini sunmaya kendimizi zorunlu hissettik. Bu yol bize astroloji sözcüğünün geniş kullanım alanı ve herkesin kafasındaki neredeyse paradoksal büyük belirsizlik nedenleriyle, gerekli göründü.

Bu yolla, tarihle ilgili üç bölüm boyunca astrolojinin kökenini daha iyi anlayabilir ve Babil'den günümüze dek gelen unsurlarının gelişimini ve serüvenini daha iyi izleyebiliriz. Böylece, iyi tanımlanıp, tarih içinde konumu belirlendikten sonra, beşinci bölümde astroloji ve modern bilimi karşılaştırmak mümkün hale gelir: çetrefilli ve güç bir sorun. Sorunu önce, olabilecek en nesnel biçimde, en belirgin olgularıyla incelemeye başlayacağız.

Not: Metinde köşeli parantez içindeki sayılar sondaki bibliyografyaya gönderme yapmaktadır. Bibliyografya kitapta doğrudan kullanılan eserleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM
BATI ASTROLOJİSİ TEKNİĞİNİN GENEL BİLEŞENLERİ

Günümüzde genel olarak kabul edilen biçimiyle Batı astrolojisinin tekniğini çizgileriyle bilmek sonraki bölümlerin konusunu oluşturacak olan tarihinin ve bilimlerle ilişkisinin iyi anlaşılması için zorunludur. Burada, *Larousse de l'Astrologie* sözlüğünde bulunan terimleri kullandık.[1]

Bireyin doğum ya da gökyüzü haritası, horoskop, İngilizce *nativity* ya da *birth chart*, tüm astrolojinin temelidir; bu konuyla ilgili yöntemler, çeşitli tekniklerin ve yorumlama alanlarının bir özetinin ardından sunulacaktır.[2,3,4,5,6,7]

I. Zodyak

Tanım.- Zodyak, ekliptiğin iki yanında, aşağı yukarı 18° genişliğinde, içinde Güneş'in ve gezegenlerin döndüğü bir gökkubbe kuşağıdır. Ekliptik, dünyamızdan bakan birinin gözüktüğü şekliyle Güneş'in Yeryüzü çevresinde bir yılda çizdiği görünür yörüngesinden başka birşey değildir; diğer bir deyişle yer-merkezli sistemin bir verisidir.

Ekliptik düzlemi, günümüzde, gök ekvatoruna göre yaklaşık 23° eğilimli durumdadır ve onu, adları ekinoks olan iki noktada keser; ilkbahar ekinoksu ya da "Koç'un ilk noktası" (ilkbahar noktası) ve sonbahar ekinoksu.

Ekliptik üzerindeki yıllık dolanımı sırasında Güneş, günde yaklaşık bir derece ilerleyerek (yılda 360°) zodyağın 12 burcundan geçer. Oysa, çok iyi bi-

linmektedir ki Güneş'in zodyağın 12 burcu çevresindeki görünür hareketini yaratan, gerçekte Dünya'nın Güneş çevresindeki dönüşüdür. (Tablo 1 ve şekil 1)

Tablo I
Zodyağın 12 Burcu, boylamları ve yaklaşık tarihleri.

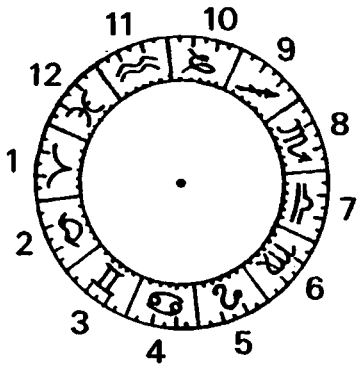
Burç	*Boylam*	*Tarihler*
1. Koç	0-30°	21 Mart-20 Nisan
2. Boğa	30-60°	21 Nisan-20 Mayıs
3. İkizler	60-90°	21 Mayıs-21 Haziran
4. Yengeç	90-120°	22 Haziran-22 Temmuz
5. Aslan	120-150°	23 Temmuz-22 Ağustos
6. Başak	150-180°	23 Ağustos-22 Eylül
7. Terazi	180-210°	23 Eylül-21 Ekim
8. Akrep	210-240°	22 Ekim-20 Kasım
9. Yay	240-270°	21 Kasım-19 Aralık
10. Oğlak	270-300°	20 Aralık-19 Ocak
11. Kova	300-330°	20 Ocak-18 Şubat
12. Balık	330-360°	19 Şubat-20 Mart

Zodyağın 12 burcu Antik Çağ'da görülüp tanımlanan 12 sabit takımyıldıza karşılık gelir ve bunlar, o dönemdeki adlarını korurlar: boylamları, Koç'un ilk noktasından (= 0° Koç'tan 360° Balık'a) yola çıkarak geleneksel olarak belirlenmiş, Koç, Boğa, İkizler, Yengeç, Aslan, Başak, Terazi, Akrep, Yay, Oğlak, Kova, Balık.[1]

Gerçekte, Koç'un ilk noktası, " ekinoksların devinmesi" olayına yolaçan dünya ekseninin ağır hareketi sonucunda kesintisiz olarak yer değiştirir. Böylece Koç'un ilk noktası zodyak üstünde, 72 yılda yaklaşık 1° geriye gider: Zodyak burçlarının ve ta-

(1) Latince'de *aries, taurus, gemini, cancer, lio, virgo, libra, scorpius, arceteneus, caper, amphora, pisces* - bu adlar, bazen onları zodyaktan ayırabilmek için takımyıldızlarıçin kullanılırlar.

kımyıldızların üstüste gelmesi her 26.000 yılda bir yinelenir ve her 2160 yılda bir, bir burcun takımyıldızlar ve zodyak arasında kayarak yer değiştirmesi sözkonusu olur.[2]

Şekil 1. - Fransa'da en çok kullanılan astrolojik zodyak şeması (5'er derecelik bölümlere ayrılmış): Ekliptik düzlem üzerine izdüşümü çıkarılmış çemberler. Tablo 1'e göre numaralandırılmış sembolleriyle on iki burç.

Şu halde, astrolojik zodyak burcu, bizim dünyadaki konumumuza göre Güneş'in mevsimlik durumunun belirtilmesidir: Zodyak kurulduğu sırada kendisine karşılık gelen takımyıldızın adını taşır. Son olarak da, her burcun genellikle, 10'ar günlük üç "dekanat"a bölündüğünü belirtelim.

Burçların Anlamları. - 12 burcun herbiri belli sayıda tanımlanmış özellikler taşır. Bu özellikler, her burca özgü "genel hava"yı sezdirtmekten başka bir amaç taşımayan, ortak kabul görmüş kavramların çok kısa olarak birkaç anahtar sözcükle bir sentez

(2) Böylece, örneğin Koç burcunda doğan birisi için, Güneş zodyağın Koç burcunda bulunur, ancak gerçekte o gün Kova takımyıldızından geçmektedir.

haline getirilmesiyle aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. Koç: Atılganlık - enerji - irade - taşkınlık - ateşlilik - hareket
2. Boğa: Sabır - sebat - istikrar - maddecilik - verimlilik
3. İkizler: Ortama uyma - ikililik - hareketlilik - esneklik - değişiklik - iletişim
4. Yengeç: Hayalgücü - duygusallık - aile - yuva - geçmiş
5. Aslan: Yaratıcılık - güç - zafer - baskınlık - yücegönüllülük - ideal - parıltı
6. Başak: Yöntem - analiz - iş - kendini adama - bilim - beceriklilik - utanma
7. Terazi: Adalet - yargı - uyum - uzlaşma - kararsızlık - barış - ortaklık
8. Akrep: Gizli güçler - gizler - saldırganlık - gizem - cinsellik - arzu
9. Yay: Açıklık - geziler - felsefe - din - ideal
10. Oğlak: Ciddiyet - sertlik - gerçekleştirme - iş - hırs - sabır - kesinlik - yavaşlık
11. Kova: Gelecek - sosyal ilişkiler - arkadaşlık - icat yeteneği - yardımseverlik
12. Balık: Usa aykırılık - yumuşaklık - kırılganlık - özveri - kolay etkilenme.

(Bu özellikler [1'den 7'ye] kadar ki tüm yapıtlarda ayrıntılı olarak anlatılmışlardır.)

Zodyak Burçlarıyla İlgili Çeşitli Sınıflandırmalar. - Astrolojinin içinde doğduğu kuzey yarıkürenin mevsimlerine doğrudan bağlı olarak akla hemen, "öncü, sabit ve değişken" burçlarla ilgili herkesin bildiği bir sınıflandırma gelmektedir.

Öncü ya da hareketli burçlar, mevsimlerin başlangıçlarına karşılık gelirler, bunlar aşağıdaki burçlardır:

Koç- ilkbahar ekinoksundan sonra
Yengeç- yaz gündönümünden sonra

Terazi- sonbahar ekinoksundan sonra
Oğlak- kış gündönümünden sonra

Sabit burçlar

Boğa- ilkbahar
Aslan- yaz
Akrep- sonbahar
Kova- kış,
olmak üzere mevsim ortalarında bulunurlar.

Değişken burçlar

İkizler- ilkbahar
Başak- yaz
Yay- sonbahar
Balık- kış
olmak üzere mevsim sonlarında bulunurlar.

Burçların sınıflandırmaları, ayrıca yıllık devrin üç kere dört çeyreğe bölünmesine karşılık gelen dört temel unsur arasındaki farka dayanan ve daha sonra görüleceği gibi çok eskiden beri varolan sınıflandırmayı da içerir. Böylece dört unsur ardarda gelir: Ateş, toprak, hava ve su.

Koç - Ateş unsuru
Boğa - Toprak unsuru
İkizler - Hava unsuru
Yengeç - Su unsuru

yılın başındaki ilk çeyrek için sözkonusudur. Sonrası da aynı biçimde sıralanır.

12 burcun [6] ençok kullanılan iki sınıflandırmasını birleştirici bir tabloyla birarada gösterebiliriz (Tablo II).

Tablo II
Zodyağın burçlarının en çok kullanılan iki sınıflandırması ve karşılıkları

	ATEŞ	TOPRAK	HAVA	SU
ÖNCÜ	Koç	Oğlak	Terazi	Yengeç
SABİT	Aslan	Boğa	Kova	Akrep
DEĞİŞKEN	Yay	Başak	İkizler	Balık

Ayrıca kadınsı ve erkeksi denilen burçlara ilişkin üçüncü bir sınıflandırmayı da eklemek gerekir. Ateş ve hava burçları erkeksidir, toprak ve su burçları kadınsıdır. Son olarak da, Koç= n° 1'den başlayarak verilen sayıya bağlı olarak "çift" ve "tek" olma özelliğinin hesaba katıldığını da (özellikle Anglo-Sakson astrologlar tarafından) belirtelim.

II. Güneş, Ay ve Gezegenler

Gökyüzü Haritasının Unsurları. - Güneş bir yıldızdır, oysa gezegenler, astronomlar tarafından güneşin çevresinde dönen, kendi başına ışığı olmayan gökcisimleri olarak tanımlanırlar. Astroloji tarafından hesaba katılan sekiz gezegen vardır: Güneşe olan karşılıklı uzaklıklarının büyüklük sırasına göre: Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün ve Plüton.[3] Dünya Venüs ve Mars arasında bulunduğundan, Merkür ve Venüs "iç gezegenler" olarak adlandırılırlar. Ay ise uydumuzdan başka birşey değildir. Astrolojide, Güneş ve Ay "ışıklı" olarak nitelendirilir ve Gökgünlükleri'nde, gezegenler gibi yermerkezli olarak konumlandırılırlar.

Böylece bir doğum haritası, tablolarda verili olan, zodyağın belirli 10 unsurunun ve bunlara eklenebilen "düğümlerin" (genellikle ay düğümleri) konumlarını içermek zorundadır. Bu "düğümler", (kuzey ve güney) bir gezegenin yörüngesinin ekliptik düzlemiyle kesiştiği noktalardır. Gezegen düğümleri çok az yer değiştirir ve kullanılmazlar. Buna karşılık, genellikle tek başına bir önem taşımayan, fakat gökyüzü haritasının diğer unsurlarıyla

(3) Antik Çağ'da, çıplak gözle görülebildikleri için, yalnızca ilk 5 gezegen bilinmekteydi. Uranüs, 1871'de Herschel tarafından, Neptün 1846'da Le Verrier'nin hesaplamaları sonucunda Plüton 1930'da P. Lowell ve C. Tombaugh tarafından bulunmuşlardır.

olan ilişkisi açısından gözönünde bulundurulan ay düğümleri hesap edilir.

İki tür koordinat bir doğum haritasının unsurlarının konumlarını belirlemeye olanak sağlar: *ekvator koordinatları:* açılım ve yükselim, *ekliptik koordinatlar:* enlem ve boylam. Gökgünlükleri [8] boylamları verirler Boylam, Koç'un ilk noktasının gökyüzünde incelenecek unsurun bulunduğu noktaya olan uzaklıkla yaptığı açıdır ve Güneş'in izlediği yol yönünde 0° ile (Koç'un ilk noktası) 360° arasında bir değer alır. Gökgünlükleri ayrıca, gök ekvatorunun altında ya da üstünde yer alan unsurun kuzey ve güney yönünde derece olarak (0°den 90°'ye) verilmiş yükselimini ya da açılımını da verirler.

Bu yermerkezli saptamada Güneş zodyağı bir yılda, gezegenleri ise, onları gösteren sembolün de yer aldığı Tablo III'te belirtildiği gibi, herbiri kendisine ait sürede kateder.[4]

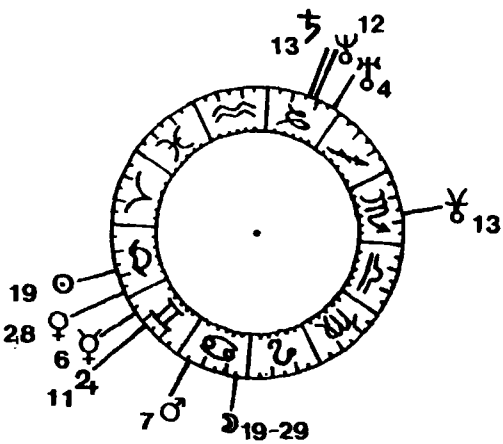
Tablo III
Astroloji'deki gezegenlerin sembolleri ve dolanım süreleri

	Sembol	Dolanım Süreleri
Güneş	☉	1 yıl
Ay	☽	27 gün
Merkür	☿	87 gün
Venüs	♀	224 gün
Mars	♂	687 gün

(4) Göktaşları, Mars ve Jüpiter'in yörüngeleri arasında dolaşan ve bir haritada hesaplanamayan küçük gezegenlerdir. Bunlar, astroloji tarafından hesaba katılmazlar. Zaman zaman astrologlar ve astronomlarca hesaplanan Plüton ötesi olası gezegenler için de aynı şey sözkonusudur.

	Sembol	Dolanım Süreleri
Jüpiter	♃	11,86 yıl
Satürn	♄	29,44 yıl
Uranüs	♅	83,80 yıl
Neptün	♆	163,83 yıl
Plüton	♇	245,49 yıl

Burada, kişinin, genellikle bildiği "zodyak burcunun" gökyüzü haritasının yalnızca bir unsuru olduğunu belirtmek gerekir: Doğum anındaki Güneş'in konumu. Şekil 2, bir örnek olarak 1989 doğumlu bir kişi için gezegenlerin konumunu vermektedir.

Şekil 2- 10 Mayıs 1989 tarihli bir doğumda zodyak ve 10 astrolojik gök unsurunun konumu. Her gezegen sembolüyle (Güneş, Ay ve 8 gezegen ve burç içinde yer aldığı derecesiyle gösterilmiştir. Sembollerin anlamına tablo III'ten bakınız.

Son olarak, bazı astrologlar, ay düğümlerinden başka, "Kara ay" gibi kurgusal noktaları da haritaya dahil ederler. "Kara ay" ayın yörüngesinin odağıdır.

Herbiri kendi hızı ve yörüngesine göre her zaman aynı yönde hareket eden gezegenlerin içinde yer aldığı güneş sisteminin güneş merkezli gerçeğinin tersine, Gökgünlükleri bazı durumlarda gezegenin yukarıda tanımlanan bütüne göre geri gittiği değerleri verirler. Bu, astrolojinin yermerkezli sistem içinde çalıştığı unutulmazsa kolayca anlaşılabilecek görünür "geri hareket" olgusudur. Böylece, örneğin 1989'da Dünya'dan görüldüğü durumuyla Satürn, Oğlak'ın 13°5'inden 7°1'ine dek geri gitmiş ve aynı yılın Aralık ayında eski değerine tekrar kavuşarak ileri hareketine yeniden başlamıştır.

Gezegenlerin Anlamları - Her gezegene özel bir anlam verilmiştir. Bu anlamı daha eskiden beri bilinenler için belirlemek kolayken, astrologların haklarında çok daha az homojen görüşlere sahip oldukları, yakın zamanda bulunan üç gezegen (Uranüs, Neptün, Plüton) için belirlemek daha zordur.

Bununla birlikte, her gezegenin temsil ettiği özelliklerin ana çizgilerini, zodyak burçlarında olduğu kadar kısa bir biçimde ve en çok kullanılan anahtar sözcüklerle belirtebiliriz.

- Güneş: kişisel yetiler, yaşam gücü, irade, erkeksilik
- Ay: duygular, duyarlılık, günlük yaşam, kadınsılık
- Merkür: zihinsel kavrayış, ilişkilere ait beceriler
- Venüs: duygular, aşk, uyum, güzellik, sanat
- Mars: mücadele, savaş, rekabet, enerji, saldırganlık
- Jüpiter: olgunluk, otorite, toplum, başarı, zen-

ginlik, yayılma, gelişme
- Satürn: zaman, deneyim, düşünme, yalnızlık, geri çekilme, yavaşlık
- Uranüs: değişimler, doğrudanlık, özgünlük, buluşlar, ilerleme
- Neptün: ilham, sezgi, alıcılık, yumuşaklık, düş
- Plüton: bilinçaltı, gizli şeyler, marjinallik

Tahmin edilebileceği gibi Satürn ötesi gezegenler belli sayıda astroloğun araştırma ve düzenlemelerine konu olmaktadırlar. [12-13]

Gezegenlerin Güçlülük ve Güçsüzlükleri. · Her gezegenin anlamı içinde bulunduğu zodyak burcuna göre kısmen değişir. Astroloji çok genel olarak her gezegenin anlamının değerini arttıran ya da azaltan, güçlenmesine ya da zayıflamasına yol açan çeşitli alanlar belirlemiştir. Bunlar "güçlülük"ler: Yerini alan gezegen ve karşılıklı etki ile "güçsüzlükler"dir: Zararlı konum ya da güçsüz konum.

Yerini alan gezegen: Gezegenle burç arasında mükemmel bir eylem birliği vardır, birinin ve ötekinin gücü uyumlu bir işbirliği içindedir, örneğin: Koç'ta Mars ve Aslan'da Güneş. Genel olarak kendi evinde olan bir gezegen zarar vermez.

Karşılıklı etki: Burcun ve gezegenin özellikleri birbirini karşılıklı olarak güçlendirir, örneğin Merkür, Başak burcunda güçlüdür: Zihinsel yetiler, burcun analitik ve metodik özelliğiyle daha da artar.

Zararlı Konum: Gezegen zodyak çemberi içindeki evine zıt olan burçta yer alır. Gücü kesilmez, ancak bu güç, burcun onu götürmek istediği yönün tersine, zıt tarafa doğru etkisini gösterir. Örneğin Terazi'de (Koç'un zıt burcu) olan Mars'ta enerji, burcu saldırganlığın fazlalığından dolayı rahatsız etme eğiliminde olacaktır.

Güçsüz Konum: Gezegen, güçlü olduğu burcun zıttı olan burçta bulunur ve taşıdığı ve bu konumla zayıflayacak özelliklerine zarar verici olabilir. Örneğin Balık burcunda güçlü durumda olan Venüs, Başak'ta amacından sapmış durumdadır, çünkü gezegenin aşk ilkesi bu burcun akılcı egemenliği tarafından engellenir.

IV numaralı tablo astrolojik 10 gezegenin bu dört konuma dağılımını gösterir. Bazı gezegenlerin 2 güçlülüğe sahip olduğu ve yakın zamanda bulunmuş olmalarına karşın Uranüs, Neptün ve Plüton'a astrologlar tarafından bu sistemde daha önce bilinen özelliklere bağlı olarak yer verildiği farkedilecektir.

Tablo IV
Gezegenlerin "Güçlülük" "Güçsüzlükler"i

Gezegen	Yerini alan gezegen	Karşılıklı etki	Zararlı konum	Güçsüz konum
Güneş	Aslan	Koç	Kova	Terazi
Ay	Yengeç	Boğa	Oğlak	Akrep
Merkür	İkizler Başak	Aslan	Yay Balık	Balık
Venüs	Boğa Terazi	Balık	Akrep Koç	Başak
Mars	Akrep Koç	Oğlak Akrep	Terazi Boğa	Yengeç
Jüpiter	Yay Balık	Yengeç	İkizler Başak	Oğlak
Satürn	Oğlak Kova	Terazi	Yengeç Aslan	Koç
Uranüs	Kova	Akrep	Aslan	Boğa
Neptün	Balık	Aslan	Başak	Kova
Plüton	Akrep	Koç	Boğa	Terazi

Gezegenlerarası Bakış Açıları - Gezegenlerin boylamları arasında varolan özel açıya "bakış

açısı" denir. Astrolojik gelenek açıları ikiye ayırır:

- Uyumlu bakış açıları: "Kavuşumlar", yıldızlar aynı boylamdadır, "üçgenler" = 120° ve "altıgenler" = 60° (bunlara zaman zaman yan-altıgen= 30° ve beşleme = 150° eklenebilir)
- Uyumsuz bakış açıları: "Karşıtlıklar" = 180° ve "kareler" = 90° (bunlara yarı-kare = 45° ve 135° eklenebilir)

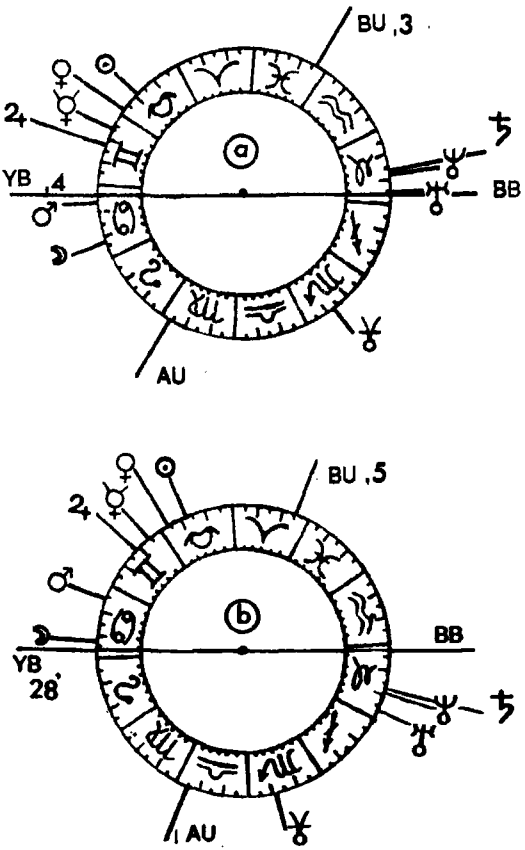
Bakış açısı, bir doğum haritasında derece olarak tam değerinde olduğu ölçüde belirleyicidir. Uygulamada, bakış açısının tam değerinin iki yanındaki dar bölgede bulunduğu varsayılır: Yörünge alanı. Yörünge alanının değeri yazarlara göre değişir, en çok kavuşum ve karşıtlık için 10°, kare ve üçgen için 8°, son olarak da, altıgen için 5° kabul edilir.

III. Gerçek Gökyüzü

Dünya'daki bir noktadan, gökkubbenin yalnızca bir yarısı görünür, diğer yarı ufuk altında kalır. Tüm astrolojik gezegenler (8 gezegen, Güneş ve Ay) doğudan doğar ve batıdan batarlar. Böylece Dünya'nın kendi çevresindeki dönüşüne paralel olarak görünen gökyüzünü katederler.

Ufuk ve Öğlen Düzlemi - Astroloğun önemli bir işi, 10 unsurunu konumlandırdığı zodyakta gerçek ufuk çizgisini tanımlamak ve sonra, Güneş'in öğlende en yüksek noktaya ulaştığı başucuna gelen öğlen düzlemini elde etmektir. Bu işlemde, kesin yer ve zamanın belirleyici olduğu açıktır.

Yer, coğrafi olarak enlem ve boylamıyla tanımlanır [9]. 4 noktanın konumları veya "açıları": Doğu ufuğu (= yükselen burç = YB), Batı ufuğu (= batan burç = BB), öğle (Başucu = BU), ve zıttı (= ayak ucu = AU), doğumun yıldız zamanına bağlı olarak uygun tablolarda [10] verilir.

Şekil 3- Şekil 2'dekiyle aynı günde yer alan a) saat 9'da b) saat 11'deki bir doğum için zodyak yerleşim düzeninin 2 örneği. Gezegenlerin konumu aynıdır. Yalnızca açılar değişir. YB= Yükselen burç ve BB=. Batan burç (= ufuk çizgisi) BU= Başucu ve AU= Ayakucu (öğlen çizgisi). Astrologlar için saat 9'da doğan kişinin en baskın gezegenleri arasında Mars ve Uranüs bulunurken (enerji, yöneticilik ve dinamizm), saat 11'de doğan Ay'ın güçlü etkisi altındadır (edilgenlik, alıcılıkve duyarlık). İki çok farklı kişilik.

Bu yıldız zamanı, Gökgünlükleri [8] tarafından, bir yandan doğum yerinin saat düzenine göre Greenwich saatine (GMT) çevrilen bu doğumun yerel saatine [11], öte yandan ilgili enlem ve boylama bağlı olarak düzeltilir.

Günümüzde Fransa'daki astrologlar zodyağı, gerçek ufuk çizgisini YB-BB sağda, YB solda olmak üzere yatay olarak göstererek konumlandırma eğilimindedirler (Şek.3)

Evleri Konumlandırma. - BU-AU çizgisi, şemanın düşey çizgisine göre az ya da çok eğimli durumdadır. (Sola ya da sağa). Gerçekte öğlen düzlemi, ekliptikle kutuplardan ve doğum yerinin düşey çizgisinden geçen gökkubbe çemberinin kesişimine karşılık gelir. Fakat, bundan yola çıkılarak yapılan çizimde oğlen düzlemi, ufukla birlikte, herbiri Güneş'in izlediği yolun değişimine ve sözkonusu eğime yol açan ve Güneş'in astrolojideki yer merkezli sistem çevresinde iki saatte katettiği zodyak bölgelerine ayrılan 4 kısmı belirler.

Gerçekte, ekliptik düzlemi yer ekvatoruna eğimli olduğundan, Güneş bazen Dünya çevresindeki görünür günlük hareketi sırasında bazı burçlarda diğerlerinden daha uzun süre kalır. Bu çizim, Dünya'da göründükleri biçimiyle gezegenlerin gerçek konumlarını gösterme olanağı verir.

Bu şekilde tanımlanan 6'sı ufuk çizgisinin üstünde, 6'sı da altında bulunan 12 ev, Tabloların [10] zodyaktaki ekliptiğin derecesine göre boylamlarını verdiği noktalarına göre ya da "çizgiler"ine göre gök haritasına yerleştirilir.[5]

Böylece zodyak, 12 eşit burca ve saat yelkovanının ters yönünde sıralandırılmış, eşit olmayan[6] 12

(5) Bazı ülkelerde (özellikle Anglo-Sakson) evler, bir diktörtgen içinde 12 üçgen halinde gösterilirler.

(6) Bazı devirlerde ters çizim uygulanmıştır. Eşit 12 ev ve eşit olmayan 12 zodyak burcu.

eve bölünür (Şek.3)

Burada sözü edilecek en çok kullanılmış ev konumlandırma yöntemi, Placidus'un çalışmalarına dayanır. Buna yakın başka yöntemler de vardır. Bu yöntemlerin yaratıcılarını tarihle ilgili bölümde ele alacağız. Kutba yaklaşırken enlem yükseldikçe evlerin genişliğinin azaldığı farkedilebilir, ancak YB-BB ufuk çizgisi, kutupsal çemberin ötesinde bile belirlenebilir. Örneğin, Narvik'de kışın doğmuş bir kişinin doğum haritasında kullanılabilecek Placidus evleri bulunmaz, ama bu harita, gezegenlerin hemen hemen tümünün ufuk çizgisinin üstünde kaldığı göreli konumu açısından ilgi çekicidir. Jüpiter bu yıllarda üstte yer almaktadır- bunu özellikle belirtiyoruz çünkü bu olay, astrolojik polemiklerin ana konusudur.

Güney yarıkure enlemleri için ev konumlandırma ilkesi yukarıda açıklanan ilkeden basit bir biçimde ayrılır. Doğum günü için, tablolarda kuzey için verilen yıldız zamanına 12 saat eklenir ya da bu zamandan 12 saat çıkarılır ve evler tablosunda her ev için karşıt burç bulunur (Örnek: 17° Oğlak'ta bulunan birinci ev, 17° Yengeç'e geçer).

Bütün bu ev konumlandırma yöntemlerinde hassas bir nokta vardır: gezegenlerin enlemleri dikkate alınmaz. Bu, bunlar zayıf olduğu zaman çok önemli değildir. Ancak, Plüton gibi bir gezegeninki 17°'ye dek gidebilir. Örneğin, Gökgünlükleri'ne göre yükselen burç üstünde gösterilen bir Plüton gerçekte altta yeralabilir, bu da yorumlama için önemli olabilir. Bu nedenle astrolog Y.Lenoble, enlem olarak gerçek konumları gözönünde bulundurup, her gezegen için kesin hesaplamalara dayanan ayrı bir "ev" haritası çıkarmayı önermektedir.[7]

(7) Y.Lenoble, Le thème de domitude, *Cahiers Conditionnalistes*, No: 4, Paris, COMAC, 1981.

Anlamlar ve Sınıflandırmalar.- Nasıl Koç 0°'de yıllık devresine başlıyorsa, yükselen burcun derecesi de aynı şekilde günün devrinin başlangıcını belirler. Her ikisi de 12 kısma ayrılan evler ve burçlar arasında her ev ve her burç için olmak üzere çeşitli ilişkiler belirlenmiştir: 1. ev Koç'la, 2. ev Boğa'yla ve sonunda 12. ev Balık'la uyum içindedir. Bu ilke genellikle kabul edilir. Astrologlar tarafından evlere belirgin anlamlar bu yolla verilir, Burada bu anlamların içeriğini en yaygın anahtar sözcüklerle özetleyeceğiz. Evlerin genel olarak, önceden sözü edilen burç ve gezegenlerin Dünya'da ve günlük yaşamdaki etki alanlarını belirlediği kabul edilir. Böylece her ev aşağıdaki alanları belirler:

1. görünürdeki kişilik,
2. kazançlar, malvarlıkları
3. İlişkiler, zekâ, iletişim
4. yuva, aile
5. yaratma, zevk
6. çalışma, sağlık ev işleri
7. ortaklıklar, ortaklıkların bozulması
8. kriz, kayıplar, cinsellik
9. uzak ülkeler, ruhanilik
10. sosyal çevre, kariyer, onur
11. yakınlık, dostlar, tasarılar
12. kısıtlamalar, giz, bilinçaltı

Kuşkusuz, zodyağın üstüne eklenen bu yeni şifre birçok astroloğu düşündürmüş ve onlara ilham vermiştir. Böylece genellikle kendine özgü mantıklarla çok sayıda sınıflandırma yapılmaya çalışılmıştır. Bununla ilgili birkaç örnek vereceğiz. Bu sınıflandırmaları ortak amacının yorumlamaları kolaylaştırmak olduğu açıktır.

Barbault'ya Göre Evlerin Sınıflandırılması [3]: Evler eksenlere göre sıralanır. İkizler, Yay ekseni nasıl hareketlilik ve yolculukları gösteriyorsa, 3. ve

8. evlerin ekseni de büyük ve küçük yer değişimlerini gösterir. Aynı şekilde 5. ve 11. eksenler, karşılıklı duygusal ilişkileri ve dostlukları vb. gösterirler.

Hades'e göre [4] *evler:*

- köşeler: 1, 10, 7, 4
- ikincil evler: 2, 5, 8, 11
- üçüncül evler: 3, 6, 9, 12

olarak, önemli farklarla ayrılır.

Nicola'ya Göre Evlerin Sınıflandırılması [6]: Zodyağın çevresinde, İngiliz astrolog Bailey tarafından gerçekleştirilen gruplamalara göre, evler, üçer üçer eşkenar üçgenlerle birbirine bağlanabilir. Böylece aşağıdaki üçgenler elde edilir:

- özne üçgeni: 1, 5 ve 9 = kişi olarak özne, duyguları, yolculukları ve inançları,
- nesne üçgeni: 10, 2 ve 6 = toplum içindeki konumun nesnesi, maddi vegünlük nesneler,
- ilişki üçgeni: 3, 7 ve 11 = belli başlı ilişkiler, arkadaşlıklar ve diğer ilişkiler,
- bütünleşme üçgeni: 4, 8 ve 12= bir aileye, bir topluluğa ait olma, doğuştan sahip olunan bağlardan kopma. Bu yöntem üçgen adlarının ilk harfleriyle belirtilir: ÖNİB.

Doğum haritası bütünüyle oluşturulunca, astrologlar harita sahibinin[8] özelliklerini açıklamaya (psikolojik yorumlama) ve onun geleceği hakkında öngörülerde bulunmaya çalışırlar. Bu iki alan öyle farklı tekniklere sahiptir ki bunları ayrı olarak incelemeyi uygun görmekteyiz.

(8) Belli sayıdaki astroloğa göre belirgin bir "doğum tarihi" olan ülke şirket vb. gibi tüm tüzel kişilerin de gökyüzü haritaları aynı şekilde incelenir. Özellikle ülkeleri ilgilendiren haritalar, "dünya astrolojisi" diye nitelenen dalı doğurmuşlardır.

IV. Psikolojik Yorumlama

Bireyin gökyüzü haritasının okunması karmaşık bir işlemdir. Nitekim burçlara, gezegenlere, bakış açılarına ve evlere özgü tipolojiyle ilgili olarak yukarıda belirtilenlerin tümü gözönünde bulundurulmak zorundadır. Bu da birçok unsuru içerir. Yalnızca iyi eğitilmiş ve yeterli deneyim sahibi bir kişi, ardarda bulunmuş unsurların statik toplamından farklı olarak bu çeviri işini başaracaktır. Bu noktada, bir doktorun teşhis sanatıyla aynı düzeyde olan bir "yorumlama sanatı"ndan sözedilebilir. Açıktır ki, bir varlığın tüm özellikleriyle değerlendirilmesi için sentez yeteneği gerekir. Üstelik, biyolojide iki aynı genotipi bulmak nasıl zorsa, iki aynı doğum haritasının çok az olduğunu görmek bir tutarlılığı gösterir (yalnızca bir tarafta kozmik İkizler diğer tarafta gerçek İkizler).

Bununla birlikte, astrologların çoğu, burada özetlemeye çalışacağımız genel kuralları uygularlar.

İlk olarak, bir doğum haritasının belirleyicisini ya da belirleyicilerini aramak gerekir (yukarıda kullanılan göndermelere [14'ten 19'a] dek olan yenileri eklenecektir).

Bu belirleyiciler herşeyden önce köşelerdeki gezegenlerdir (Şek.3):[9] özellikle YB ve BU ile kavu-

(9) Bu yöntem sayesinde bazı haritalarda doğum saati kesin olarak saptanır ya da bulunur: Bu, "düzeltme" tekniğidir. Örneğin Bayan C, çok sevimli sevecen, yumuşak, sezgileri güçlü, duygusal, çevresinde aranan bir kişi ve aynı zamanda iyi bir organizatördür. Ailesi onun saat 4'te doğduğunu öne sürmektedir. Bu doğum saati baş köşelerde baskın bir Oğlak, Akrep-Başak bir YB-BU verir: -gerçek kişiliğiyle bağdaşmayan tüm özellikler- kısırlık, sertlik ve içedönüklük gibi özellikler. Oysa daha erken bir doğum, örneğin saat 2'de, köşeye, yani baskın özelliklere şu gezegenleri yerleştirmektedir: Ay'ı YB'a= duygusallık ve alıcılık, Jüpiter'i, BU'ya= güçlü kişilik, sosyallik; ve Venüs'ü AU'ya= çe-

şum halinde bulunanlar önemlidir. BB ve AU'da bulunanlar daha az etkilidir.

Köşelerinde gezegen olmayan bazı haritalarda, baskın unsur, yıldızlara ait unsurların en çok bulunduğu burçtan ya da ışıklarla kavuşum halindeki gezegenlerden çıkartılır. Özgül ve tek bir birey görüntüsü sentezine ulaşmak için, burçlardan ve burçların ve evlerin incelenmesiyle kesinleşecek bir ya da daha çok baskın unsurdan yola çıkılarak analiz yapılacaktır.

Genel olarak, her gezegen, içinde bulunduğu burçta ve ilgili evin gösterdiği yaşanan alan içinde ortaya çıkan temel bir nitelik gösterir. Örneğin biraz şematize ederek şöyle diyebiliriz: Venüs'de= çekicilik, güzellik, aşk; Boğa'da= sadık ve sürekli duygular (Venüs Boğa'da kendi yerinde olduğu için güçlüdür), 10. evde= çekicilik kariyere hizmet edecektir ya da kariyer sanatla ilgili olacaktır.

Aynı şekilde, bakış açıları da ulaşılmak istenen senteze dahil olan unsurlardır: Sayıları çok değişkendir ve önemli olabilir. Bakış açısı oluşturan gezegenler, bağlantılarıyla ilişkili olarak incelenir, bunlar "hızlı" ya da "yavaş" olarak farklı şekilde birbirlerini etkilerler. Psikolojik olarak çelişkili ve "karşıt" eğilimlerde (örneğin, birleşen Venüs ve Satürn) sorunsal vardır: yaşamın evrimi içinde ortaya çıkacak iki olasılık.

Sonuçta, eğer bir gezegen birçok bakış açısına sahipse, baskın hale gelebilir.

Geleneksel olarak uyumlu açılar iyi, uyumsuzlar kötü kabul edilir. Oysa günümüzde, bakış açıla-

kicilik, yumuşaklık. Güneşle kavuşum halinde olan Merkür ve Uranüs (iletişim ve organizasyon, yöneticilik) yalnızca ikincil unsurlardır. Burada Bayan C'nin tüm kişiliği ortaya çıkar. Doğum saatinin yetkili yerden öğrenilmesi böylece bulunan saati doğrular (kişisel gözlem). Saatin ne kadar büyük önemi olduğu görülmektedir.

rı birçok astrolog tarafından manikeist bir biçimde görülür. Uyumsuz açılar, artık sistematik bir şekilde kötü olarak nitelendirilmeyip, bireyin doğum haritasının diğer unsurları tarafından belirtilen fiziksel güçle ilişkili olarak çözümlenebilir bir sorunsalı gösterirler. Eskiden her zaman zararlı diye nitelenen, şimdiyse genellikle nesnel psikolojik özelliklerle gösterilen gezegenler (Mars ve Satürn) için de aynı şey sözkonusudur.

Köşelere ait burçlar, (özellikle YB ve BU) bireyin psikolojisi için özel bir anlam taşırlar.

V. Öngörüler

Astrologlar, bir doğum haritasından yola çıkarak çeşitli öngörülerde bulunabilmek için birçok geleneksel teknikten yararlanırlar. Bazıları birinde uzmanlaşmışken, diğerleri bir ya da birçok başka teknik kullanır. Kısaca, üsluplar çeşitlidir, fakat burada bize gerekli olan, bu öngörüde bulunma sistemlerinin temelini tanımaktır. Bunlardan belli başlı beş taneyi özetleyeceğiz.

Yöneltmeler.- Bu sistem, Dünya'nın kendi çevresindeki dönüşüyle (bir günde bir tur) Güneş'in zodyaktaki hareketi (yılda bir tur) arasında görülebilecek benzeşim üzerine temellenmiştir.

Doğum anındaki bir gök unsuru (açı, gezegen), doğumdaki konumunu koruyarak sabit kabul edilen bir başkasına doğru "yöneltilir". Şu halde unsurun, örneğin açının, ne zaman, hangi yaşta önemli bir gezegenle, örneğin Güneş'le kavuşum halinde bulunacağını öğrenmek için hesaplanacak bir yay vardır. Böylece bir derecenin öğlen çizgisi üzerinden geçmesi için gerekli olan zaman, -yıldız zamanına göre dört dakika- yaşamın bir yılına karşılık gelir.

Görüldüğü gibi, "birincil yöneltmeler" denilen bu yöntem doğum saati verileriyle ilgili olarak büyük bir kesinlik gerektirir. Belki de bu yüzden az kullanılır.

"Sembolik yöneltmeler", aynı ilkeye dayanırlar, fakat bunlar da bir derecenin karşılığı olarak bir yaşam yılı kabul edilir.

Son olarak, "ikincil yöneltmeler" ya da "ilerletmeler" gezegenlerin yılda bir gün yer değiştirdiğini varsayarlar. Böylece, 30 yaşındaki bir bireyin geleceğine ilişkin bir öngörüde bulunmak üzere doğum haritasını, doğumdan sonra 30. gün için çıkarmak ve buna dayanarak ilk haritaya bağlı olarak bir analiz yapmak gerekir. Böylece örneğin Barbault [3], Güneş ile Merkür'ün yöneltimdeki karşılaşmasının sık sık kişinin kişiliğinin bilincine vardığı ve *iş seçimine yöneldiği yıla karşılık geldiğini öne sürer* (bu da doğum anındaki bir Güneş-Merkür kavuşumunun mesleği önceden belirttiğini gösterir).

Güneşin Dolanımı. - Önceki tekniklerin tersine bu, astronomiyle ilgili bir olguya dayanır: Güneş'in zodyakta, doğum anında bulunduğu yere dönüşü. Böylelikle yeni bir YK ve BU ile bir "yeniden doğuş"u çağrıştıran yeni bir gök haritası elde edileceği kuşkusuzdur. A.Volguine, iyi "öngörüde bulunabilecek bir kişi"nin bu yöntemle önceki yöntemleri birleştirmesi gerektiğinin altını çizerek, bu tekniği elli yıldan bu yana derinlemesine incelemektedir. Yazar, Güneş dolanımına ait gökyüzü haritasının, kişinin doğum gününde bulunduğu yer için çıkartılması gerektiğinde ısrar eder. Bu, önceden görülebilen, istenmeyen ya da kötü olarak nitelendirilen bakış açılarını yok etmek için bir yolculuğun (gerçek gökyüzünün açılarının yerini değiştiren) kullanılabileceğinin düşünülmesine olanak verir. Bu "Güneş dolanımı" haritasının ayrıntılı bir analizi, doğum

anındakilere göre yeni unsurların hesaba katılmasıyla gerçekleşir.

Transitler. - Bu kez gezegenlerin astronomiyle ilgili evrimine dayanan daha basit bir teknik sözkonusudur[21].

Transitler gerçek gökyüzündeki gezegenlerin, doğum haritasının hassas noktaları üzerinden ya da bunlarla bir bakış açısı oluşturarak geçmelerine karşılık gelirler. Astrologlar genellikle Satürn, Uranüs ya da Neptün gibi yavaş gezegenlerin geçişlerini saptamak konusunda mutabık kalırlar. Örneğin, Uranüs'ün doğum haritasındaki güçlü bir Venüs konumu üzerinden geçişinin kesin tarihi önceden hesaplanabilir. Venüs'le ilgili olaylarda kişiyi çok yakından ve duygusal olarak etkileyecek bir artış olacaktır. Bazıları, Uranüs transitlerini, bu gezegenin dolanım süresinin insan yaşamına (84 yıl) karşılık geldiğini belirterek, en güvenilir transit olarak kabul ederler.[10]

Bu tür teknik, "yıldız falı" başlığı altında çok sayıda gazete tarafından kullanılır. Her burcun "aşk, sağlık, sosyal hayat vb." gibi durumları o hafta için verilir. Analiz genellikle, burcun kendisiyle gerçek gök gezegenlerinin burçları arasındaki basit bakış açıları temelinde gerçekleştirilir. Örneğin, 30 Mayıs 1988 tarihli haftalık bir kadın dergisinde Koç burcunda olanlar şunları okurlar: "Aşk: Güneş, Venüs ve Merkür sizin için elverişli bir konumdadır." Gerçekte üç unsur, bütünüyle ele alınan Koç burcuyla,

(10) Burada da ters yöntem kullanılabilir ve örneğin astrologların söylediklerine göre anahtar bir konum üzerinden tanımlanamayan önemli bir olay doğuran Uranüs'ün geçişi incelenerek doğumun gerçek saati araştırılabilir: M.N., 1984 Eylül sonunda, yankı uyandıran ani bir kaza geçirmiştir: Uranüs Yay'ın 10° yakınında bulunmaktaydı. Burada kişinin YB'nin bulunması gerekir. Kişi, gerçekten de, YB= 10° Yay veren saat 5'te doğmuştu (kişisel gözlem).

"yararlı" diye nitelenen bir altıgen oluşturmaktadır. Başak burcunda olanlar tam tersine şunları görürler: "Aşk: anlayışsızlık, sinirlilik, anlaşmazlıklar." Çünkü Venüs ve Merkür yine bütün olarak ele alınan Başak burcuyla kare oluşturmaktadır, ayrıca Mars karşıt konumdadır = zararlı diye nitelenen iki bakış açısı. Gazetelerdeki bu öngörülerde ne saat, ne yer, ne de doğum gününün gözönüne alınmadığı açıktır: öngörü, öncekilere göre çok üstünkörü kalmaktadır.

Noktalar. - Birçok astrolog, ilk bakışta garip gözüken "şans noktası" denen bir hesaplama yapar. Burada, bazı yüzyıllarda daha geniş olarak kullanılmış eski bir tekniğin [22] kalıntısının sözkonusu olduğunu tarihle ilgili bölümde göreceğiz.

Noktalar, önce zodyak boylamında uzaklığı hesaplanan ışıklar (Güneş, Ay) gibi iki unsurun ve daha sonra hesaplanan açıya eklenen bir ev konumu gibi "hareketli" bir unsurun seçiminden yola çıkılarak bulunurlar: Böylece bir burç içinde bir konum elde edilir. Şans noktası, çok sayıda hesaplanabilir noktadan yalnızca biridir. Hareketli unsur olarak yükselen burcu alır ve yükselen burçtan yola çıkarak Güneş-Ay açısının yöneltilmesine dayanır. Yeni Ay'da (Güneş-Ay kavuşumu) doğan bir kişinin şans noktasının yükselen burçta olduğu görülür. Bu, özet olarak doğumun Ay'a ilişkin konumunun tanımıdır. Bu kurgusal noktanın yorumlanmasında ihtiyatlı olmak gerekir, çünkü astrologlar bu konuda ayrılırlar: bazıları bunu burçlarla ilgili olarak, diğerleri, içinde bulunduğu eve göre yorumlarlar.

Devreler. - Bu yöntemlerin sunuluşunu bitirmek için, gezegenlerin astronomiyle ilgili devrelerinin kullanımından sözetmek gerekir. Birçok astrolog, bir durumu, bir yaşam biçimini, bir genel tavrı algılamaya olanak sağlayan ve yaşam boyunca sü-

ren bazı düzenli dönemler belirlemeye çalışmıştır.

Oldukça yaygın olan biri, yedi yıllık devrelere (Uranüs'ün tam devrinin on ikide biri) dayanır. Buna göre yaşam yedi yıllık devrelere ayrılmıştır: doğumdan 7 yaşa kadar = ilk burç olan Koç'la ilişkili olarak temel içgüdüsel tepkiler, sonra 7'den 14 yaşına kadar (Boğa) = cinsel ve duygusal yapıyı etkileyen krizler, 14'ten 21 yaşa kadar vb..

Buna karşılık, yaşam devreleri alanında yeni bir "yaş kuramı", Güneş'e en yakın olanından en uzak olanına kadar her gezegenin yörünge süresini gözönüne alır. Bu şemaya göre çocuk, genç, yetişkin sözkonusu devrelerle sırasıyla "bütünleşecektir". [23,24]:

- 1. ay: Ay;
- 2. ve 3. ay: Merkür;
- 4. ve 8. ay: Venüs;
- 9. aydan 1. yıla: Güneş;
- 1. yıldan 2. yıla: Mars;
- 2. yıldan 12. yıla: Jüpiter;
- 12. yıldan 30. yıla: Satürn;
- 30. yıldan 84. yıla: Uranüs.

Bu dönemler, her gezegene atfedilen astrolojik yapıyla oldukça uyum içindedirler.

Doğumdaki kavuşumların geri dönüş devrelerinin incelenmesi de zaman zaman yaşamın önemli aşamalarının öngörülmesi için kullanılmıştır. Aşağıdaki formülle bunları hesaplamak kolaydır:

$$Y \times H / Y - H$$

formülde, Y = en yavaş gezeğinin dolanım süresi ve H = en hızlının dolanım süresidir.

Böylece Satürn'ün (30 yaş) Jüpiter ile (12 yaş) yaptığı kavuşumlar her 20 yılda bir tekrarlanır ve bunlar, incelenen doğum haritasında, içinde oluştukları zodyak noktasına göre öngörüye yarayacak bir anlama sahip olurlar.

İKİNCİ BÖLÜM
ASTROLOJİK TEKNİĞİN ÇEŞİTLİ UNSURLARININ KÖKENİ VE EVRİMİ

Daha önce sözü edilen çeşitli unsurların kökeninde, aşağı enlemlerde yer alan Mezopotamya ve Mısır bölgelerinde günlük ve yıllık zamanın ölçülmesi ihtiyacı yatmaktadır. Akdeniz uygarlıkları daha sonra bu tekniklerin yayılmasına tanık olmuşlardır.

Yakın zamanda bulunmuş binlerce kil tabletten oluşan inanılmaz Babil kolleksiyonları dışında, Akdeniz uygarlıklarına ait eski kitap kolleksiyonlarından günümüze pek birşey kalmamıştır. Sezar'ın askerleri İskenderiye Kitaplığı'nı yakmış, Haçlılar İstanbul'dakini ateşe vermişlerdir. Bu yüzden günümüz Batı dünyası, üstünde durmayacağımız uzun bir sürecin sonucunda ortaya çıkan Ortaçağ kopyalarına başvurur. Fransızca'da bunların iyi tercüme ve analizleri bulunmaktadır. [1, 5, 25'den 31'e][11]

I. Antik Çağ'da İlk Astrolojik Bilgiler

İlk Adımlar. - Doğayla yakın bir ilişkide olan ilkel insan, yazının bulunmasından çok önce gökkubbedeki ışıklı cisimleri gözlemledi.[12] Tarımcı olarak, ekinoks ve gündönümünün önemini çok erken anladı. Mezopotamya'daki 4, Nil vadisinde nehrin

(11) *Archéologia*, no.15, Mart-Nisan 1967.

(12) Ay'a ait ilk gözlemlerin kalıntıları Paleolitik ve Mezolitik Avrupa buluntularından çıkarılabilir, bkz. Marshok, Lunar Notation on Upper Paleolithic Remains, *Science*, 1964, 146, 743-745.

yükselme ritmine bağlı olarak ortaya çıkan 3 mevsim, yıllık etkinliklerin önceden düzenlenmesi amacıyla takvimlerin yaratılmasına yol açtı. Güneş'in hep aynı duruma dönüşü nedeniyle, her yerde yıl, temel bir sayı oluşturan 12 kamer ayı kullanılarak izlenir. Mısır'daki ilk kronoloji, İ.Ö. 3000 yıllarında yılı 360 güne (+5) böler. 30 günlük aylar onar günlük üç haftaya bölünür (daha sonra Yunan astrolojisine girecek olan "dekanatlar"). Gün eşit olmayan 2 tane 12 saat olmak üzere 24 saate bölünür; 12 kutsal hayvana bağlı olan gün ve gece saatleri: kedi, köpek, yılan, bokböceği, eşek, aslan, teke, boğa, atmaca, maymun, karaleylek (ibis), timsah. Burada gökyüzünün doğrudan gözlemi azdır; takvimler Nil'in özel düzenine bağlıdır. Nitekim, firavunlar dönemi Mısır'ının en belirgin özelliği, herşeyden önce, ırmağın çok iyi tanınmasını sağlamış bu binlerce yıllık bilgiye bağlılığıdır. Matematikçiler, astronomlar ve mühendisler rahipler kastıyla yakın ilişkide olan entellektüel elit-tapınaklarda öğretilen bu bilgileri yayarlar. Güneş, yağmurun çok az yağdığı bir bölgede, özellikle Yukarı Mısır'da bu topluluğun tapınma nesnesidir ve güneş kültü en eski devirlere dek uzanır.

Babil.- Mezopotamya'da herşey, tarıma mevsimlerin (30° kuzey enlemi civarında) ve gökyüzünün gözlemine uygun bir bölgede, Fırat ve Dicle arasında başlar.

İ.Ö. 4000 ve 1000 arasında, ülke güneyde Sümerler ve kuzeyde Akatlar arasında paylaşılmıştı.

Önce, pratik ve somut bilimsel yazılar, biçimlendirilmiş sazlarla (bu nehir bölgesinde çok bol olan) yazılmış kil yazıtlar "çivi yazısı" denilen gerçek bir fonetik temelli yazıya dönüşür. Sümerler'in bu önemli buluşu, daha sonra Sümerler'i egemenlikleri altına alan Akatlar'a geçer. Bu yazı, İ. Ö.

2000'lerden sonra Babil Krallığı'nın yazısı olur ve Mısır'da olduğu gibi, elit bir aristokrasi tarafından korunarak ve geliştirilerek, onlara büyük bir güç ve ayrıcalık verir.

Fakat bizim için önemli olan, bu aristokratların gökyüzüyle ilgili olanlar da dahil çeşitli dökümanların ve her türden olayın[13] gözlemlenmesi ve korunması konusunda olağanüstü bir gelenek geliştirmiş olmalarıdır. Astronomiyle ilgili bulunan ilk tablet İ.Ö. 8. yüzyıla tarihlenir. Bulunan bir tablet, Nebunassar'ın krallığı ile İ.Ö. 317 yılı arasında, yani 400 yıl boyunca, Babil'de meydana gelmiş tüm ay tutulmalarını gösterir. Bazı tabletler, günlük gözlemleri içerir ve böylece astronomiyle ilgili gökgünlüklerini oluştururlar. 4. yüzyıldan sonra sayıları artar ve bir sayı yerine kullanılan "hava bulutlu gözlem yapamadım" türünden çeşitli açıklamaların gösterdiği gibi, bir nesnelliğe ulaşırlar. Bu metodik gözlemlerin yapılışıyla eşzamanlı olarak çok karmaşık bir matematiksel astronomi de gelişir. Bir kule üzerinde yükselen büyük yapılar olan "Ziguratlar"ın da astronomların çalışmasına olanak verdiği bilinmektedir. (Babil İ.Ö. 7. ve 6. yüzyıllar.)

Ayın günlük hareketi ve evrelerinden sonra astronomlar, ana yönleri belirlemiş ve Güneş'in takımyıldızlar arasında dolaşmasını izlemişlerdir. Ayrıca, çıplak gözle görülebilen 5 gezegeni (=gezgin yıldızlar), sabah ve akşamki konumları dolayısıyla ilk ikisini önce çift saydıktan sonra tanımlamışlardır: Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter ve Satürn.

(13) Hiçbir veri bize Babilliler'in bu tabletleri yazmak için neden bu kadar enerji ve çaba sarfettiklerini açıklamaz: bu güçlü motivasyonu anlamasak bile ay ve ay, yıl ve yıl, yüzyıl ve yüzyıl gözlemledikleri ve bildikleri herşeyi kaydettiklerini biliyoruz. Örneğin, Koyuncuk'ta Ninova Harabeleri'nde, 1847'den sonra 25.000'den fazla ve Babil yakınlarında Nippur Tapınağı'nda 50.000 tablet bulunmuştur.

Her yıldız çeşitli tanrılara maledilmiştir. Ay Tanrısı Sin, bitkiler, aylar, yıllar, günler ve insanların kaderine hükmeder. Güneş tanrısı Şamaş, yaşamın efendisi ve adaletin koruyucusudur. Aşk tanrısı İştar, Venüs'e karşılık gelir. Sabit ya da gezgin diğer yıldızlar, bazıları evcil (basit yıldızlar) diğerleri gezgin yada vahşi (gezegenler), "bibular" ya da koyunlardır. Bu son sözü edilenler arasında "beyaz yıldız" (Jüpiter), Babil'in koruyucu tanrısı, yaratıcı Marduk'tur. Oğlu ve ortağı Nabu, Merkür'e karşılık gelir: Kader tabletlerinin milini tutan bilim tanrısı. Mars, korkutucu kırmızı parıltısıyla cehennem ve silah tanrısı, kötülük taşıyıcı Nergal'dir. Yavaş seyriyle farkedilen Satürn, eski yorgun bir güneş olan adalet ve düzen yıldızı, istikrarlı Ninibe'ye benzetilir.

Böyleçe, bu çok tanrılı Babil dininde I. bölümde açıklanan astrolojik sembollerin açıkça ortaya çıktığı görülür.

Kehanetler, kullanılan yöntemler çok iyi anlaşılamadan incelenmiştir. (Asurbanipal'in kolleksiyonundan 4000 kehanet tableti, İ.Ö. 669-626). Tehlikeler, kurbanlar ve ayinler yoluyla uzaklaştırılırken; Babil'de önüne geçilemez bir kader inancı hiçbir zaman olmamıştır. Gökyüzünü inceleyen "kahinler", Ay, Güneş tutulmaları, göktaşları, yıldırım ve yağmurla ilgilenirler.

Hayaletler, şeytanlar, ev yapımı, gürültüler, sel baskınları, hayvanlar, kuyular vb. gibi çok farklı konuları kapsayan, çok önemli bir kahinler kitabı bulunmuştur. Kehanetler kamu olaylarıyla ilgilidir: Bir kralın ölümü, bir yerin işgali, ürünün kalitesi, açlık, salgın hastalıklar, yağmurlar (alışılmış olan iyi havadan hiç bir zaman sözedilmez). Mezopotamya'nın ilk takvimleri, gün, kamer ayı ve yılları bağdaştırarak hazırlanmıştır. İlkbaharla başlayan 12

aydan oluşurlar.[14]

Gün, ilk kez burada kabul edilen altılı sisteme göre herbiri 60 çift dakikaya bölünmüş çift bir sat olan 12 eşit parçaya bölünmüştür:

Derecelendirilen çember 12 eşit parçaya bölünür ve ilk bulunan zodyak İ.Ö. 419'a tarihlenir. Zodyak burçlarının başlangıç noktası parlak bir sabit yıldızdır (günümüzdeki koç noktası değildir= dönence zodyağı), yani bu, bir yıldız zodyağıdır. (bakınız I. Bölüm'de ekvatorların hareketleri nedeniyle birinden diğerine geçiş)

Zodyak Burçlarının Kökenleri. - O dönemin 12 zodyak burcuna ait bilebildiklerimizi aşağıdaki şekilde özetleyeceğiz.

- Koç: Küçükbaş hayvan yetiştiricileri olan eski çoban toplulukları, ilkbaharın yeniden gelişi, toprağın değişimi, sürünün üremesi arasında bir benzerlik görürler.

- Boğa: Orta Asya'nın büyükbaş hayvan yetiştiricileri arasında ortaya çıkmış olmalıdır. Kuşkusuz, çok eski olan bu burcun doğudan gelen Sümerler tarafından tanıtılan Güneş kültüne bağlandığı düşünülebilir. Bazı mühürlerin üstünde boğa ve akrep şekilleri bulunmuştur: İ.Ö. 3000 yılında Güneş, 21 Mart'ta aynı adlı takımyıldızdan doğuyor ve sonbaharda Akrep'te batıyordu.

- İkizler: Bu ad çivi yazılı eski metinlerde geçer. Kuzey Samiler için iki başlı insana dönüşür.

- Yengeç: Başlangıçta akbaba kafalı erkek bir canavar ve Aslan kafalı bir kadına ait birbirine yaklaşmış iki baş, sonra bir tatlısu istakozu ya da bir yengeçe dönüşmüştür.

- Aslan: Eski Babil frizlerinde Aslan sık sık şeytan biçimini alır. Mezopotamya'da hüküm süren

(14) Aiar, sivon, tammuz, ab, temmuz, ebûl, teşrit, araşhamma, kesilimmu, tebet, şebat, ader.

kralların sembolü olarak, krallığı temsil eden hayvan olan aslana dönüşür. Belki krallık gücüyle, gücünün zirvesindeki Güneş arasında bir benzerlik kurulmuştur.

- Başak: Bu burçta İspanya'dan Fırat'a Hint-Avrupa öncesi Akdeniz dünyasında uzun yıllar hüküm sürmüş anaerkillik kavramının bir kalıntısı görülmektedir. Bereket tanrıçası, Babil kadınlarının İştar adı altında tapındıkları bir bakireyle örtüşmüştür.

- Terazi: Yakın bir zamanda bulunan bir burç olmalıdır, zira Gılgamış Destanı'nda (birçok parçası bulunmuş ve Sümerler tarafından yazılmıştır) adı geçmez. Önceleri, Mezopotamya'nın ilk büyük şehirlerindeki tüccarı temsil eden, "terazi tutan kişi"-ye karşılık gelmiş olabilir.

- Akrep: Babil'de bu hayvandan çok korkulurdu. Çünkü yıllıklarda akrep sokmasının yol açtığı kraliyet ölümlerinden sözedilir. Akat'larda, *Girtab* sokan demektir.

- Yay: Babilliler bunu bir tür ululuğa sahip melez bir burç olarak gösterirlerdi. Yunanlılar bundan bir santor çıkartmışlardır.

- Oğlak: Mezopotamya'da keçi-balık karışımı ürkütücü bir varlık sözkonusudur. Yunanlılar bunu ülkelerinin ıssız kayalıklarıyla bağlantılı olarak daha sevimli, basit bir keçiye dönüştürmüşlerdir.

- Kova: Babil'de bir kaptan yağmur döken diz çökmüş bir insan şeklinde temsil edilir. Daha sonra bu, sel getiren amfora taşıyıcısı olacaktır.

- Balık: Gökyüzündeki takımyıldızlar ve nehirdeki balıkların yumurtlama dönemi arasındaki benzerlikleri farketmiş olabilecek Fırat ve Dicle balıkçılarıyla ilişkilidir.

Bu zodyak Kambis tabletinde bile yer almaktaydı. (İ.O. 6. yüzyıl).

Kişisel Astrolojinin Ortaya Çıkışı. - Yüzyıllardır genel ve kamuya ilişkin olaylara tahsis edilmiş bir disiplin olan astroloji bireye yönelen bir gelişme içine girmiştir: Burada "généthliaque" astrolojiden (doğum astrolojisi) söz edilir: Bu, Yunan kökenli bir sözcüktür. Bireysel astrolojiye nasıl geçildiğini bilmiyoruz ama bu, kuşkusuz Mezopotamya'da olmuştur. Bir Babil "Horoskobu" İ.Ö. 410'a tarihlenir. Babil o dönemde Akamaniş İmparatorluğu'nun bir parçasıydı: İ.Ö. 539: Keyhüsrev'in fethi ve bundan sonra yabancıların egemenliğinde kalmayı sürdürecektir: Pers, Yunan, Part, Roma ardarda gelecektir. Pers egemenliği altında Babil dini değişime uğrar ve kişisel olmayan doğal devrelerin tekrarına daha az dayanarak doğumda gökyüzünün durumunun baskın etkisini ve her varlığın benzersiz olma özelliğini daha da vurgulamaya eğilimli hale gelir. Kil tabletler üzerinde, hepsi metinler halinde olan ve Mısır'da bulunmuş papirüslerdeki ilk Yunan horoskoplarından (İ.Ö.10) önce gelen bir dizi doğum horoskobu yer almaktadır.

Bu metinlerde, gezegenlerin zodyaktaki konumları belirlenmiştir. Bunlarda, ufukta beliren yıldıza verilen önemden yola çıkılarak ufuk çizgisinin daha o zamandan önemli bir role sahip olduğu görülür. Öngörüler kesin anlamlar taşırlar.[15] Bunlar, aynı zamanda, yaşamla ilgili öngörülere karışmış psikolojik bir tipolojinin ilk taslaklarıdır: "Olaylar onun lehine gelişecek, güçlü olacak...." Demek ki Babilliler, bireylerin doğum horoskoplarının astrolojik

(15) Örneğin, İ.Ö.235'e tarihlenen ve Uruk'ta bulunan horoskopta şunlar okunur: "Jüpiter'in konumu, hayatının düzgün ve kesintisiz olacağı, zenginleşeceği, yaşlanacağı, çok ileri bir yaşa kadar yaşayacağı anlamına gelir. Venüs, Boğa'nın 4. derecesindedir, Venüs'ün konumu, nereye giderse gitsin herşeyin onun lehine gelişeceği, oğulları ve kızları olacağı anlamına gelir. Güneş'in ve Merkür'ün konumuysa cesaretli olacağını belirtir..."

analiz yöntemlerini Yunanlılar'dan önce aydınlığa kavuşturmuşlardır. Batı astrolojisinin konuları, taslak halinde, ama anlaşılır bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Babil'in düşüşü (son tablet İ.Ö.70'e tarihlenir) Akdeniz dünyasında astrolojinin parlayışına ve günümüze kadar gelen uzun bir serüvene başlayışına karşılık gelir.

Astrolojinin Erken Bir Göç Örneği. - Babil etkisi, Mezopotamya'nın dışında, İ.Ö. 3000'de Anadolu yaylalarına gelen ve 2000'de Hitit Devleti'ni kuracak olan ilkel topluluklar arasında vaktinden önce kendini göstermiştir. Babil'le ticari ilişkiler kurulmuş ve aynı zamanda çivi yazısı gibi kültürel unsurlar da bu toplulukların kültürüne girmiştir. Ayrıca, bu halkın kahinlikle ilgili uygulamaları arasında, Babilliler'in astrolojik metinlerinin çevirileri bulunmaktadır, ama Hitit versiyonunda, gökyüzüyle ilgili olaylara ait daha ilkel kavramlar kullanılır. Bu çevirilerin ilginç arkeolojik kalıntıları, diğerleri arasında, Boğazköy'de bulunmuştur.

Ama Eski Yunan, Akdeniz havzasında ve Batı'da, astrolojinin evriminin gerçekten tam ortasında bulunmaktadır. Bu yüzden daha çok bu uygarlık üzerinde duracağız.

II. Helenistik Astroloji

Arkaik Yunan'dan ve Perikles zamanından hiçbir astrolojik iz kalmamıştır. Astroloji, en erken Büyük İskender'in keşiflerine bağlı olarak Helenistik dönemde ortaya çıkmış gözükür.

Yunanistan'a ilk Kaldeli astrolog (bundan sonra Babil ve civarı için kullanılacak terim) Berosos'un İ.Ö. 330'da gelişiyle İskenderiye'de İ.S. 140'da Ptolemaios tarafından *Tetrabiblon*'un yazılması arasın-

da, geleneklerin korunduğu, tekniklerin geliştirildiği, evrelerini kesin olarak belirleyemediğimiz 5. yüzyıla yakın bir dönem geçer. Burada, Mısırlılar'ın, Doğulular'ın ve Yunanlılar'ın yardımıyla bağlantılı olarak uygun bir zemin kuşkusuz kurulmuştu. Knappich'e [26] göre astroloji, "Batı yıldız bilimi, Mısır tapınaklarının bilgeliği, Babil astronomisi, matematik ve natüralist Yunan felsefesinin karşılaşmasının tipik bir sonucudur."

Mısır'ın Katkısı. - Firavunlar dönemi Mısırı'nda kaçınılmaz bir kader inancı vardı. Maat ve İsis'in yanında, yazıcı bir tanrı önünde, yeni doğmuş bir bebeğin beşiği üzerine, ona kaderini bildirmek üzere eğilmiş 7 kadın papazın, Hatorlar'ın, varolduğu anlatılır. 7 Hator tanrıları ve gezegenleriyle doğumla ilgili Yunan astrolojisinin habercisidir. Bu Yunan-Mısır karışımı astrolojinin çok eski bir eseri "salmeskoiniake" adıyla bilinir. Mısır astrolojisi yalnızca tapınaklarda öğretilirdi. Doğuma göre kaderi belirleme yalnızca krallar ve rahipler gibi ayrıcalıklı kişilere özgüydü. Önceleri zamanı ölçmekle görevli sonra devletin astrologları olan özel rahiplere, *horoscopoi* (= saati gözlemleyen) denirdi.

Eski Yunan'ın Katkısı. - Eski Yunan'da bilimin gelişimi iyi bilinir. Astrolojinin daha ilerdeki büyük gelişimini, kendi görüşlerine göre belirleyen, matematikçi, filozof ve kahinlerini anımsamak bizim için yeterlidir.

Bir uzman gökbilimciler geleneği, Thales'ten (İ.Ö.640'dan İ.Ö.548'e) "parçayla bütün arasında olduğu gibi insanla dünya arasında da bir benzerlik ilişkisi vardır" diyen Anaksimenes'e dek Milet ekolüne dayanır. Pitagoras (İ.Ö. 6. yüzyıl) ve öğrencileri, sık sık yinelenen eski bir deyişte, doğum anında gökyüzünün geometrisinin incelenmesinin akılcı unsurlarını şöyle anlatırlar: "Daha akla uygun ne

var? -sayı, daha güzel ne var? -uyum." Bunlar, gezegenler arasında "yararlı ve zararlı" bakış açıları kavramlarının geliştirilmesini sağlayacaktır. Agrigento'lu Empedokles (İ.Ö.490'dan İ.Ö.420'ye) dünyanın 4 temel unsuru kavramını ortaya koyar: Daha sonra kolayca zodyağın 12 burcuna bağlanacak olan ateş, toprak, hava ve su. Büyük İskender'in hocası Aristo, Empedokles'in bu 4 unsurunun yapısını belirler: ateş "sıcak ve kuru", toprak "soğuk ve kuru", hava "nemli ve sıcak" ve su "nemli ve soğuk"-tur. - Bu yapı sonradan bazıları tarafından zodyak burçları için kullanılacaktır. Empedokles'le birlikte, yıldızların etkisinin akla yatkın bir açıklaması da ortaya çıkar. Ona göre ışık, "ışıltılı cisimden ayrıldıktan sonra bize ulaşan yayıntılardır". Hipokrates (İ.Ö.460'dan İ.Ö.377'ye) hastalıkların mevsimlere bağlı evreleriyle ilgilenir ve 4 mizaç belirler: Empedokles'in 4 unsuruna karşılık gelen hırçın, sinirli, canlı ve ağırkanlı - bu ilk insan tipolojisinin kökenidir. Son olarak, doğanın tümüyle düşünce ve zekâdan oluştuğuna inanan büyük filozof Platon da astrolojinin gelecekteki gelişiminde etkili olmuştur.

Özetle, tüm bu bilimsel ve akılcı "Yunan dehası", Kalde-Babil'in yüzyıllık geleneğinden yeni bir astroloji çıkaracaktır.

Helenistik Astrolojinin Dökümü. - Arbela zaferiyle (İ.Ö.331), Büyük İskender Fırat ve Dicle'yi geçerek Mezopotamya'yı egemenliği altına alır. Babil, ona, bilgilerini, zenginliklerini ve uygarlığını açar. Astrolog ve tarihçi olan, Kaldeli bir rahip, Berosos, Yunanistan'a yollanır; Kos'ta bir astroloji okulu kurar. Onu Yunanistan'dan 8000 km. öteye götüren büyük kahramanlığından sonra İskender İ.Ö. 323'te ölür. Generalleri, imparatorluğunu aralarında paylaşır ve karşılaşılan tüm uygarlıklarla (Makedonya Krallığı, Ptolemaioslar'ın Mısır'ı, Selef-

kiler'le Suriye Krallığı) temas ederek gelişen Helenizm'i yayarlar. Büyük düşünce merkezleri, Antakya, Bergama, özellikle 700.000 ciltlik kitaplığı, "müzesi", üniversitesi ve astronomi rasathanesiyle İskenderiye olan, Yunan-Doğu karışımı "Helenistik" bir uygarlık doğar.

Burada, horoskop, ünlü geometri kitabını yazmış Eukleides gibi (İ.Ö.306'dan İ.Ö.283'e) bilginler tarafından çok iyi temsil edilen matematik biliminin temellerine dayandırılmıştır.

Sabit yıldızların konumlarını belirlemek için, Babilliler'in bilmediği bir koordinat sistemi yaratılmıştır. Böylece, İ.Ö.1. yüzyıldan başlayarak astrologlar artık gökyüzünü gözlemlemeye gerek duymaz, verili bir yer ve saat için gezegenlerin konumlarını bilmelerine olanak veren yükselen burç tablolarına ve gökgünlüklerine bakarlar.

İ.Ö.2. yüzyıldan başlayarak, İskenderiye'de öğretmenlik yapan Hipparkhos, Eski Yunan astronomlarının verilerinin karşılaştırmasını yapar ve yılın başlangıç noktasının, 150 yılda yaklaşık 2 derece gerilediğini saptar. Bu "ekinoks hareketleri"nin keşfidir. Böylece, başlangıç noktası için sabit bir yıldızı alan yıldız zodyağının yerini, Koç noktası ile başlayan dönence zodyağı alır. Daha ilerde, modern astrolojik "çağlar kuramı"nın bu olgunun uzantısı olduğu görülecektir.

Aynı dönemde, Hipsikles geometrisi, farklı enlemler altında zodyak burçlarının yükselim kuramını oluşturur ve Hipparkhos trigonometrik hesapları kullanarak bu sistemi geliştirir, - bu astrolojik gökyüzü haritası çıkarma yöntemleri için çok önemli bir gelişmedir.

Böylece, bu dönemin Yunan horoskobu, zodyak (Yunanca *zodion* = küçük resim), gezegenler, 12 ev ve geometrik bakış açılarından oluşmaktaydı.

Platon'un bir öğrencisi olan Oponte'lu Phillippos, gezegenlerin tanrılara "ait olduğu"nu belirterek, bunlara tanrı isimlerini daha önceden vermişti. Satürn Kronos'un, Jüpiter Zeus'un, Mars Ares'in, Venüs Afrodit'in, Merkür de Hermes'in yıldızıydı. Ayrıca kaderin katılığına inanan Stoacılar'ın etkisi altında gezegenler tanrılaştırıldı. Yunan mitolojisine göre gezegenler erkeksi (Mars, Jüpiter, Satürn) ve kadınsı (Venüs, Ay) diye ikiye ayrılır. Gökyüzü haritalarında gezegenleri temsil için astrologlar tarafından kullanılan işaretlerin kökeninde Yunan tanrıları vardır:

Satürn = Kronos = kappa = k = ♄
Jüpiter = Zeus = zeta = z = ♃
Mars = Ares = alfa = A = ♂
Venüs = Fosfor = fi = ϕ = ♀
Merkür = hermes = eta = H = ☿

Güneş ve Ay ise hiyerogliflerin ideogramları ile temsil edilirler.

Günlerin sıralanması da astrolojiye dayanır. Ne Mısırlılar ne de Eski Yunanlılar, Yahudiler ve Sami halkları tarafından kabul edilen yedi günlük haftayı biliyorlardı. Latince adları, bugün Batı dillerinde kullanılan gün adlarını belirlemiş olan (İ.S.1. yüzyıl çıkan, Cermen dilindeki eşdeğer tanrıların yer değiştirmesiyle) Ay - Mars - Merkür - Jüpiter - Venüs - Satürn sıralamasına göre, karma Helenistik kültüre ait, 7 günlük hafta, İ.Ö. 2. yüzyıldan beri kullanılır.

Zodyak burçlarının öncü, sabit, değişken olarak sınıflandırılması da bu dönemde gerçekleştirilir. Gezegenlerin güçlü olduğu noktalar iyi belirlenmiştir. Evler, zodyağın 12 burcunu izleyen yıllık hareketle benzerlik kurularak, Güneş'in günlük 12 aşamalı hareketinin bölümlere ayrılmasıyla yerleştirilir.

Doğal ritmler astrolojik uygulamaya bağlıdır.[16] Köşelerdeki 4 ev *(kentra)* "Güneş'in doğuşu" *(horoskop)*, "üst öğlen düzlemi" *(mesuranema)*, "Güneş'in batışı" *(dysis)* ve "alt öğlen düzlemi" *(hypogaion)* diye bilinir. "Doğum haritası" ya da yaratılış (genesis), yani astrolojik gökyüzü çeşitli şekillerde gösterilir. Bir çember, 4 köşeyi belirleyen haç şeklinde bir işaretle bölünür; ya da evlerin bölümlerine göre yazılan verilerle, çembersiz geniş büyük bir haç işareti de kullanılır.[17]

Son olarak, yorumlama yöntemleri rasyonelleştirilerek, bir karar almak için kullanılan "saatsel" astroloji, doğum astrolojisi ve geleneğini daha geç bir zamanda, Ortaçağ'da göreceğimiz tıbbi astroloji olmak üzere üç bölüme ayrılmışlardır.

Ptolemaios'un 'Tetrabiblon'u. - Bir kişinin, Yunan astrolojinin tüm bilgilerini bir sentez haline getirebilmesi için herşey hazırdı. Bu kişi Ortaçağ'a kadar astronominin başvuru kitabı olan *Almageste*'nin ve aynı zamanda uzun yıllar kendini kabul ettiren bir *Coğrafya* kitabının yazarı olan ünlü astronom Klaudios Ptolemaios'tur. İ.S.140'ta Ptolemaios, astrologların kutsal kitabı haline gelen *Tetrabiblon*'unda (4 kitabı kapsayan eser) astrolojik bilgileri biraraya getirir [25]. İlk kitabında astronomiyle astrolojiyi, ikincisinin birincisinin "kesinliğine ulaşamadığını" belirterek birbirinden ayırır. Astrolojiyi daha az "güvenilir" ve daha az "yetkin" olarak değerlendirir. Oysa onun için, dünyayı çevreleyen herşeye gökyüzünden belli bir etki yayılır. Yazar, Güneş'in, Ay'ın ve gezegenlerin etkisini tanımlar ve "dölün niteliği"nin rolünü ve "yiyecekler-

(16) Batılılar'ın dini bayramlarının yıldızlara göre belirlendiği genellikle unutulur: Paskalya, her yılın ilkbahar ekinoksunu izleyen ilk dolunaydan sonraki ilk pazara gelir.

(17) Bkz. [26]'da zikredilen O.Neugebauer ve H.B. Van Hoesen, *Greek Horoscopes*, Amer. Philos. Soc., Philodelphia, 1959.

le gelenekler"in etkisini de unutmadan "gökyüzünün niteliğinin insanların huy ve mizaçlarını belirlediğini" kabul eder. İşte, incelemek istediği yüzyıllık bir uygulamaya uzaktan bakmaya çalışan bir bilim adamının çok gelişmiş tarzı.

Astrolojik kehanetler kanıtlanmıştır, çünkü bunlar, olacakları önceden belirlenmişlercesine beklememize, dolayısıyla geleceği serinkanlılıkla karşılamamıza yardımcı olarak zihni güçlendirirler. Ama "insanın başına gelecek herşeyin gökyüzüyle ilgili bir nedeni olduğunu düşünmemek gerekir" diye de ekler.

Kitap, bilinen bütün uygulamaları kapsar: gezegenlerin rolü, onların yararlı ve zararlı özellikleri, güneşin önünde giden "doğu" gezegeniyle, bunu izleyen "batı" gezegeni arasındaki fark; zodyak burçları, gezegenlerin gücü, gündüz-gece devrelerinin ve açıların ayrıntılı incelenişi.

Mevsimler -kuzey yarıküre ülkelerininkiler- yıllık devre içinde belirlenirler. Sonuçta, yazar, "Öğreti, bir tablo gibi kısaltılmıştır" der.

Ptolemaios, ikinci kitapta, dönemi için, tam bir astrolojik coğrafya hazırlar. Kuşkusuz, bugünkü bilgilerimiz, bu kitabı geçersiz... ve eğlenceli kılmaktadır. Yazara göre, içinde yaşadığımız yeryüzü, her biri bir ana yönün adını alan 4 dik üçgen ya da "çeyrek çember"e bölünmüş geniş bir geometrik alan oluşturur. Ptolemaios, çeşitli alt bölümler yaratarak, insanların ırksal özellikleri hakkında bilgi veren, zodyak burçları ve baskın gezegenlerle ilişkide olan astrolojik bölgeler elde eder. Metnin, yazarın bütünleştirme çabasını gösteren birkaç parçasından alıntı yapmaktan kendimizi alamadık: "Avrupa'nın ilk çeyrek çemberinde olan ve gündönümünün batış noktasına yerleşen ülkeler, Koç-Aslan-Yay üçlüsünün özelliklerini gösterirler ve batı Jüpi-

ter'i ve Mars'ı tarafından yönetilirler. Bu ülkeler, Britanya, Belçika, Almanya, İtalya, Galya, İspanya'dır. "Bu ülkelerin insanları, yardımsever, özgürlüklerine düşkün, savaş ve silahlardan hoşlanan, sabırla çalışan kişilerdir." "Britanya, Belçika ve Almanya Koç ve Mars'ın özellikleriyle daha yakın bir ilişki içindedir, bu yüzden bu ülkelerdeki insanlar genellikle acımasız ve zalim olurlar", "İtalya ve Sicilya'nın Aslan ve Güneş'le daha çok ilişkisi vardır, bu bölgenin insanları da büyüklük tutkunu, yardımsever ve bağışlayıcıdır." Eserde Yunanistan'ın yeri ayrıntılı olarak belirtilmiştir: "Bu çeyrek çemberden arta kalan diğer yerler, yeryüzünün ortasında bulunurlar: Trakya, Makedonya, İlirya, Yunanistan, Girit..." "Bu ülkeler, Venüs, Satürn, Merkür egemenleriyle birlikte Boğa - Başak - Oğlak üçlüsünün etkisindedirler" Bundan dolayı burada yaşayan insanlar, daha eşit ve daha ölçülü, yönetme meraklısı, cömert, bağımsız, müzik ve bilimle ilgili ve özgürlüklerine düşkün kişiler olurlar, yasalarını kendileri yaparlar..." Güneydoğuya bakan ikinci çeyrek çemberde, doğu konumundaki Satürn ve Venüs tarafından yönetilen, Boğa - Başak - Oğlak üçlüsünün etkisindeki Büyük Asya, Hindistan, Med, Pers, Babil, Mezopotanya, ve Asur'u buluruz... Bunlar, mizaç olarak sıcakkanlı, aşka ve çapkınlığa düşkün, danstan hoşlanan ve süsü seven halklardır... Başak ve Merkür, Babil, Mezopotamya ve Asur'u yönetir: burada insanlar matematikte ve gök hareketlerinin gözleminde çok başarılıdırlar... ama Hindistan Oğlak ve Satürn'ün etkisi altında (dır), işte bu yüzden, burada yaşayanlar, çirkin, pis ve ilkeldirler..." Son çeyrek çember Libya'dır. "... İstakoz (Yengeç), Akrep ve Balık üçlüsünün etkisi altında... ve bu yüzden, burada bulunanlar, çok sayıda kadınla birlikte olan çok ateşli insanlardır.." ve bu böyle devam

eder. Modern astrolojinin ilgilenmediği (astrologlar 2. kitabı unutmuşlardır) metin, herşeye rağmen, çağdaşları karşısında Yunanlı bir bilginin görüşlerini değerlendirmemize olanak sağlar.

Üçüncü kitap, kişiye "özel nedenler"i ve doğumla ilgili gerçekleşebilir öngörüleri inceler. Akıllıca bir ihtiyatla, "yalnız usturlap (eskiden gökcisimlerinin yükseltisini bulmakta kullanılan bir çeşit gözleme aygıtı, ç.n.) doğum anının dakikasını gösterebilir" diğer aletler "genellikle yanıltıcıdır" diye doğumda ufuk çizgisinin konumunun önemi bir kez daha açıkça kabul edilir. Ptolemaios, gebe kalma üzerinde gökyüzünün etkisi var mı diye sorar ve kısmi olarak yeniden ele alınması için çağımızı beklediğine göre o zaman için çok gözüpek bir düşünce ileri sürer (bkz. Gauquelin'in çalışmaları, 5. bölüm): "Meyve (cenin) yetkinleştikten sonra, doğa, onu gebe kalma anındaki ilk oluşuma karşılık gelen, bir gökyüzü konumunda karından (anne karnından) çıksın diye harekete geçirir." Bu, kalıtım ve yıldızlarla ilgili determinizm sorusunun çok daha önce ortaya çıkarılmasıdır.

Bu kitapta, "şans noktası"nın kullanılışı ya da "yükselen burçtan yola çıkarak Güneş'ten Ay'a kadar derecelerin sayısı, "öngörü yöntemleri, Güneş'in dolanımları gibi "birincil ve ikincil yöneltmeler"den sözedilmektedir (Bkz. 1.Bölüm). Bu kitapta, Empedokles, Aristo ve Hipokrates'ten başlayarak o döneme dek uzanan klasik Yunan düşüncesine ilişkin kavramlar, "vücut yapısı ve mizaç"ın incelenmesi amacıyla biraraya getirilmişlerdir. Hastalıklar da astrolojik bir açıdan ele alınmıştır: "Zararlı gezegenler... Güneş'in batısına ve Ay'ın doğusuna geldikleri zaman "hastalık ortaya çıkar. Ptolemaios, modern psikolojik analizlerin habercisi olacak bir bölümü de karakterin, "ruhun niteliği"nin incelen-

mesine ayırır.

Son olarak dördüncü kitap, zenginlik, meslek, evlilik, çocuklar, yolculuklar v.b. gibi çeşitli tamamlayıcı noktaları inceler. Bunlar arasında, ilk yaşlar kuramından sözetmek gerekir. Yazara göre, "bütün insanlarda, ilk yaşla ve bize en yakın etki gücüyle başlayan (Ay'ınki) ve son yaşta, en yüksek etki gücünde yani Satürn'ünkünde biten bir doğal evrensel tahmin gücü vardır".

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ANTİK YAYILMADAN KOPERNİK DEVRİMİ'NE

İskenderiye'de Ptolemaios, *Tetrabiblon*'uyla, daha o dönemde eski bir teknik olan astrolojiye neredeyse evrensel bir biçim verirken, Roma İmparatorluğu, Arap dünyası ve Avrupa'nın batısı bu konuyla çok yakından ilgilenmekteydi.

Tartışmasız kabul gören yer-merkezliliği değiştirerek önemli bir aşamayı belirleyen Kopernik Devrimi'ne dek, tarihsel olaylar açısından çok zengin bu 15 yüzyıl içinde astrolojinin Batı'daki serüvenini incelemek yararlı olacaktır. [1, 26, 32'den 35'e]

I. Roma

Hoşgörülü yapılarıyla Romalılar'ın genel olarak Doğu'ya ait birçok din ve yıldız öğretilerine pek fazla karşı çıkmadıkları görülür. Roma'da birçok inanç kabul görmüştür. Kökeni köylüler ve askerlerden oluşan, bilimden çok siyasetle ilgilenen bir halk olmalarına karşın Romalılar'da astroloji, Doğu uygarlıklarının sızmasıyla eşzamanlı olarak, temelleri değişmeksizin yerleşir. Burada çoğu zaman imparatorluğun yoğun siyasal hayatıyla ve ayrıca doğmakta olan Hıristiyanlık'la ilişkili olarak çeşitli hasımlar ve koruyucular, iyi ya da kötü olaylarla karşılaşacaktır. Daha sonra, imparatorluğun çöküşünden önce Greko-romen paganizmininkine bağlı olarak bir gerileme başlar.

Cicero (İ.Ö.106-43) birçok yazısında astrolojiyi

ele alır: *Tanrıların Yapısı Üstüne, Kehanet Üstüne, Kader Üstüne.* Yakın arkadaşlarından bir tanesi de Yunan ve Mısır astrolojisinin belli başlı kitaplarını iyi tanıyan Nigidius Figilus'tur. Diğer bir bilgin astrolog olan Fonteius Capito ise ayni dönemde astrometeoroloji üstüne kitaplar yazar. Astroloji yükselme devrimdedir. (İ.S.30 ve 100 yılları arasında en güçlü dönemindedir ve siyasal bir rol oynayacaktır.) Roma soyluları yıldızların herşeye kadir olduğuna inanmaktadır. Sezarlar'ın politikaları astrologların öğütlerinden etkilenir. Augustus, üstünde muhtemelen kendi Güneş burcu olan Oğlak tasvirinin yeraldığı bir para bastırır. Yıldızların etkisine olan inanç, sonradan Tiberius'a bağlanacak olan ünlü astrolog Thrasylles'in saray erkânına katılmasıyla güçlenir. Burçları çağrıştıran birçok mücevher ve duvar süsünün de kanıtladığı gibi, astroloji tüm Roma toplumunda modadır. Tarihçi Suetonius'un yazdıklarından günümüze bir konuda birçok öykü gelmiştir. Virgilius, Ovidius, ve Horatius da yıldızlarla ilgilenmiştir. Ovidius, *İbis*'te bir düşmanın horoskobunu tam bir doğrulukla çizer. Augustus'un hüküm sürdüğü devirde Manilius, içinde temel olarak Helenistik tekniklerin yeniden ele alındığı, imparatora adanmış uzun bir astrolojik şiir olan *Astronomicus*'ları yazar.[18]

Tiberius'un saltanatıyla birlikte Roma'da "Kaldeliler"in -aralarında kuşkusuz çok sayıda şarlatan bulunan astrologlara da bu ad verilirdi- sürgün edilişleri ve geri dönüşlerinin (ya da yola çıkmayışlarının) uzun bir "öyküsü" başlar. Caligula kendisi aleyhindeki bir kehaneti yayan bir astroloğu cezalandırır ama çeşitli tehlikelerden korktuğunda yıldız falına baktırır. Roma'nın en ünlü astrologların-

(18) Bkz. H.Abry, L'astrologie à Rome: les "Astronomiques" de Monilus, *Revue d'Etudes Antiques de Toulouse*, 1983, 30, 49-61.

dan birisi, bu imparatorun saltanatı sırasında yaşamıştır: Bilinen ama kaybolmuş bir astroloji kitabının yazarı Saydalı Dorotheas. Sonraki İmparator Claudius, İtalya'daki tüm "Kaldeliler"in sürülmesine ilişkin bir karar alırken, *Thrasylles*'in, astrolog olan oğlu Balbillus'u yanında tutar. Balbillus daha sonra Seneca ile birlikte Neron'un öğretmeni olacaktır. Bu astrolog, birincil yöneltmelerden yola çıkarak öngörülerde bulunma tekniğinde Ptolemaios'un öncüsü olmuşa benzer.

Yıldızların kaderi belirlediğine inanmak modadır. Bunla birlikte buna karşı çıkan ve dönemin siyasal ve toplumsal çalkantıları içinde kendini gösterenler vardır. Örneğin Büyük Plinius, yıldızların kişi üstündeki etkisine inanmayı reddeder, ama maddi şeyler üstündeki genel etkilerini kabul eder. Bu bir düşünürün aydın tavrıdır. Ötekiler, içlerinden birisi kendisine gençliğinde erken ve vahşice bir ölüm kehanetinde bulunduğu için "Kaldeliler"in ardına düşen imparatorları Demitianus gibi daha düşmanca davranırlar.

İnsanların saflığını kullanan çok sayıda açıkgözün yaptığı popüler astroloji yanında, özellikle Neron (İ.S. yaklaşık 54) ve Diocletianus'un (284-385) saltanatları sırasında üst düzeyde bir astroloji gelişir. Hadrianus,[19] Antonius ve Marcus Aurelius'un saltanatlarında Roma'nın entelektüel hayatı gelişir ve Helenizm'in etkisine girer. Yunan dilinde birçok astroloji kitabı yazılır. Filozof Plotinos (205-270) popüler astrolojiyi ve yıldızların kaderi belirlediğine inanmayı reddeder. "Yıldızların bir etkisi var mı?" adlı yazısında yıldızların ilahi varlıklar olduklarını, ancak iyi ya da kötü etkilerinin olmadığını belirler.

(19) Hadrianus astrolojiyi iyi bilirdi. Gözdesi Antinous Nil'de boğulunca, onu bir yıldızda gördüğüne inandı ve bunun ardından Ptolemaios bir takım yıldıza onun adını verdi.

Böylece Roma'da çok farklı biçimlere giren astrolojinin ilk hasımlarını karşısında bulmasıyla, ilk kez kadınlara açılmasıyla (Balbillus'un yeğeni kadın şair ve astrolog Julia Balbilla Hadrianus'un aydın arkadaşları grubuna dahildir.) ve "kurumsallaşması"yla (imparatorların, ileride göreceğimiz Fransız krallarınınki gibi kendi astrologları vardır) astrolojinin adeta "modern hayat" içine girdiğini saptamak ilgi çekicidir. Ama hemen hemen her yerde, astroloji kehanetle eş anlamlıdır: Ptolemaios tarafından çok iyi açıklanmış olmasına karşın, yıldızların bireylerin kişilik özellikleri üzerindeki etkisi tümüyle unutulmuştur.

II. Hıristiyanlık'ın Başlangıç Dönemi

Yahudi halk, Roma imparatorlar kültürüne karşı çıkarken astrolojiye de kuvvetle direnir. Yıldızların kaderi belirlediğine dair Stoacı inancın, tanrının kurtarıcılığı ve her şeye kadir olduğu dogmalarına ters düşeceği açıktır. Bu nedenle astrolojiyle Aziz Paulus ve Kilise Babaları mücadele etmişlerdir. Ancak bu Hıristiyan tarihinin başlangıç dönemi üstünde antik astrolojinin hiç bir etkisi olmadığı anlamına gelmez: bu konuda Essenliler'le ilgili açık bir örnek vardır.

Ölü Deniz çevresinde bulunan el yazmaları içinde astrolojiye ait izlerin bulunmuş olması ilgi çekicidir. Essenliler, dine ve peygamberlere olan inancı saklık tutarak her kişinin ruhsal yapısını, "aydınlığın ve karanlığın miktarını" ve büyük bir olasılıkla mezhebe girmek isteyenlerin niteliğini belirlemek için astrolojik teknikleri benimsemişe benzerler. Bir adamın kaderinin doğduğu günün yıldızlarıyla belirlendiğine inanıldığını gösteren kuşkusuz astrolojiyle ilgili bir el yazması buna örnek olarak ve-

rilir.[20]

Bazı yazarlar, Müneccimler'in yıldızını, havarilerin sayısının on iki oluşunu, yedi büyük günahı, göğe yükselmeyi, başka şeylerle birlikte astrolojik geleneklere bağlarlar.

Kilise Babaları için, gezegen tanrıları Mars, Jüpiter ya da Satürn iblis ya da şeytandır ve astroloji pagan niteliktedir. Buna karşın, yıldızların kendi başlarına hiç bir etkilerinin olmadığını, ancak tanrının önceden bildiğini gösterebildiklerini düşünen, önemli bir Kilise Babası olan, Origenes'in (185-254) düşüncelerinden de sözedilir. Sık sık söylenen "astro inclinant, non necessitant" (yıldızlar eğilimleri gösterir, zorlamazlar) sözü Hıristiyanlık'ın ilk zamanlarında çıkmıştır. Demek ki burada ya karşıtlık, ya da uzlaşma vardır. Bu ikililiğin ne denli ileriye gittiğini göreceğiz.

Kilise Babaları'nın en ünlüsü Aziz Augustinus (354-430) *İtiraflar* adlı kitabında, gençliğinde astrolojiyle ilgilendiğini, ama "tanrının yardımıyla astrologların yalan dolu kehanetlerini ve dine aykırı saçmalıklarını gördüğünü ve bunları reddettiğini" kabul eder. Büyük felsefi yapıtı *Tanrının Şehri*'nde de aynı tutumdadır. Ama çelişkili olarak, yazgı öğretisinin baş savunuculuğunu yapar, (yetenekleri ne olursa olsun insanın ebedi mutluluk ya da lânet yazgısı önceden bellidir.) Laddikya Konsili ilk olarak 381'de, kilise görevlilerinin astrolojiyle ilgilenmesini yasaklar -daha sonraki iki konsil bu yasağı yinelerler- bu, büyük bir olasılıkla Hıristiyan adetlerinden astrolojiyi çıkarıp atmanın zor olmuş olduğunu gösterir. Üstelik, çoğunlukla dini yetkililerin verdiği kararlarla yakılan birçok metin kaybolmuştur.

(20) M-R. Lehmann, New Light on Astrology in Qumran and the Talmud, *Revue de Qumran*, FRA, 1975, 8,4,599-602.

Roma İmparatorluğu'nun Doğu ve Batı olarak ikiye ayrılmasından (395) sonra izlenen ve sonunda Yunan düşünce biçimini koruyan ve aralarında Araplar'ın olduğu başka halklar ve uygarlıklarla ilk temasları kuran yeni kültür merkezlerinin bulunduğu Pers topraklarına sığınacak olan astrologlara karşı az ya da çok şiddetli tedbirler alınır.

III. Arap Astrolojisi

Astroloji Pers, Suriyeli, Arap ve Türkler'de geniş ölçüde yayılmıştır. Tarihinin en ilginç dönemi, İslami yayılışa karşılık gelen ve İ.S. 8. yüzyıldan başlayıp, sekiz yüzyıl süren dönemi kapsar. *El hakem el nud'jun* ya da "yıldızların yargısı" adını alır.

Muhammed'in yıldızlara ilişkin boşinançları ve Yahudi-Hıristiyan düşünceleri yok ettiği söylenirse de Kuran'da astrolojiye açık olarak getirilmiş bir yasak yoktur. Yıldızlar, Muhammed'in izleyicileri tarafından Tanrı'nın iradesinin işaretleri olarak değerlendirilir, ama kehanetler, kaçınılmaz nitelikte olmamalıdır. Böylece, birçok halifenin hizmetinde bir astrolog bulunur.

Arap astronomisinin gelişimi iyi bilinir; bu, astrolojinin ilerlemesini kolaylaştıracaktır. Arap doğum horoskobunun belli başlı teknik unsurları Helenistik niteliktedir, ama Ptolemaios tarafından tek bir formülle (şans noktası) belirtilen "noktalar" sistemi Araplar'da özellikle bundan bir çok değişik formüller çıkaran Ebu Mazhar al Balki'de özel olarak gelişmiştir. Günümüzde bunlar, bazılarının bunları yeniden bulabilmek için gösterdikleri çabaya karşın hemen hemen unutulmuş durumdadır. [22]

Arap bilginler, horoskop tekniğine matematiksel olarak birçok önemli katkıda bulunmuşlardır.

Herşeyden önce Ptolemaios'un dört köşeyi çok iyi belirlemiş olmasına karşın onlar da ara evleri cebirsel açıdan tam olarak belirlemişlerdir. Ayrıca, evlerin uç noktalarını doğrudan okumaya olanak sağlayan yeni astrolojik tablolar yapmışlardır. İkinci olarak, bir gezegenin görünen günlük hareketine (yerkürenin dönmesi) göre katedilen ekvator yayı sayesinde gökyüzündeki olayların ne zaman gerçekleşeceğini hesaplayabilmişlerdir.

Böylece Araplar, doğum astrolojisi ve gökyüzünün anlık görünümlerini inceleyen saatsal astrolojiyi doğru olarak uyguladılar. Ama sonuçlarını Batı'da göreceğimiz yeni bir teknik de geliştirdiler: "sihir astrolojisi". Bu astrolojinin temeli, bir gezegenin etkisini çeşitli madenler ya da bu madenlere karşılık gelen burçlarla birleştirmeye dayanır. Bu birleşik etki "yıldızların madenlere verdiği" gücü arttırır. Söylenildiğine göre buradan da Batı'nın Ortaçağını etkileyen Arap sihir kitabı, *Picatrix*'te tarifini bulduğumuz muskalar ve başka tılsımlar (Yunanca *telesma*'dan gelir) çıkmıştır.

İslam, Batı ve Yahudi dünyaları arasındaki ilişkiler burada ele alınamayacak kadar karışıktır: 12. yüzyıl civarında astrolojinin İspanyol Yahudisi filozoflar (bu yüzyılın ilk yarısında Beziers'te yazılmış astrolojik bir ansiklopedinin yazarı İbni Azra = Ebu Azra, Latince Avenarius) tarafından İbranileştirilmesi olgusunu izleyen, J.Halbrona'a ait önemli bir tez, "Yahudi dünyası ve astroloji"nin incelenmesine ayrılmıştır. [34]

Tüm bu dönem boyunca astrolojinin hasımları kuşkusuz olmuştur. Bunların arasında ünlü simyacı, doktor ve felsefeci (Ebu Ali El-Hüseyin İbni Sina) en katılarından biri olup, astroloji mahkum etmek için, "Geleceği yalnızca Allah bilir" diyen Kuran'a başvurmuştur. 14. yüzyılda İbni Haldun ast-

rolojiye ait bildiklerini biraraya getirdiği *Horoskop'a Dair* adlı yapıtında astrolojinin yanlış olduğunu kabul eder.

Sonunda, İslam'ın büyük yayılışının sona ermesiyle alimler Arap astrolojisini desteklemekten vazgeçerler ve astroloji her yerde olduğu gibi az ya da çok sihrin içine girerek popüler bir kehanet haline gelir.

IV. Ortaçağ

Batı Roma İmparatorluğu'nun kesin olarak çöküşünden (455) sonra, "Geç Ortaçağ" diye nitelenen 5 yüzyıllık bir dönem geçer. Astrolojik gelenek arka planda kendini korur. Daha sonra, büyük alimler, Galile, Kopernik ve Kepler tarafından belirlenen yenileşme döneminde astrolojinin açıkca geliştiği görülür.

Geç Ortaçağ.- Bu ara dönem boyunca Batı, eskilerin yapıtlarına sırt çevirmez. *Boèce,* aralarında Ptolemaios'unkiler de olan birçok yapıtı Latince'ye çevirir. Sevilli İsidora (560-636) astrolojiyi, uygulanabileceğini düşünmekten geri kalmaksızın, pagan boşinançları arasına koyar. Şarlman, astroloji ve kronolojiyle oldukça ilgilidir. Manastır okulları ortaya çıkar. Bazı "kompostlarda" -dönemle ilgili birçok el kitapları- astrolojik kronikler yer alır. (örneğin Saint-Gall başpapazının kompostu)

Demek ki astrolojinin tümüyle gizli kalmış olduğunu söyleyemeyiz. Nitekim, sonradan gelecek Yunan-Arap kültürüyle temas etmeden önce, Hıristiyan Batı, popüler astrolojiyle ilgili Yunan metinlerinin çevirilerine dayanan ve Thorndike tarafından "Latin" olarak nitelenen astrolojik geleneği sürdürmekteydi.

Astrolojinin Ortaçağ'da Yeniden Doğuşu. 12. yüzyıl yeni bir bilgi merakıyla kendini gösterir. Büyük istilacılar ve Merovenj hanedanı zamanlarında Antik Çağ'ın büyük yapıtları neredeyse kaybolmuştu. İnsanlar bu yapıtları okumak istediler: Bu kitaplar, o dönemin büyük Müslüman şehirlerinde bulunabilirdi. Ve özellikle Palermo'da (Sicilya) ve Toledo'da (İspanya) çevrimenler ekip halinde çalışmaktaydı. (Toledo'nun Araplar tarafından fethi: 711 713, Batı 1085'de bu kenti yeniden ele geçirmiştir; Araplar Avrupa'da Grenada'nın 1492'de düşüşüne kadar kalırlar.

Aristo, Eucleides, Ptolemaios, Hipokrates, Gallienus ve daha birçokları Müslüman alimlerle birlikte yeniden keşfedildi ya da keşfedildi. Boyutları küçülen ve artık resimli olmayan kitap, bir çalışma aracı haline gelir ve kaz tüyü, kamışın yerini alır.

Toledo'da çalışan İspanyalı Jean, Cremnalı Gérard, Tivelli Platon, Chesterli Rober, Dalmaçyalı Hermann, bir başpiskopos koruması altında -bilgili olan yalnızca kilisedir- birçok astroloji kitabını çevirirler.

Almanya'da Kölnlü bir dominiken rahibi olan Aziz Büyük Albert (1193-1280) yeryüzündeki olayların, cüzi iradeye sahip insanın bireysel yazgısı tarafından değil, ama gökcisimlerinin hareketiyle ortaya çıktığını kabul eder. Böyle ele alınan astroloji, ona göre Hıristiyanlık'la bağdaşır. Dahası onun için astroloji, insanların düşüncelerini tanrıya götürür ve yıldızlar ilahi iradenin araçlarından başka birşey değildir. Bu, kilisenin oldukça uzun bir süre benimseyeceği bir anlayıştır. Astrolojinin, tarımı olduğu gibi tıbbı da ilgilendiren doğal olgulara ilişkin *naturalia*'ları önceden belirleyebileceğini savunan Pierre Abélard (1079-1142) da daha önceden aynı şekilde düşünmüştür.

Teolojik Özet adlı yapıtında Aziz Büyük Albert'in öğrencisi ve aynı şekilde dominiken olan İtalyan Aquinolu Aziz Thomas (1225-1274) da astrolojinin Hıristiyanlık karşısında temel sorunu olan cüzi irade konusunu incelemiştir. Bu konudaki tutumu P. Choisnard'ın ayrıntılı bir incelemesine konu olmuştur [33].

Thomas'ın öğretisi "cismani şeyler alanında ilk hareket ettirici kuvvet gök cismidir", "yıldızlar aşağıdaki cisimlerde olup biten herşeyin nedenidir", "yıldızların etkileri, aşağıdaki cisimlerde maddenin farklı özelliklerine göre farklı biçimlerde kendilerini gösterirler", "yıldızlar... ruhun güçleri üzerinde yalnızca dolaysız ve tesadüfi bir etki gösterirler", "kendi başlarına yıldızlar cüzi iradenin yaptıklarının nedeni olamazlar", "insan, gökcisimlerinin yarattığı eğilime aklın gücüyle her zaman karşı koyabilir" der. Öte yandan rastlantısal ve özgür geleceği önceden bilmeye çalışmak boşinanca dayanan ve yasak bir kehanettir".

Öncekilerin aksine İbranice, Yunanca ve Arapça bilen İngiliz Fransisken Roger Bacon (1214-1294), antik yazarları asıl metinlerinden okur. *Opus majus* en önemli yapıtıdır. Zamanının natüralist alimlerinden biri olarak kabul edilen *doctor mirabillis* (hayran olunacak doktor) için simya, astroloji ve sihir "doğal" bilimlerin üç temel unsurudur. Ona göre, hiçbir iyi astrolog, cahiller ve amatörlere mahsus olan kaderciliği savunmaz. Kişi iradesinin gücüyle yıldızların gerçek etkisine direnebilir.

1450'de 1650'ye dek üst düzeyde bir astroloji gelişir.[21] Tüm hükümdarlar, tüm prensler hepsi dok-

(21) Ortaçağ'ın son dönemiyle ilgili, çok titiz, mükemmel bir inceleme vardır. Chartes Okulu'nun eski bir öğrencisi ve Milli Kütüphane'de yönetici olan M. Preaud tarafından yazılmıştır. Yazar, "astroloji üstüne değil, astrologlar üstüne" bir inceleme yapmış olduğunu öne sürer; "bizden ne astrolojiyi savunmamız

tor, çoğunlukla aynı zamanda da elçi ve danışman olan bir ya da daha çok astroloğu maiyetlerinde tutarlar. Hesapları yapma sanatı bu astrologlara gerçek bir prestij sağlar. Astroloji her yerdedir ve geniş alanlara yayılır. Devlet içinde ve sosyal hayatta yerini alır. V. Charles'ın altı astroloğu vardır. VI. Charles, XI. Louis, Macaristan Kralı, İmparator III. Friedrich, hepsi astrolojiyi kullanır ve bazan kendileri de öğrenirler. Papalık erkânı (VIII. Innocent, II. Paul) ve kilisenin birçok saygın kişisi astroloji tekniklerinden geniş olarak yararlanırlar. (1520: Papalık Üniversitesi'nde bir astroloji kürsüsü bulunmaktadır). Tüm bu dönem boyunca astroloji öğretimi tıp öğretimiyle beraber yapılır. (Paris, Montpellier, Bolonya, Oxford, vb.de üniversitelerin 13. yüzyıldan başlayarak kurulduğunu hatırlamalıyız. Dönemin genel anlayışına göre yıldız bilimi bir bütün oluşturur: *Scentia* motus yıldız hareketlerinin bilimidir = astronomi ve *scientia judiciarum* yargıların bilimidir = astroloji.

"Doğum günleri" - doğum anındaki gökyüzü haritalarına bu ad verilirdi- çok doğru bir biçimde hesaplanır ve ayrıntılı olarak incelenir. Örnek olarak, 1469'da astrolog Conrad Heingarter tarafından 12 Ağustos 1418 akşamı saat sekiz için çıkartılan Jean de la Goutte'a ait haritayı alalım. Bunu inceleyen metin özellikle mizaç, aile, zekâ, servet, onur, meslek, evlilik ve çocuklar, düşmanlar ve arkadaşlara ilişkin 15 kısıma ayrılmıştır. Hiç kuşkusuz böylesi bir incelemeden yalnızca çok zengin kişiler yararlanabilirdi. C. Heingarter ve Pharesli Simon, koruyucuları Bourbon Dükü'nün hizmetindeydiler.

Bu döneme ilişkin birçok veri Pharesli Simon'un yazılarında bulunur: *En Ünlü Astrologlar ve Bazı*

ne de ona saldırmamız beklenmemeli" diye özellikle belirtir. [32]

Bilge Kişilere Ait Derleme.

Bu dönemde yaratıcılarının gözlemleri ve sezgilerine uygun olarak birçok ayrıntı tekniği ya bulunmuş ya da yetkinleştirilmiştir. Bunlar, başka birçoğunun arasında, gezegenlerin kavuşumuna, kuyruklu yıldızlara, tutulmalara (biri 3 saat 20 dakika sürmüştür, yani etkileri 3 ay ve 20 gün sürecektir), "noktalar"a (Lyon'da bir "şarap noktası"nın hesaplandığı belirtilmiştir) dayanırlar. Öngörü teknikleri Ptolemaios ve Helenistik dönem Yunanlıları tarafından geliştirilmişlerdir, ancak bunarın kullanımı daha belirgin hale gelir: ilerletmeler (ikincil yöneltmeler) ve güneşin dönüşü daha sonra basılan gökgünlükleri sayesinde daha yaygın kullanılacaktır.

Astrolojinin dönemin tıbbına büyük katkıları olmuştur. Bu Ortaçağ'da yaşayan bir kişi için çok normaldi, çünkü bu yolla hastanın mizacı tanınabilir, ve astrolojinin yasalarını bilmeyen bir doktora gitmek, böyle bir doktor "yetersiz" (*imperfectus*) sayıldığı için hiç kimseye tavsiye edilmez. Ay'ın konumlarının incelenmesi tedavilere (kan alma ve müshiller) uygun zamanları seçebilmek için özellikle gelişmiştir. Bu tedavilerden, "zararlı" gezegenler olan Mars ve Satürn'ün ters bakış açılarında kaçınılırdı. Kuşkusuz çok eskiden beri olduğu gibi kilisenin tavırlarına ters düşme olgusu, öğretim üyesi, Kardinal Pierre d'Ailly gibi bazı yüksek makamlardaki kişilerin bir uzlaşma yolu bulmak için çalışmalarına karşın sürmekteydi. Ayrıca birçok astrolojik metin Ptolemaios'un, "bilge insan yıldızlara hükmeder", sözüyle başlıyor ya da "tanrının istediği neyse o olur" diye bitiyordu.

Genel olarak popüler bir düzeyde Arap kökenli "sihir astrolojisi" Batı'ya girmekteydi. Tıbbi amaçla astroloik muska uygulamaları şarlatanlarda olduğu gibi yerleşik üniversite çıkışlı doktorlar arasında da

yaygındı. Güneşin hasta organla ilgili zodyak burcuna (örneğin baş için Koç, böbrekler için Aslan, vb.) tam girdiği anda bir maden-altın, gümüş, bakır ya da kurşun eritilirdi. Böylece elde edilen parça üstünde bir yazı bulunur, hatta bu, kutsal bir günde, bir rahip tarafından kutsanabilirdi. Bu uygulamalara karşı tartışmalar, davalar ve hatta cadı avları 16. ve 17. yüzyıllarda daha yaygın olarak yapılacaktı.

V. Matbaa ve Günmerkezcilik: 15. Yüzyıldan 17. Yüzyıla

Matbaa, Gutenberg'le ortaya çıkar (1453) ve Batı'da yayılır. Astroloji birçok kişiye hesap yapmaksızın horoskop çıkartabilmek olanağı veren gökgünlüklerinin bulunmasıyla bundan geniş ölçüde yararlanır.

Daha 13. yüzyılda Eukleides geometrisinin çevirisini yapan Campanus, astrolojik evleri yeniden hesaplamaya çalışmıştı. 15. yüzyılda Regiomontanus, gerçek adıyla Könisbergli Johann Müller Macaristan'da, Grass Başpiskoposu için yöneltme tabloları çıkartır. Daha sonra Nürenberg'e yerleşir ve orada bir gözlemevi ve bir basımevi kurar. İlk astrolojik takvimi ve sonra birçokları basılacak olan ilk gökgünlüklerini yayınlar. (Christophe Colombe ve Vasco de Gama'nın bunları yolculuklarında yanlarına aldıkları söylenir.)

Bu dönemin göze çarpan bir başka hesap uzmanı matematikçi ve fizikçi olan İtalyan Benedikten, Tifisli Placidus (1603-1668) Pavia Üniversitesi'de ders verir. On iki astrolojik evin geometrik yapılar olmayıp, güneşin günlük hareketi içinde gerçek etki bölgeleri olduklarını öne sürer. Buna uygun olarak da her biri iki saate karşılık gelen on iki evin bu-

lunduğu doğal bir ev konumlandırma yöntemi benimser. Bu hâlâ gökgünlüklerimizde en çok kullanılan yöntemdir.

Rönesans bir bütün olarak ele alındığında Antik kaynaklara dönüşe dayandığı için astrolojiyi destekler. Reform'da kayda değer bir gelişme yoktur, ancak tarihçiler Almanya'da Protestan bir astrolojinin izlerine rastlarlar. (Luther'in horoskobu bulunmuştur).

Astrolojinin İngiliz adetleri içinde daha geç bir dönemde korunmuş olduğu konusundaysa bir kanıt verilebilir: Greenwich gözlemevi kraliyet astronomu V. Flamstead tarafından 1675'de kurulur. Bu yerin 16 Mayıs'ta saat 15:14'de gerçekleşen temel atma anının gökyüzü haritası çıkarılır. Dendiğine göre horoskop, bizzat Flamstead eliyle çizilmiştir. Ve üstüne çiziktirilmiş "risum, teneatis amici" (gülmekten kaçının arkadaşlar) ibaresiyle birlikte gözlemevinin arşivinde saklanmıştır.

Oysa astrolojinin birkaç yüzyıl sürmüş bu yeni altın çağının sonu Avrupa'da gelecektir. Büyük keşif yolculukları (16. yüzyıl) ve doğa bilimlerinin tüm alanlarındaki olağanüstü bilimsel gelişme (17. yüzyıl) nedenleriyle insan bilgisinin önemli ölçüde ilerlemesiyle eşzamanlı olarak astroloik uygulamaların hızlı biçimde gerilemesine tanık olmaktayız.

Bir yandan devrin anlayışı kanıtlanmamış uygulamalara sırt çevirir ve Karşı-Reform'la kilisenin baskısı daha sert ve daha güçlü bir hale gelir; öte yandan, günmerkezliliğin onaylanması son büyük astrologları, eski kuramları savunurken modası geçmiş tavırlar almaya iter.

Oysa Kopernik (1473-1543), Dünya da dahil, gezegenlerin kendi çevrelerinde ve güneşin çevresinde yaptıkları çifte hareketi ilk kez kanıtlar. Daha sonra matematikçi ve astronom olan ve Kopernik'in

sistemini kabul eden Galile, kuramını sapkın olarak kabul eden kilise tarafından mahkum edilir.

Tycho Brahe (1546-1601), Dünya'nın hareketsiz kalıp, Güneş'in Dünya çevresinde, 5 gezegenin de Güneş çevresinde döndüğü bir ara sistemi savunur. Gözlemlerini öğrencisi Kepler'e aktarır. Kepler de gezegenlerin Güneş çevresindeki hareketlerini belirleyen üç yasayı formüle eder. Dönemin tüm astronomları gibi astrolojiyi iyi tanıyan ve inançla uygulayan bu alim, yeni anlayışın onu ilgilendirmediğini savunur [35]. "Astroloğun, ışıkların doğudan, güneyden ya da batıdan nasıl gelip nasıl kaybolduklarını görmesi yeter, iki gezegenin bitişik ya da karşıt konumda olduklarını bilmek yeter... bunları da iyi astronomlar araçlarıyla gece gösterebilirler" diye yazar. "Astrolog bunun nasıl yapıldığını soruyor mu? Gerçekte bunu, tıpkı yazın ya da kışın nasıl oluştuğunu sormayan ve buna karşın mevsimlere göre düzenini kuran köylü gibi yapmaz."[22]

Kepler böylece astrolojiyi ilk olarak yeni bilimsel anlayış içine yerleştirir: Buna göre astroloji, günümüzde hala olduğu gibi yermerkezli olarak kalır ve bu da daha o zamandan yakın modern görüşlerin habercisi olan, kabul edilmiş bir deneyime dayanır. (bkz. V. Bölüm)

Buna karşılık, ünlü astrolog Villefranchelı Morin dünyaya ilişkin eski anlayışa bağlı kalır. Villefranche-sur-Saône'da doğan doktor ve matematikçi J.-B. Morin Lüksemburg Dükü'nün astroloğudur, daha sonra 1630'da Collège de France'de matematik hocası olur. Önemli yapıtı olan kapsamlı *Astrologia Gallica* (La Haye 1661), dönemin astrolojisinin eksiksiz bir dökümünü, yeryüzündeki cisimleri etkileyen yıldızlara ilişkin güçlerin çıktığı yer olarak tanımladığı, dolayısıyla da eski gökküreler sis-

(22) [26]'da sözü edilen *Opera omnia* içinde.

temine bağlı bir kavram olan *primum mobile* gibi yazarın özel terimleriyle gerçekleşir. Collège de France'taki meslektaşı, o da matematikçi olan P. Gassendi (1592-1655) Kopernik sisteminin daha iyi olduğunu öne sürerek, Morin'i kolayca eleştirir (aynı zamanda Kilise tarafından kabul edilebilecek bir orta yol olarak Tycho-Brahe'nin sistemine de bağlıdır.)

Astroloji, bilimsel çevrelerde tüm itibarını yitirir. Descares'in *Discours de la Méthode* (Yöntemin Söylemi) adlı kitabı 1677'de çıkar. Bundan böyle astroloji bir yandan kilise, öte yandan yeni bilimler tarafından eleştirilecektir. Üniversitelerde artık hemen hemen hiç okutulmaz. Son olarak da Colbert, 1660'da astrolojiyi yasaklar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AYDINLANMA ÇAĞI'NDAN MODERN ÇAĞ'A: GERİLEME VE YİNELENME

Batı'da astrolojinin gerilemesi 16. ve 17. yüzyıllardaki büyük buluşlar ve Kilise'nin muhalefetiyle başlamıştır. 18. yüzyılda astroloji, Aydınlanma Çağı'nın saldırgan rasyonalizmi karşısında çöküşün eşiğine gelir. 19. yüzyılda da astroloji unutulmuş gözükür. Bazen, ülkelere göre değişen çeşitli şekillerde, güçsüz olarak ayakta kalır.

20. yüzyılda astrolojinin şaşırtıcı biçimde tekrar ortaya çıktığı görülür. Demek ki, bu modern tarihin iki yanlı hareketinde izleyeceğimiz ilginç bir evrim vardır. [26, 36, 37, 38].

I. Aydınlanma Çağı

Diderot'nun *Ansiklopedisi*'nde [38], "astroloji, bakış açıları, konumlar ve gökcisimlerinin yardımıyla gelecekte olacakları öngörme sanatıdır" denir. Dönemin düşüncesinde astrolojinin kehanetle sınırlandırıldığı hemen görülür. Kişilikler üstündeki etkisinden ise hiç sözedilmez. Üç sayfalık uzun makale dönemin durumunu iyi gösterir: Metin herşeyi çürütür. Metinde bireyin hareket özgürlüğü aşağıda görüldüğü gibi açıkça savunulur: "Ahlâki olayları, olmadan önce bildirmenin sözde sanatı: Ahlâki olaylardan, insanın özgür iradesine ve eylemlerine bağlı olanları kastediyorum", Yazar, astrolojinin resmi bir rol oynadığı dönemleri hatırlatarak şunları söyler: "Bu son yüzyıllarda aynı boşi-

nançlarla doldurulduk". Astrologlara, "size doğru gelen diğer yedi sekiz taneden yararlanarak bir milyon zavallı yalan çıkardınız" der, ve ekler: "Bugün astrolog ismi o kadar gülünç hale geldi ki falcıların kenanetlerine olsa olsa ayak takımı inanır".

Döneme özgü bu eleştirel kısımların yanısıra, rasyonel düzeyde çürütmeler de bulunur. İlk olarak, doğum saatinin önemli kabul edilen kesinliği gelir. "Belki, ebelerin bir çocuğun doğumunda ilk yaptıklarının bütün saatlere gözatmak olduğunu sanıyorsunuz. Böyle kehanetlere aldırmayın, bunu yapmayı ihmal eden kimbilir kaç ebe vardır. Ayrıca, saatler her zaman tam olarak doğru mudur?" Daha sonra, savaş ve felaketlerden ileri gelen çok sayıda ölümle ilgili önemli bir kanıt ileri sürülür: "Aynı savaşta ölenler aynı takımyıldız altında mı doğmuşlardı?" Sonunda burada, yıldızların etkisinin fiziksel determinizmiyle ilgili akılcı sorular ilk olarak ortaya çıkar: "uzun bir zaman geçmeden, örneğin çocuk kırk yaşına gelmeden önce ortaya çıkamayacak ve etkisini gösteremeyecek olan bu ilk güç, gökyüzünün hangi bölümünde gizleniyor olacak?" Ve yazar, "kaderin yalnızca bu çocuk daha ileri bir yaşa geldiğinde etkili olacağına inanmak... bu, boş bir kuruntudur" sonucunu çıkarır.

Bununla birlikte, makalede ayrıca "astrolojiyle ne kadar sağlam biçimde savaşılmış olursa olsun.. onların (yazarlar) bu gülünç önyargıyı tamamen ortadan kaldırdıkları söylenemez", sonra "bir önyargı genelleştiğinde, en doğru düşünen insanlar bile ona kendilerini kaptırmaktan geri kalamazlar..." gibi bölümler de vardır.

Sonuçta, Aydınlanma Çağı'nda, akıl herşeye kadirdir ve insanı astroloji gibi batıl inançlarından kurtarabilir. Düşünsel hayat, bilimlerin gelişimine dayanır.

Bu dönemde, astroloji için kaygı verici bir olay meydana gelir. Matbaanın icadından beri astrologları çok sayıda ve zor hesaplar yapma zahmetinden kurtararak, onlara kolay bir çalışma olanağı sağlayan tablo ve gökgünlüklerinin basımının 1710'dan itibaren yasaklanması. Açılımda ve yükselimde -ekvator koordinatları- gezegenlerin konumunu gösteren astronomi yıllıkları, astrologlar tarafından doğrudan kullanılamaz. Bu verileri, yalnız astrolojide kullanılabilen ekliptik koordinatlarına (enlem, boylam) çevirebilmek için uygun bir hesaplama yapmak gerekir. Şu halde, tam ve kesin bir gök haritası düzenlemek bilginlere özgü bir yöntem haline gelir. Fakat, görüldüğü gibi dönemin bilginleri, küçümsedikleri astrolojiye tamamen sırt çevirirler. Böylece, sadece köylülerin ve şarlatanların falcılığının, net çizgilere sahip olmayan bir astrolojisi varlığını sürdürür. Nesnel temelinden ve bilim adamlarının desteğinden yoksun kalan astroloji, bu durumda her çeşitten batınîlik, kabala, el falı, toprak falı ve diğer gizli sanatları kendi içine alarak "uzun bir süre arka planda kalışına" başlar.

Aydın bir kişi ve Voltaire'in öğrencisi olan II. Friedrich, işi halkın kullandığı takvimlerdeki kehanetleri yasaklamaya kadar götürmek ister ama, itirazlar onu engellerken, Avusturyalı Marie Thérèse bu önlemi almakta tereddüt etmez. Bütün "metafizik, simya, el falı" yazılarının ve "diğer saçmalıkların" kaldırıldığı Darmstadt Kütüphanesi'nde olduğu gibi bazı devlet kütüphanelerinde temizlik hareketine girişilir.

Bu arada, zafer kazanmış rasyonalizme tepki olarak, bazı gizli derneklerin bastırılmış gizli akımları bünyesinde topladığı görülür: Örneğin, Gül-Haç ve Masonlar. Bu derneklerde astrolojiyle uğraşılmamıştır ama, G. Welling'in, 1735 tarihinde yazıl-

mış ve 1760 ve 1765'de tekrar basılan *Opus magocabbalisticum et theosophicum*'unun ve 1789'da Hamburg'da basılan *Figures Secrètes des Rose-Croix des 16. et 17. Siècles* adlı eserin doğruladığı gibi astroloji, felsefi öğretilerin içinde simgesel olarak korunmuş gözükmektedir. Bu kitaplarda astroloji, doğaya dayanan, saygıya değer bir bilim olarak sunulur. Bu anlaşılmaz eserler, 1811'de *Dichtung und Wahrheit* (Şiir ve Gerçek) adlı anılarını yayınlayan ve bu eserin giriş bölümünde kendi horoskobunun yorumuna yer veren Goethe tarafından tekrar keşfedilmiş ve incelenmiştir. Bu açıdan, Goethe'nin Schiller'e yazdığı 8 Aralık 1798 tarihli mektubu incelemek anlamlıdır [26]. Burada Alman romantizmi doğa ve evrene olan özlemiyle birlikte verilmiştir. Astroloji yine de unutulmaktan kurtulamamıştır.

II. Büyük Britanya'da Astrolojinin Farklı Evrimi

Büyük Britanya, astrolojinin 18. yüzyılda uğradığı kesintinin en azından Avrupa'dakiyle aynı şiddette gerçekleşmediği tek Batı ülkesidir. Astrolojiye ilgil azalır fakat yayın ve etkinliklerin kesintisiz bir dizi oluşturması 18. yüzyıl ve Modern Çağ arasında süregelen çizginin kanıtıdır. Bu ilginç durum dikkate değerdir; bunun günümüze kadar ulaşan sonuçlarını göreceğiz.

İngiliz astrologlar bu işi ideolojik önyargıları ve kuramsal doğrulama istekleri olmaksızın sürdürmüşlerdir. Düşüncede ampirizmin hakimiyeti vebelki de aynı şekilde toplumsal ve politik istikrar, bu şaşırtıcı devamlılığı açıklamaktadır.

Daha 17. yüzyılın ikinci yarısında, Londra'da bütün Avrupa ülkelerinden daha fazla astroloji el

kitabı ve gökgünlükleri yayınlanır. 18. yüzyılın ilk on yılında görülen belli bir gerilemeye rağmen, kültürlü kişiler astrolojiye inanmaya devam ederler. Halkın büyük bir çoğunluğu, astrologların geleceği bileceklerine daima inanır. Bu inanış Londra'da gelişip büyüyen çok eski Ortaçağ loncası "Stationer's Company"nin yayınladığı almanaklar tarafından da desteklenir. Çok sayıda baskısı yapılan ve gökgünlükleri William Lilly, John Gadburry, William Andrews, John Partridge ve diğerleri gibi tanınmış astrologlar tarafından yazılmıştır. Francis Moore'un (1657-1715) ünlü almanağı *Vox Stellarum* 1896'ya kadar yayınlanmış (yayın hakkı 1927'de satılmıştır) ve 1768'de 107.000, 1808'de 393.000, 1839'da 560.000 adet basılmıştır. Halka yönelik olup astrolojik formasyonla ilgili hiçbir bilgi içermez. Burada, Napoléon (1805 ve 1814) hakkında yayınlanmış en azından üç çalışma hatırlanabilir. Kimse Napoléon'un doğum saatini bilmediği için "düzeltme" ilkesi kullanılmıştı: Yazarlar farklı saatlerde ama sabah gerçekleşmiş olan bir doğumda birleşiyorlardı.

1827'de yeni bir kehanetler almanağı *The Prophetic Messenger* Smith tarafından yayınlanır ve daha öncekiyle rekabet etmeye başlar. Bu eserde verilen evler tablosu hala Raphaël takma adını taşıdığına göre, eser günümüze kadar aynı adla gelmiş olmalıdır [10]. Gerçekten de, İngiltere'de modern zamanların ilk astrolojik tabloları bulunmuştur. Smith öldüğünde, almanağın yayınlanması diğerleri tarafından yine Raphaël takma adıyla sürdürülür.

Bundan bir süre sonra yeni bir rakip ortaya çıkar, bu Zadkiel takma adını almış, Morrison isimli çok ilginç bir kişidir ve 1836'da *Zadkiel Almanac*'ı çıkarır. Tiraj, görünürde *Vox Stellarum*'unkinin çok altındadır, fakat okuyucuları ve içeriği daha farklı-

dır. Bununla birlikte, iki almanak da, gerçekleşebilmeleri için yeterince belirsiz bir şekilde ifade edilen yıllık kehanetler ve başka şeylerin yanısıra, kraliyet ailesi üyelerinin ve dönemin ünlü kişilerinin yıldızlarıyla ilgili makaleler içerir.

Böylece Morrison, 21 Eylül 1840'da doğan Prenses Victoria'nın horoskobunu hazırlar. Morrison'a yazılan bir mektupta "Altesleri, prensesin horoskobunu kabul etmekten mutluluk duyar" denir. Bu, Manş'ın iki yakasında durumun ne kadar farklı olduğunu göstermektedir.

Victoria dönemi (Kraliçe Victoria'nın saltanatı: 1838-1901) popüler astrolojik yayınlar yönünden zengindir, çok saygın olan kişiler astrolojiyle uğraşır. Morrison, kraliyet donanması subayı ve iyi yetişmiş bir kişi olarak Londra sosyetesince iyi tanınırdı. Uzun yıllar boyunca astroloji konusunda gösterdiği faaliyeti takma adla yürütür; bu, hoşgörü ortamına rağmen belki de gerekliydi. Yurttaşlık haklarına sahip olmasına rağmen "serserilik" resmi kararının adli tehdidi altında kalan astrolog, mesleğini yasal hale getirmek istemiştir. Gerçekten de, çok sayıda kültürlü ve önemli kişinin astroloji öğrendiğini ve daimi meskenleri olduğunu hatırlatır. Bütün astrologların sahip olması gerektiğini düşündüğü "Britanya Yıldızlar Bilimi Derneği" damgalı, parşömen üzerine yazılmış bir diploma yaratarak, astrologluk mesleğini organize etmeye de girişir.

Morrison'un hayatındaki en çarpıcı olay, hiç kuşkusuz Kraliçe Victoria'nın kocası Prens Albert'in ölümüdür. 1861 tarihli Zadkiel almanağında, bu yıl Satürn'ün konumu "26 Ağustos ya da bu tarihten sonra doğanlar için çok kötü olacak" ve "bundan etkilenenler arasında, kahraman prensi görmekten üzüntü duyuyorum..." cümlesi okunabilir. Gerçek-

ten de prens kamuoyunu şaşırtarak, 14 Aralık 1861'de ölür. Zadkiel, Ocak 1862'de *Daily Telegraph* tarafından eleştirilir: kehaneti yazanın kim olduğu sorulur. Bir amiral onu ele verir. Morrison da bu amirale karşı dava açar ve kazanır, böylece de gerçek bir reklam yapmış olur.

Artık astroloji İngiltere'de çok önemli hale gelir: Kültürlü kişiler *(educated peoples)* astrolojiyle uğraşmaya başlar. Örneğin, doktorluk mesleği ve öğretmenliğin yanısıra, astrolojiyle ilgilenen birçok müşteriyi kabul eden ve eğitimle ilgili eserler yazan Sheffieldli W.J. Simmonite'den sözetmek yerinde olur. Tavrı bilimseldi ve tekniği metamatiğe dayanıyordu. 19. yüzyılda, 17. yüzyılın formüllerini tekrarlamakla yetinmeyen ilk kişidir. Morrison gibi Simmonite de 1839'da Londra Meteoroloji Topluluğu üyeliğine seçilir. Zaten 1830-1860 yıllarında astrometeoroloji çok büyük ilgi çekiyordu. Gizlicilik (occultisme) ve dar görüşlü gelenekten bıkan bilimsel kökenli astrologlar arasında T. Oxley ve E.V. William'ı da analım. Liverpool'dan gelen Oxley, matematik ve astroloji öğretmenliği yaptığı Londra'ya yerleşir. Öğrencisi William'la birlikte çeşitli makinelerin planlarının yanısıra düzlemyuvarların çizimi, üretimi ve satışı konusunda uzmanlaşır.

Victoria dönemi boyunca çok sayıda astroloji el kitabı yayınlandı. J.Wilson'un (1819) hacimli *Complete Dictionary of Astrology*'sinden sonra gelen, R.T.Cross'un 1877-79'da basılan *Guide to Astrology*'si veya Worsdale'in (1824) *Celestial Philosophy or Genethliacal Astrology*'sinin yanısıra 1879-1889'da basılan ve 1911'de yeniden basılan Pearse'ın *Text-book of Astrology*'sinin iki cildi bunlara örnektir.

Bu dönemin sonunda, İngiliz astrolojisinde yeni bir olay ve yeni adlar belirir. Sözkonusu olan, Mme

Blavatsky tarafından kurulan ve Almanya'da da yankıları duyulacak olan bir teozofi hareketi ve hem gizemli hem ticari eğilimleri olan bir astrolog, Alan Léo'dur (W.F.Allen takma adlı) (1860-1917).

Avrupa'daki teozofi hareketi ve astroloji arasındaki etkileşimi anlamak için tarihle ilgili bazı bilgiler gereklidir.

Bu gizemli hareket 1875'de New York'da doğar. Mme H.P. Blavatsky'nin (soylu bir aileden gelir, 1831'de Ukrayna'da doğmuştur) yönetimi altında bir grup tarafından kurulan bu hareket, Cermen ve Anglo-Sakson ülkelerinde şaşırtıcı bir başarı kazanır. Hareket, kurucusunun Londra'da Hintli bir prense rastlayıp ondan etkilenmesiyle başlamıştır. İlkesi, içinde gizemli kozmik kavramların yer aldığı genel bir kardeşlik ve dindarlığa dayanmaktadır.

Böylece devam ettiği görülen İngiliz astroloji hareketi, Alan Léo'nun teozofik Topluluk'la karşılaşmasından etkilenmiştir. Aşağı tabakadan olan Alan Léo (gezgin tüccar), Mme Blavatsky'nin 1889'da yerleştiği Londra'daki grubuna girer. Bir taraftan teozof olan Léo, öte yandan da büyük bir ticari yetenek gösterecektir. Lacey'le birlikte, *Astrologer's Magasine* abonelerine, ilk defa bedava horoskoplar hediye eder. Tahmin edilebileceği gibi, başarı çok büyük ama buna göre iş de çoktur.

1890 ve 1894 arasında Léo ve Lacey abonelere 4.000'den fazla horoskop yollarlar, 1895'de yalnız kalan Léo, *Modern Astrology*'ye dönüşen yayının tek sahibi olur ve tek işi astroloji olan profesyonel bir astrolog haline gelir. Dünyanın ilk astroloji şirketi diye nitelenebilecek bu şirketi, hesapları yapmak ve yazıları yazmakla görevli on kadar çalışanla birlikte yönetir. Şirket, yeni yüzyılın ilk yılları boyunca gelişip büyür. A. Léo, her gökyüzü tipi için önceden hazırlanmış metinler ve bir teksir makine-

si sayesinde horoskopların yoğun üretimi tekniğini ortaya çıkarmayı başarır. Bu daha o zamanda, 60 yıl sonra gelecek olan bilgisayar çağından önce ortaya çıkan bir modern astroloji şirketiydi. Léo'nun 3 yılda aşağı yukarı 20.000 kadar horoskop yolladığı söylenir. İzlediği yol ekol oluşturur ve İngiltere'de ve Birleşik Devletler'de yayılır. Teozof olarak, gizemli bir astroloji literatürüne *(Esoteric Astrology, 1913)* ve astrolog olarak da, astrolojiyi herkesin anlayabileceği bir düzeye getiren 7 ciltten oluşan bir dizi ünlü el kitabına adını verdi. Böylece, İngiltere'de Raphaël ve Zadkiel'in temsil ettiği daha önce de görülen yüzyıllık gelenekle ters düşerek hiçbir zaman kehanet almanağı yayınlamadı. Bu şekilde, başka ülkelerde astrolojinin yeniden doğuşunun evrimiyle tarihsel olarak çakışacak olan döneme gelinir: 1930'lu yıllara doğru, astroloji günlük basında yaygınlaşır. *Sunday Express,* Kraliçe II. Elisabeth'in kızkardeşi Prenses Margaret Rose'un horoskobunu yayınlayarak astrolojiye bir bölüm ayıran ilk gazete olur (21 Ağustos 1930). Bu olay büyük bir başarı kazanır. Az bir zaman sonra bir başka olay, harekete hız kazandıracaktır. Astrolog yazar Naylor, bir İngiliz uçağının başına çok büyük bir tehlike geleceğini önceden söyler. Hemen hemen aynı zamanda, Cardington'a bağlı R-101 uçağının Fransa'nın kuzeyinde kaybolduğu öğrenilir. O zamandan sonra gazetenin tam bir sayfası haftalık makalelere ayrılır. Elbette, *The People, Daily Express,* vb. gibi rakipler bunu taklit eder. Öngörülerin hepsinin, uçakla ilgili olanı kadar başarılı olmadığını söylemek gerekir. İçlerinden, "bugün, özellikle borsa spekülasyonlarına uygun bir gündür" diyen bir tanesini örnek verelim: .... günlerden Pazar'dı, Borsa kapalıydı ve gazetenin astroloğu işten çıkardığı söylenir.

"Gizlicilik karşıtı" bir dal, *The "How" the Human Mind* (1930) adlı bilimsel kitabın yazarı W.J.Tucker gibi astrologlar ve *Science and Astrology* adlı süreli bir yayın aracılığıyla, özellikle bu dönemde yayılır.

İngiliz astrolojisinin kesintisiz uzun tarihi ve ulusal ampirizm geleneği, belki de astrologların daha açık tavırları nedeniyle, bugün tanınmış ve seçkin öğretim üyesi Prof. Eysenck (psikoloji profesörü) ile astrologlar arasında olumlu bir işbirliğinin ilk örneği İngiltere'de görülür. Bu, üzerinde tekrar duracağımız az rastlanan bir durumdur ve kesinlikle de bir tesadüf değildir. Bu olay kıta üzerinde göreceklerimizle, özellikle de Fransa'dakilerle çokça çelişir.

III. Fransa'da Astrolojinin Unutuluşu ve Tekrar Ortaya Çıkışı

Rasyonalist ve pozitivist büyük çağda, 19. yüzyılda, Fransa'da astrolojinin tamamen unutulduğu görülür. Yüzyılın sonunda, astrolojinin tekrar ortaya çıkışını ve bunun nedenlerini anlamak kolay değildir.

18. yüzyılda gizli örgütlerde varlıklarını sürdürdüğü görülen büyü, kabala ve kahinlik sanatlarının karışımı olan bir yeraltı hareketi vardı. Oysa, son Fransız astroloji kitabı, Villefranchelı Morin'in 1661'e tarihlenen ve Latince yazılmış kitabıdır, bu kitap uzun zamandan beri kütüphanelerde tozlanmaktadır.

Büyük Britanya'da görülen teozofik akımı kurucusu H.P. Blavatsky'nin bir süre Fransa'da kalmış olması, bu ülkede hiçbir etki yaratmamıştır.

Astrolojinin tekrar ortaya çıkışının temelinde iki kişi vardır. Biri, İngiliz edebiyatıyla ilgilenmiş

olan ve 1895'de küçük bir *Traité d'Astrologie Judicaire* yazmış, "Gül-Haç Kabala Tarikatı"nın tanınmış bir üyesi, F.C. Barlet'dir (Albert Faucheux, 1838-1921). Diğeri, Formalhaut takma adıyla, bir *Manuel d'Astrologie Sphérique et Judicaire* (1897) yayınlayan baş papaz C. Nicoullaud'dur (1854-1923). Akım sonradan tekrar ortaya çıkacaktır.

H. Selva (Paris Borsası çalışanı) bir *Traité d'Astrologie Généthliaque (1901)* yayınlar, bunu hemen *(La Théorie des Déterminations Astrologiques de Morin de Villefranche* başlığıyla Latince bir çeviri (1902) izler.

Böylece, astrolojinin yeniden ortaya çıkışını gösteren birkaç Fransız yayınının farklı niteliklerde az ya da çok marjinal amatörlerin eseri olduğunu görmek çarpıcıdır -aynı dönemin İngiliz yazarları hemen hemen profesyonel sayılırdı.

İşte bu sırada dönemin astrolojisinin seçkin adı ortaya çıkar: Politeknik'li topçu subayı, Paul Choisnard (1865-1930). Bu kişi çok orijinal bir şekilde tekrar ortaya çıkan geleneksel astrolojiyle, bilimsel rasyonel formasyonun katı gereksinimlerini birleştirmeye yönelecektir. 20'den fazla eserin yazarı, önce Paul Flambard takma adıyla, sonra gerçek adıyla, 1900'den itibaren kitap çıkarmaya başlar. Girişimi, astroloji tarihinde bir sonraki bölümde incelenecek olan gerçek bir dönüm noktasını temsil eder.

"Sözkonusu unsurlar, bir yandan insani yetenekler ve olaylar tarafından, diğer yandan doğum anında gökyüzünün astronomiyle ilgili verileriyle oluşturulmuştur" der [39]: Temel sorun, bu iki kategori arasındaki ilişkinin gerçek olup olmadığını göstermektir. Astroloji kitapları, -hiçbir bilimsel eleştiri kaygısı olmadan hepsi eski kurallardan oluşmuş- hiçbir zaman bu sorunla ilgili geçerli kanıtlar sunmadılar; zira, horoskop falcılarının tüm ustalıkları,

olasılık hesaplarının dışında ispatlanamayan sözkonusu bilimsel gerçekliğe hiçbir şey yapamaz". "Geleneğe karşı sistemli düşmanlık, bana, onu körcesine izlemekten daha meşru gelmiyor" der, ve "astrolojiyi sonuçlarıyla incelemek için, öncelikle gülünç duruma düşme korkusundan kurtulmak gerekir" düşüncesini kabul eder. Böylece, yazara göre, astroloji -dünyada ilk defa- olasılık hesaplarıyla bilimsel bir araştırmanın olası nesnesi olur. Fakat, "neden ve sonuçların ardarda gelişi, basit olmayan ve bizim için daima belirsiz olan oldukça büyük bir sayıda yardımcı unsuru kapsar: Az ya da çok karmaşık bu değişken sonuçlarla da başımız dertte ve bunların belirleyicisi olan birtakım nedenleri bilebilmemiz için -yani, bunlar ve şunlar arasında ilişki kurabilmek- bir tek yol vardır, bu da sözkonusu unsurların sıklıklarını karşılaştırmaktır... Bu, bir rastlantıyla değil, bir kuralla ya da başka bir deyişle, tüm nedenleri gözümüzden kaçmış bir sonuçla değil, tekrarlanabilir bir gözlemle karşı karşıya olduğumuzu ispatlamanın tek yoludur."

Böylece Choisnard, hayatının birçok yılını bu ilişkileri araştırmak, bunları çok sayıda yayında doğrulamak ve astrolojik tekniklerin bir çoğunu kanıtlamaya çalışmakla geçirdi. Hatta, yenilerini de buldu, çünkü bu konuda araştırma yaptı ve ona göre, çocukların rastlantı olmaksızın ailelerininkine benzer gezegen konumlarında doğmalarıyla ilişkili olarak, yıldızsal bir kalıtımın [40] varlığını ispatladı.

Yöntemin kusursuzluğuna ve öne sürülen hedefe rağmen elde edilen bilimsel sonucun modern çalışmaların ışığında umut edilen düzeyde olmadığını kabul etmek gerekir. Gerçekten de, deneysel verilerin ve hesapların ayrıntısının kolayca güncel bilimsel çalışmaların gerektirdiği gibi ortaya çıkmaması

üzücüdür. Bunun pek önemi yoktur, bir tutum ortaya çıkmıştır. Önemli bir olay olmasına rağmen, hem bu Politeknikli'nin bu derece yeni tavrını tanımayan bilimsel çevrenin hem de burada anlaşılmaz ve kurallara uymayan bir biçimde işlerine karışıldığını sanan astrolojik çevrenin hiçbir bilimsel formasyona uymayan tepkisini topladı. Aynı şansı tekrar yakalamak için Almanya'da Krafft'ın ve Fransa'da Lasson ve özellikle Gauquelin'in çalışmalarını beklemek gerekecektir. V. Bölüm'de bunları tekrar ele alacağız.

Astroloji, son savaştan önce ve sonra, Fransa'da tekrar yerleşir.

Sosyolog Cl. Fischler, [37] "1930'dan 1970'e dek biz medyalar tarafından üretilip yayılan bir kitle astrolojisinin ilerleme ve gelişmesine tanıklık ettik, fakat modern astrolojinin yalnızca "kitleye", orta veya popüler sınıfa yöneldiği sonucunu çıkarmak yanlış olacaktır. Zira, bu yeni dal yükselişini sürdürürken, aynı zamanda, gizlici underground'ından çıkan astroloji de burjuvazinin üst tabasasında yönetici, teknisyen, yönetici sınıflarda ve liberal meslek gruplarında yayılır. Ve hiç kuşkusuz bu seçkinler arasındaki gelişim, modern astrolojinin (Fransa'da) en karakteristik ve en belirleyici biçimlerinden biriydi" diye yazar.

Seuil yayınları [41] tarafından basılan "Le Zodiaque" koleksiyonunun yazarı A. Barbault [3] gibi astrologlar ün kazanmaya başlarlar.

Seçkin sınıfın astrolojisi gelişir ve Cl.Fischler "üst düzeyde, bağdaştırmacı ve yetkinleşmiş astrolojiye giden yolu kolaylaştırır. Esas olarak, astrolojik araştırmaların meyvelerini yiyen yüksek tabakadır" diye devam eder. Doğum anının gökyüzü haritalarının analizi, karar vermeye yardımcı ve psikolojik araştırmaların aracı haline gelecektir. Bu

kültürlü çevrede özel bir basın ortaya çıkar. Bu basından diğerleri arasında sözünü edebileceklerimiz; *Horoscope* (eski olup hala tanıtımında astroloji, büyü ve falcılığın karışımını kullanan *Astral* ve daha yeni olan *Astrologie Pratique*'dir.

Büyük Britanya'dakiyle aynı yıllarda, basın tarafından geniş bir çevreye ulaştırılan püpüler bir astroloji sürüp gitmektedir. İlk horoskoplar, kadınlarla ilgili basında (*Journal de la Femme*, 1932) ve günlük basında (ilk yayın 18 Nisan 1935'te *Paris-Soir*'da çıkar) görülür. Burada hala horoskopların, uygulamada her zaman öngörüye dayalı oldukları göze çarpar. Hesaplamaların kuralı basittir: Zodyağın her burcu için bakış açıları gökyüzünün gezegenleriyle (günün, haftanın ve ayın) birlikte gözönüne alınır. Bu teknik, 1 = Koç evinden itibaren yapılan birleştirmeyle "güneş evlerine" göre yapılan bir öngörüye benzer.

1970 sonbaharında, sosyolog Cl.Fischler'in "büyük" diye nitelendirdiği bir olay birdenbire patlak verir: İzleyicilerin astrolojiyle ilgili sorularını yanıtlayan Mme Soleil Europe 1'de ortaya çıkar. Mme Soleil'in başından beri, günde 15'den 18.000'e kadar ulaşan telefon aldığı söylenir. Başarısının doruklarında olan Mme Soleil, cevaplandırılmayı bekleyen 300.000 mektup almıştı. Başarı, tahminlerin ötesine geçer. Televizyon programa ünlü kişileri de çağırır. Başkan Pompidou'nun, cevaplayamadığı bir soruya karşılık söylediği dizeyi analım: "Ben Mme Soleil değilim". Cl.Fischler, Pompidou için "astroloğu belki de, Batı'nın büyük kahin arketipleri arasına koyan bir deyimi günlük dile sokmuş oldu" der.

Mme. Soleil'in astrolog olduğundan kuşkumuz yok, fakat, bu kişinin asıl başarısı, kişisel karizmasına olduğu kadar yıldızlara biraz göndermede bulunarak "hüzünlü bir içtenlikle teselli, rahatlama,

teşvik ve dostça uyarıları dağıtması" olgusuna dayanmaktadır.

Astroloji dernekleri onlarca yıldan beri varlıklarını sürdürmekte ve yönlendirme çalışmalarına devam etmektedirler. Ve hala çeşitli düzeylerde yeni dernekler kurulmaktadır. Fransız astroloji dünyası öylesine geniştir ki, bu konudaki referansları verebilmek için J.Halbronn'un bütün bir cilt ayırması gerekmiştir [43].[23]

Buna karşılık, bilimsel üniversite çevresi ve astroloji arasındaki kopukluk Choisnard'ın girişimi ve Gauquelin'lerin vardığı sonuçlardan sonra değişmeden kalmıştır. Bir sonraki bölümde, astrolojiye karşı olan rasyonalistlerin bu iki kişiye nasıl alayla baktıklarını göreceğiz.

IV. Almanya ve III. Reich

Aşağı yukarı Fransa'daki gibi, astroloji 19. yüzyılda Almanya'da da unutulmuştur. Yalnızca, Ptolemaios'un *Tetrabiblon*'unun 1816'da J. Pfaff tarafından yayınlandığını görüyoruz. Değeri azalan astroloji sadece birkaç eksantrik kişi tarafından biliniyordu.

Fakat, H.P. Blavatsky'nin teozofik hareketi, bu kişinin, zengin bir sanayici olan G. Gerbhard'la, bir başka Alman teozof olan, dönemin gizlici alanlarında ünlü kişisi F. Hartmann'la ve onun, daha sonraları teozofi ve gizlicilikle ilgili bir yayınevini yönetecek olan sekreteri H. Vollrath'la tanışması ve hare-

(23) *Réseau Astrologique Humaniste* (RAH) ve A. Ruperti, J. Halbronn'un *Le Mouvement Astrologique Unifié*'si, (MAU) C.Aubier'nin *La Fédération Francophone d'Astrologie* (FFA), J.P. Nicola'nın *Le Centre d'Organisation Du Mouvement Astrologie Conditionnaliste* (COMAC), Y.Lenoble'un *L'Association Pour la Recherche des Rythmes Cosmiques* (ARRC), Le Groupe Mercure, La SFA ve başkaları.

ketin Alman kolunun kurulmasıyla, Almanya'da kök salacaktır.

1914 sonrasında önce bu gizlici hareket, astrolojinin ortaya çıkışını İngiltere'de olduğu gibi, ama yirmi yıl daha geç olarak kolaylaşacaktır.

İlk Alman astroloji el kitabı 1905'te çıkar, ama modern yenilenme asıl 1908-1909'da, diğerleriyle birlikte K.Brandker-Pracht tarafından başlatılacaktır. İlk süreli yayın *Zodiakus* 1909'da yayınlanır. *Astrologische Rundschau* (bu, 1938'de yasaklanışına kadar en önemli yayın olarak kalacaktır) 1908'de yayınlandığı sırada, ilk astroloji topluluğu Leipzig'de Vollrath tarafından kurulur.

İngiliz etkisi Almanya'ya, Alan Léo'nun bir öğrencisi, W. Becker tarafından sokulur. Fakat 1914 savaşı astrolojinin barışla birlikte güç kazanacak olan gelişimini bir an kesintiye uğratır. Böylece Nazizm'e bağlanacak olaylara kadar, görkemli bir dönem yaşanır.

Astroloji bütün diğer gizlici hareketlerden ayrılarak özerkleşir. Çok sayıda yayın ortaya çıkar: El kitapları, gökgünlükleri, vb. İlk Avrupa astroloji kongresi 1922'de Münih'te toplanır. Artık, çok sayıda profesyonel astrolog vardır.

Bu dönem, astrolojinin özgün bir biçimde organize olan kültürlü çevrelerle ilişki kurma kapasitesi sayesinde Almanya'da iz bırakır: Kültürlü ve üniversite çevresinden olan *Herren Doktor*'ları içine alan *"Deutsche Kultur Gemeinschaft zur Pflege der Astrologie"* (Astroloji Üretimi İçin Alman Kültür Derneği) adlı bir dernek bulunmaktadır. Bu, dünyadaki tek örnektir.

Bu ülkede, belki de C. C. Jung'un *Types Psychologiques*'i ve E. Kretschner'in *Physique et Caractères*'inin yayınlanmasıyla ilişkili olarak, psikolojik astroloji vaktinden önce ortaya çıkar.

Alman Astrolojisi ve Nazizm. - Temel sonuçları nedeniyle bu trajik dönemi daha ayrıntılı ele alacağız.

Hitler, Ocak 1933'te iktidara geçtikten sonra, bütün Almanya'da *Gleich Haltung*'u ya da bütün etkinliklerin Nasyonal-Sosyalizm temelinde düzenlenmesini uygulamaya koymuştur. Elbette astrologlar hedef oldular, zira aynı gün, yer ve saatte doğmuş bir Yahudi'nin ve arî ırktan bir kişinin aynı doğum haritasına sahip olacaklarını ileri sürüyorlardı. Bu yüzden astrologlar, ayakta kalabilmek için uyum göstermek ya da geri çekilmek zorundaydılar. Buna rağmen, bir kadın astrolog, E. Ebertin geleceğin diktatörünün horoskobunu saatini bilmeden yalnız doğum gününden yola çıkarak (20 Nisan 1889) hazırlamış ve yayınlamıştı. Yakın gelecek için, "Güneş Koç'un 29. derecesindeyken bir eylem adamı doğdu (bugün) ..... o, çok ihtiyatsız bir hareketle, kişisel bir tehlikeye maruz kalabilir..... yıldızlar bu adamın gerçekten ciddiye alınması gerektiğini belirtiyorlar...." diye kehanetlerde bulunur ve 8 Kasım 1923'te Hitler ve yandaşları, Münih'te başarısız bir darbe girişiminde bulunurlar, Hitler 1 Nisan'da tutuklanır: *Mein Kampf*'ı hapishanede yazacaktır... Astrolog ünlü olur.[24] Aslında herşey tesadüfe bağlı gözükmektedir, çünkü Hitler akşam üzeri doğmuştu ve Güneş'i Boğa burcuna girmişti.

Bazı astrologlar Nazi rejimi altında meslekleri nin ayakta kalmasına olanak veren bir antisemitik tavır aldılar ..... diğerleriyse sustu. Düsseldorf'ta avukat ve *Zenit* dergisinin yayıncısı olan H. Korsch

(24) Birçok astroloğun daha sonra Hitler'in doğum haritasını çıkarmaya ve yorumlamaya çalıştığı bilinir. E. Hentgès 17 ile 18 arasında yer alan bir doğuma dayanarak ayrıntılı bir analiz yaptıktan sonra, "Hitler'in ahlâk dışı ve toplum dışı eğilimleri kişiliğinin özel yapısından kaynaklanır" sonucuna varır. Bakınız *Cahier Astrologique*, 1950, 28.

adlı bir astrolog, 1931'de"Hitler'in engellenemez düşüşü"nü bildiren "Spectator" imzalı bir metin yayınlar. Daha sonra, Gestapo bu metnin yazarını arayacaktır. Uyum sağlama çabalarına rağmen, astroloji saldırılara uğrar. 1938'te, teozofi topluluğu, *Zenit*, E. Ebertin'in almanağı gibi herşey yokolmak zorunda kalır.

Bir kişi, bu Nazi dönemine özellikle bağlı kalır: Astrolog K. E. Krafft (1900-1945). İsviçre'de doğmuştur ve kendi yazgısını, Almanya'nınkine bağlar. Görünüşte, gözü yükseklerde, antisemitik ve estiğinde anti mason olan karmaşık kişiliği İngiliz E. Howe'un ayrıntılı bir incelemesinin konusu olmuştur [36]. Almanya'ya yerleşerek, çeşitli dönemlerde Naziler'le olasılıkla çevirmen olarak işbirliği yapar. Bazen söylendiği gibi, Hitler'in astroloğu oldu mu olmadı mı? Olmamışa benzer ama sonu bilindiği halde hikayesi açık değildir: 9 Haziran 1941'de tutuklanmıştır, Orianenburg topluma kampına, oradan da tifüsten öldüğü yer olan Buchenwald'a yollanmıştır. Demek ki trajik bir hikâye. Bu sırada Choisnard'ı izleyerek içeriği aynı iyi niyetlere dayanan ama günümüzde sonucu aynı şekilde şaşırtıcı olan bir *Traité d'Astrobiologie*'yi yayınlamıştır [44].

Krafft'ın yaşamının son bölümü, Rudolf Hess'in gerçek ama akıl almaz yaşamı bilinmeden anlaşılamaz. 10 Mayıs 1941'de Hitler'in *Reichminister*'i olan bu kişi, Churchill'le buluşmak ve ayrı bir barış görüşmesi yapmak isteğiyle Almanya'dan İskoçya'ya gizlice uçar. Öfkelenen Hitler bir açıklama yapmak zorunda kalır. Naziler, "Rudolf Hess bir ruh hastasıdır ve astrologlardan etkilenmiştir" derler. 14 Mayıs'ta *Völkische Beobachter*'de yayınlanan versiyona göre Hitler önce Hess'in yakınlarını sonra da astrolog, grafolog ve tanınmış gizlicilerden başlayarak yüzlerce kişiyi tutuklattırmıştır. Asıl tu-

tuklama dalgası 9 Haziran'da olmuştur: Krafft da bundan nasibini almış ve hapishaneden geri dönmemiştir. Neyse ki o gün tutuklanan herkes için sonuç böyle olmadı.

Ayrıca, astrolojinin savaşa psikolojik silah olarak karıştırıldığını söyleyelim. İçeri sızmış evraklar ya da düşmanın moralini bozmak için dağıtılan el ilanları şeklinde, bu ya da şu tarafın, yan tutan astrolojik kehanetler sistemini kullandığını düşündürecek bazı belirtiler vardır.

Kuşkusuz, III. Reich'ın çöküşü Federal Cumhuriyet'e astrolojinin yavaş yavaş ortaya çıkışına olanak sağlayacaktı.

V. Günümüz Astrolojisinin Dökümü ve Eğilimleri

Astrolojinin 20. yüzyılda tüm kıtalara yayıldığı söylenebilir[25]; astrologlara artık yalnızca sözlerle saldırılmaktadır. Hindistan, belki de horoskopların yaşamın çeşitli olaylarını -evlilikleri vb.- (gazetelerin evlilikle ilgili ilanlarında horoskop istenir) yönlendirmesiyle, astrolojinin geleneklerle en fazla iç içe geçtiği ülkedir. Bir yabancının otel odasında, kurumun astroloğuyla randevu çağrısını çok doğal bir şeymiş gibi bulması rastlanan bir olaydır.

Astroloji dünyanın her yerinde aynı değildir ve yeni unsurlar ortaya çıkar.

Astropsikoloji. - Bir doğum haritasının olası iki analiz yönteminden biri olarak birinci bölümde tanımlanan psikolojik tipoloji günümüzde büyük bir gelişim içindedir. Oysa astroloji, uzun yıllar boyun-

(25) Doğu ülkeleri de dahil (Macaristan, Polonya....) bütün Avrupa'da, Uzakdoğu ülkeleri ve bazı Arap devletlerinin dışında Batı etkisinin olduğu her yerde. Bu sırada Mısır da astrologlara ve düzenli olarak horoskop yayınlayan *Al Wafd* ya da *El Ahram* gibi gazetelere sahiptir.

ca kehânetle eş anlamlı tutulmuştu. Bugün de "öngörüler"den sözedilir ancak sözcüğün içerdiği anlam daha az sihirsel ve daha rasyoneldir. Belli başlı astrologlar çok sayıda psikolojik yapıtı izlerler (bu kitapta özellikle [1 ve 24] arasında gösterilen tüm göndermelere bakınız). Eski cüz-i irade tartışması aşılmış gözükmektedir. Bugün, astrolojiye başvuran kişi doğuştan gelen pikolojik potansiyellerini bilmenin, ona kendini daha iyi anlama, daha rahat kabullenme ve diğerleriyle daha rahat anlaşma konularında yardımcı olacağını anlamaktadır. Yazılı psikolojik analizlerin, astrologların çoğunun sorumluluk duygusunu gösteren genellikle olumlu ve yapıcı ifadelerle kaleme alınmış olduğunu görmek ilginçtir. Bir mizah yazarı da ters giden talihle alay etmiştir: Zodyağın tüm olumsuz özelliklerini toplar ve alaycı bir şekilde "böceklerin zodyağı"nı hazırlar [45]

Hümanist Denen Ekol. Kendini tanıma kavramı, bireyi daha yetkin hale getirmeyi amaçlayan hümanist ekol tarafından yüceltilmiştir. Amerika'da ünlü filozof astrolog D. Rudhyar ve onun Fransa'daki öğrencisi A. Ruperti bu eğilimin iki önemli temsilcisidir. A. Ruperti, "Kişi, varoluş potansiyelini (doğum haritası) değiştirmekte özgür değildir, ancak bu potansiyeli nasıl kullanacağına karar vermekte özgürdür" der [23] ve şöyle devam eder: "Kişinin kendini gerçekleştirmesi bilinçli bir süreç olmak zorundadır... İnsan bir kadere bağlı değildir; evrende her an yeni durumlar oluşmaktadır ama hiç kimse bunlara önceden belirlenmiş cevaplar vermek zorunda değildir. Özgürlük bu noktadadır, ama kişi onu seçmek zorundadır. Bu, sonuçta, cüz-i iradeyle ilgili çok eski tartışmalara yüzyıllar içinden göndermede bulunmaktır. Cüz-i irade konusuna bu kez oldukça iyimser bir tarzda yaklaşılır.

"Çağlar" Kuramı.- Güneş'in bahar noktasına yükseliyor gözüktüğü referans noktası yani Koç'un ilk noktası Dünya'dan bakıldığında takımyıldızlar zodyağı üzerinde ters yönde dönüyor gibi gözükür. Tam bir devir 2.600 yıl sürer. Eski Yunanlılar bu "ekinokslar hareketi"ni daha önceden keşfetmişlerdi. Görüldüğü gibi, astroloji bu harekete bağlı olmayan dönence zodyağını kullanır.

Oysa, 20. yüzyıl, insanların içinde Koç'un ilk noktasının bulunduğu her takımyıldızın etkisi altından sırasıyla geçmesine bağlı olan "çağlar kuramı"nın geçmesini görmüştür. Ekinokstaki Güneş, aşağı yukarı 4.000 yıl önce Boğa takımyıldızına yerleştirilmişti: Bu, boğa kültleri çağıdır (mitra, Japon tapınaklarının amblemleri, vb). Sonra "Koç Çağı"na geçilir: Bu kıyamet çağıdır. Daha sonra "Balık Çağı" gelir: İlk Hıristiyanlık'ın simgesi. Son olarak, 21. yüzyılın başında yer alacak "Kova Çağı"na yaklaşıyoruz. İnsanlar bu çağ için hazırlanmalı, çünkü bu kuramı ortaya çıkaranların söylediğine göre şaşırtıcı değişiklikler olacaktır.[26]

Kuşkusuz, son zamanlarda, daha çok değil ama daha sık sözedilen entelektüel bir yapılanma sözkonusudur.

Burçlar ve Simgeler.- Knappich, "simgesel astroloji, etnolojik, sosyolojik ve psikolojik icatlara dayanarak gelişmiştir" der [26] ve ekler; "astroloji, bu bilimler tarafından ortaya konan yıldız simgelerinin gerçek değerini kontrol etmeye ve onları astrolojik çalışmaların yorumlama unsuru olarak kullanmaya çalışır. "Simgesel astrolojiye göre, horoskop yalnızca burçları taşıyan ve gerçek biyopsişik işlevleri simgeleyen gezegenlerin oluşturduğu bir gökyüzü değerine sahiptir. "Bu eğilimdeki astrolog-

(26) Bkz. La Précession des Equinoxes Encore, R. Amadou, *L'autre Monde*, 1986, 102.

ların kesin bilimler yoluyla olayların anlaşılması sorunundan uzaklaştıkları söylenebilir. Burç nesnel, simgeyse özneldir. Ama astrolojik literatür genelinde, bu, temel bir zıtlıktan çok varolan bir ayrılıktır. Geleneklerle ya da kişisel deneyimleriyle belirlenmiş astrolojik unsurları soru sormadan kullanan astrologlar -çok sayıda- vardır, bu unsurları keşfedilecek fiziksel bir gerçekliği olan çeşitli işaretler olarak kabul edenler de -az sayıda- vardır. Yazar, "Dünya ve kozmos arasındaki karşılıklı bağlantının nesnel gerçekliği kesin bilimler tarafından saptanıp açıklandıkça, doğal bir nedeni olan bütün olayların simgesel olarak yaşam yansısının olduğu ve görmenin iki şeklinin de aynı ve tek gerçeğin iki görünümünden başka birşey olmadığı daha iyi anlaşılacaktır" diye bitirir.

Bilgisayarla Yapılan Astroloji. 1968 Eylül'ünde Paris'te Champs Elysées'de, Londra'da, Oxford caddesindekiyle aşağı yukarı aynı dönemde Astroflash merkezi açılır.

Astroflash birçok astrolojik araştırma türünü bilgisayar programlarıyla gerçekleştirmiştir (IBM 4331). Metinler geleneğe uygundur ama modern psikolojik dilin verilerini kullanırlar. Bunları iki ünlü astrolog kaleme alır: A. Barbault ve J.P. Nicola. Bilgisayar istenen verileri doğum yeri, saati ve tarihinden yola çıkarak 7 ayrı dilde olmak üzere birkaç dakikada hazırlar. Doğum haritasının verileri için şekil çizmez ama bunları birbirini izleyen paragraflarda yazılı olarak sunar. İlk program olan kişilik incelemesi yükselen burçla birleştirilen Güneş, Ay ve Merkür'ün konumlarına dayanır. Bu inceleme isteklerin yüzde 39'unu oluşturur. "Çocuklar özel incelemesi" adlı bir bölüm özellikle zodyaktaki baskın unsuru, Ay burcu ve bakış açılarının etkisini, Merkür ve bakış açılarının konumunu analiz

eder (isteklerin yüzde 6.5'u). Üçüncü bir inceleme olan "Adem ve Havva" kadının ve erkeğin haritasını karşılaştırarak bir çiftin anlaşıp anlaşamıyacağını araştırır (isteklerin yüzde 5'i). Astroflash, öngörüler konusunda, "size kaderinize katlanmakta değil ona hakim olmanızda yardımcı olacak bilgiler veriyoruz" diye belirterek iki hizmet sunar: Bunlardan ilki, "güneşin dolanımı" yöntemini kullanır (bakınız bölüm I), diğeriyse çeşitli transitlere dayanan 6 yıllık bir öngörü kümesi gerçekleştirir. Astroflash'ın müşteri sayısı aşağı yukarı yılda 100.000 kişidir, bu büyük bir başarıdır.

Astrolojik şifre çözümünün 12 burç, 10 gök unsuru, 12 ev sistemiyle bilgisayarlarla gerçekleştirilecek bir analize kolayca olanak sağlayacağı açıktır. Analizlerin iyi yazılmış paragrafları, kişilere mantıksal bir sırayla sunulur. Aşağıdaki ifade de buna eklenir: "Yukardaki açıklamayı, onu oluşturan çeşitli unsurların sentezini yaparak yorumlamayı unutmayınız.... (öznenin) gelişmişlik düzeyini, yaşam tarzını ve çevresini hesaba katınız." Bilgisayarın müşteriden daha zeki olmadığı açıktır ve böylece aynı doğum koordinatlarına sahip iki kişi, aynı metne sahip olur.

Astrologlar, astrolojinin halka hitabeden "endüstriyel" şekline karşı çıkarlar. "Yalnızca astrolojiyle uzun yıllar boyunca ilgilenmiş olmak ve gezegen sembollerinin akıllıca özümsenmiş olması geçerli kişisel analizler yapmaya olanak verecektir. E. Teissier, "astrolojiyi saptırmaktan başka bir işe yaramayan birkaç temel bilgiyle donatılmış bilgisayarlardan" sözederek bir el kitabı -bir bilgisayar programından fazla değil- size hiçbir zaman yaşanmış şeylerle ilgili bilgi vermez" diyerek buna karşı çıkar. Yazara göre, bunlar, "astrologluk sanatı"nın yerini tutamazlar. Oysa, Colombet'nin [47] de dedi-

ği gibi, "bir bilgisayar tarafından ortaya çıkarılan iş ile astroloğun işi arasındaki fark hazır giyimle "haute couture" arasındaki farkın aynısıdır. Sonradan şöyle yazdığına göre bu yazar muhtemelen haklıdır: "Bu deneyim, astrolojiyi herkesin anlayabileceği bir düzeye getirdiği için başarılıdır... Bu formül ticari yönüne rağmen... belli bir sansürün aşamalı olarak ortadan kalkmasını sağlamıştır.... toplumun tüm katmanlarıyla ilişki kurmuş ve astrolojiyi gerçek bir popüler yeniden doğuşa götürmüştür."

Astrolojinin, bilgisayar kullanımıyla daha "nesnel hale getirildiğini" de kabul etmemiz gerekir: Bir kişilik özelliği doğru bilindiği zaman artık astroloğun kendisine danışan kişiyle ilgili sezgilerinden sözedilemez.

Sosyolog C. Fischler, modern topluma ait bu olguyu (bilgisayarlar özellikle Birleşik Devletler olmak üzere her yere yayılmıştır) incelemiş ve metinlerin psikolojik başarısını yorumlamaya çalışmıştır. Ruh, Astroflash'ın horoskobuna yansır ve kendine hayran kalır. Aynı zamanda, ruhun kendisi de bir aynadır; ve böylece kendisine sunulan kişilik özelliklerini seçerek ve ayıklayarak horoskobu yansıtır ve onu değiştirir.

Demek ki Astroflash'ın profili en azından içe bakışta olduğu kadar kimlik bulma araştırmasıdır. Şimdi, astrolojinin yaygın olarak Minitel üzerinde yapıldığını ekleyelim. Burada Astroflash'ta olduğundan daha çok öngörüye dayanıyor gözükmektedir.

Sosyologların Bakış Açısı. - Derinlemesine sosyolojik bir anket E. Morin'in yönettiği bir grup tarafından yapılmıştır. Bu grubun içinde C. Fischler, P. Defrance ve L. Petrossan bulunur. 1971'de bir ilk döküme yol açan inceleme, 1981'de yeniden

güncelleştirilir ve basılır [37].[27] E. Morin, "Astroloji akımı, zayıflamak üzere değildir" diye belirtir.

Köylüler, memur, işçi ya da yöneticilere göre astrolojiye daha az inanırlar. Astrolojiye ilgi uygarlık düzeyine bağlı olarak artar. "Modern astroloji gelişmemiş bir kır toplumunun boşinançlara dayanan bir folklorik kalıntısı değildir (C. Fischler). Tersine astroloji ayrıcalıklı olarak çağımızın bunalımlarının ve modern uygarlığın yeni özelliklerinin toplandığı yerde yayılır: Şehirlerde." "Astroloji şehirlerde yeni bireyciliğin gelişmesinden olduğu kadar laik rasyonalist akımın ve geleneksel din düşüncesinin eşzamanlı zayıflamasından da yararlanacaktır... Modern astroloji bu birelciliğe cevap vermektedir: Eskiden soylulara ve krallara ait bir uğraşken, artık demokratikleşmiştir."

1960'tan beri bir "psikolojizm rüzgarı" eser. Sosyologlara göre, psikanaliz dalgası, psikolojiyle karışmış astrolojinin talepleriyle atbaşı gider. İnsanlar başkalarıyla tanışmak isterler. Sosyologlar şöyle devam ederler: "Hedef olarak alınan varolduğu biçimiyle rasyonalizm değil, ama daha çok kesin bilimlere karşı duyulan ve biraz sarsılmışa benzeyen güvendir." Bununla birlikte sonraki bölümde göreceğimiz gibi, astrolojinin bilimselleşmeye ve söylediklerini bilimsel buluşlarla doğrulamaya çalıştığını belirtmek gerekir.

P. Defrance'la birlikte astrolojinin, normalin sınırında olanı, Doğu mistitizmini, gizliciliği, diyetetiği ve ruhsal derinliklerin psikolojisini kapsayan ve sosyologların "yeni bilgi" diye nitelendirdikleri bilginin bir parçası olduğunu düşünmek ilginçtir. Daha önce de görüldüğü gibi, modern astroloji, yeni-

(27) *Raison Présente*'da (1973,25), bir astroloğun eşliğinde, rasyonalist ve sosyolog gruplar tarafından Paris Fen Fakültesi'nde yapılan bir toplantının sonuç bildirisi bulunabilir.

den doğmak için bu gizemli bütünden ayrılmak zorunda kamışsa burada garip bir geriye dönüş vardır. Fakat eşzamanlılık her zaman gerçek bir ilişki anlamına gelmez. Herkesin "dolaylı olarak insanın beden ve ruh olarak evrenle uyumlu bir biçimde yeniden bütünleşmesi" peşinde olduğunu savunan saptama daha anlaşılır gözükmektedir. (C. Fischler). Kişinin kendisi için gerçekleştirdiği biriç özgürleştirme aracılığıyla ulaştığı bu bütünleşme yollarına astroloji de dahildir.

Yürütülen bütün anketlerde, bir gerçek ortaya çıkar: Nüfusun yüzde 50'den fazlasının astrolojiye "yarım yamalak bir inancı" vardır: "Yarı açık, kararsız, iki yanlı inanç", "Bir taraftan yarı inanç ve inanç, diğer taraftan yarı inanç ve şüphecilik arasındaki sınırların saptanması çok zordur."

Sonuçta, bütün yazarlar kadınların erkeklere göre astrolojiyle daha ilgili oldukları konusunda birleşirler. C. Fischler anketlerde ve anlatılan gözlemlerde bunu açıkça saptar. Güney yarıkürede de durum aynıdır.[28] Bu nasıl açıklanır? Yazar, kadınların bu eğilimini "kadınların yeni kültürsüzlüğüne" bağlar (ayrıca gençler için de bu böyledir). "Ekonomik ve siyasal, adli ve hukuki düzenlerin yanlış tanınması umudun, koruyucu kararları kişi yerine alabilecek bir otoriteye bağlanmasına yol açar" der. Fakat bu, modern kadının zekâ düzeyini çok fazla küçümsemek değil midir ve örneğin kadının biyolojik yapısına (adet görme, duygusallık, annelik duygusu, vb.) bağlanabilecek başka hipotezler yok mudur? Hiç kuşkusuz, bu soruyu sormak yerinde olacaktır. Konu bitecek gibi değildir.

(28) Bakınız G.A.Tyson, Who Consult Astrologers, A Profile, *Person. Indiv. Diff.*, 1982, 3, 119-126. Bu yazara göre, bir astroloğa başvurma, kişinin bir stres içinde olduğunu gösterir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
BİLİM KARŞISINDA ASTROLOJİ

1975'te Amerika'da, *The Humanist*'in Eylül sayısında astrolojiye karşı önemli bir bildiri yayınlanır. Bu 18'i Nobel ödülü almış 186 bilim adamı tarafından imzalanan bir çağrıdır (bu kişilerin arasında F. Crick, Konrad Lorenz, A. Lwoff, L. Pauling, J. Tinbergen bulunur). Aşağıdaki kişiler tarafından kaleme alınmıştır:

- B. J. Bok, emekli astronomi profesörü, Arizona Üniversitesi;
- L. E. Jérôme, bilimsel makaleler yazarı, Santa Clara, Kaliforniya;
- P. Kurtz, felsefe profesörü, New York Devlet Üniversitesi, Buffalo.

Metin aşağıdadır:

"Birçok disiplinden gelen bilim adamları, astrolojinin, dünyanın büyük bir kısmında giderek daha iyi karşılanmasından endişe duymaktadırlar. Aşağıda imzası bulunan bizler -astronomlar, astrofizikçiler ve başka disiplinlerden bilimadamları- astrologların özel ya da genel olarak yaptıkları kehanetlerin ve verdikleri öğütlerin koşulsuz olarak kabul edilmesi tehlikesine karşı kamuoyunu uyarmak istiyoruz. Astrolojiye inanmak isteyenler, ilkelerinin hiçbir bilimsel temele dayanmadığını bilmelidirler.

"Eskiden insanlar astrologların kehanetlerine ve öğütlerine inanırlardı, çünkü astroloji onların sihirsel dünya görüşlerinin bir parçasını oluşturmaktaydı. Bu insanlar gökteki nesneleri tanrıların mekanları, ya da tanrılar tarafından gönderilen çeşitli

işaretler olarak görmekteydiler; Dünya'yı gezegenler ve yıldızlardan ayıran mesafelerin büyüklüğü hakkında en ufak fikirleri bile yoktu. Günümüzde bu mesafeler hesaplanmıştır ve genel çekimle ilgili olsun ya da olmasın, uzaktaki gezegenlerin ve daha da uzakta bulunan yıldızların doğurabilecekleri etkilerin ne denli önemsiz olduklarını şimdi görüyoruz. Yıldızlar ve gezegenlerin doğum anında uyguladıkları güçlerin geleceğimizi herhangi bir biçimde belirlediğini düşünmek açıkça yanlıştır. Uzaktaki gökcisimlerinin bazı günleri ya da bazı dönemleri bazı eylemler için daha uygun kıldığı ya da bir kişinin içinde doğduğu burcun, onun başkalarıyla uyuşması ya da uyuşmamasını belirlediği de aynı şekilde doğru değildir.

Astrolojiye niçin inanılır? İstikrarsız çağımızda alacakları kararlarda kendilerini başkalarının yönetimine rahatça bırakmak hayalinde olanlar çoktur. Bu kişiler, kendi denetimleri dışındaki yıldızların güçleri tarafından önceden belirlenmiş bir yazgıya inanmak isterler. Ama hepimiz yaşamla karşı karşıya gelmek ve geleceğimizin yıldızlarda değil, kendimizde olduğunu anlamak zorundayız.

"Bilgilerin ve eğitimin geniş ölçüde yayıldığı bir dönemde, sihir ve boşinançlar üstüne kurulu inançları kötüleme gereği duyulmayacağı düşünülebilirdi. Oysa, astroloji inancı modern toplumu sarmış durumdadır. Biz özellikle, üstelik çoğu saygın olan iletişim araçları, gazeteler, dergiler ve yayımcıların sürekli olarak, eleştirel bir tavır almaksızın astrolojik haritalar, kehanetler ve yıldız fallarını yayınlamaları olgusuyla ilgiliyiz. Bu bir rasyonel olanın ve aydınlık düşmanlığının güçlenmesinden başka hiçbir işe yaramaz. Astroloji şarlatanlarının iddialı doğrulamalarına doğrudan ve kuvvetle karşı çıkma vaktinin geldiğini düşünüyoruz.

"Astrolojiye inanmayı sürdüren her kişinin, inancının kanıtlanmış hiçbir bilimsel dayanağının olmamasına, hatta bu inancın tersine birçok kanıtın bulunmasına karşın yaptığının bilinmesi gerekir."

Zıt bir örnek olarak da astrolog E. Teissier'nin [46], "Gezegenlerin etkisi lehinde bilimsel kanıt ister misin, işte!" başlıklı bölümünün bitiş cümlesi verilebilir: "Astroloji bu deneyimler ışığında *tümüyle açıklanmış değilse bile, desteklenmiş, doğrulanmış, yasallaşmıştır.* (altı yazar tarafından çizilmiştir).

Öyleyse ne sonuç çıkarabiliriz? I. bölüm'de sözü edilen astroloji ilkeleri gerçekten "hiçbir bilimsel temel"e dayanmamakta mıdır, yoksa son yıllarda yapılan çalışmalar bunları bilimsel olarak "yasallaştırmış" mıdır?

Şimdi, herşeyi kısaca gözden geçirmemiz gerekir: Bunu mümkün olan en ihtiyatlı biçimde yapacağız.

P. Thuillier'ye[29] göre son yüzyıllar boyunca "astroloji, bilimsel olarak çürütülmemiş, fakat geçerliliğini yitirmiştir". Öyleyse astroloji konusunda gerçekleştirilmiş araştırmaların lehte ya da aleyhte dökümünü olabildiğince geniş biçimde incelemek gerekir. Ve H. J. Eysenck'in de sormuş olduğu şu soruyu nesnel biçimde sormak zorundayız: *Astroloji, bilim mi, boşinanç mı?* [48]

Bunu yapabilmek için,[30] sosyologlar tarafından belirlenen rasyonalist tutumu ve bunun doğurduğu sonuçları incelemeden önce, dünyada, özellikle son yıllarda istatiksel alanlarda, psikolojide, biyolojide

(29) Pierre Thuillier, Paris VII Üniversitesi'de ders veren Bilimler Tarihi uzmanı. Alıntı için, bkz. *La Recherche,* no 141, 1983, 267-268.

(30) 1988'e dek (1988 dahil)

ve astronomide yayınlanan sonuçları kullanacağız.

Böylece, daha çok bilgilenmiş olarak bir sonuca varmaya çalışacağız.

I. İstatistik

Yüzyıl basında Choisnard'ın [39], daha sonrada Krafft'in [44] astrolojide istatistik kullanımını haklı gösterdiğinden daha önce sözetmiştik.

Büyük sayılara ve tekrarlanan deneylere dayanan tek sonuçlar tartışmasız biçimde M. ve F. Gauquelin'e ait olanlardır. Bunların üstünde biraz durmamız gerekir.

1900 ile 1976 arasında astrolojiye ilişkin araştırmaların oldukça eleştirel bir analizinin yapıldığı G. Dean ve A. Mather[31] tarafından yayınlanan 500 sayfa içinde yazarların onayını alan hemen hemen tek çalışma Gauquelin'lerinkidir.

Bu çalışma, 1951'de başlar ve 30 yıldan fazla bir zamandan bu yana kesintisiz olarak sürer. Çalışmanın başlangıç yöntemi üst düzeydeki yöneticilerin doğum tarihi, yeri ve saatleriyle bir liste çıkarmaktan ibarettir. Gauquelin'ler, bunu yapabilmek için önce doğum günleri ve yerlerini veren *Tıp Akademisi Üyeleri ve Ortakları Endeksi*'ni (1920-1939) kullanırlar. Nüfus memurluklarıyla yapılan yazışmalar sonucunda da, memurluklara bildirilen doğum saatini[32] elde ederler. 576 tanınmış doktorun yer aldığı ilk liste böylece oluşturulur.

Dünya'nın 360 derecelik dönüşünü bölen 12 kı-

(31) Astrolojik çalışmalara karşı çok eleştirel olmasına rağmen bu kitap Büyük Britanya Astroloji Birliği tarafından yayınlanmıştır.

(32) M.-F. Gauquelin'e ait bir incelemeye göre (L'heure de Naissance, *Population*, 1959, no 4, 683-702), nüfus memurluklarına bildirilen kesin doğum saatleri, erken ya da geç iki durum için de, hastanedeki ebeler tarafından verilen doğum saatlerinden çok az farklıdır.

sım üstünde, olasılıklar hesabıyla hemen bir ilk sonuca varılır: Bu doktorlar, tesadüfî dağılımın gerektirdiğinden daha sık olarak, Mars ve Satürn gezegenlerinin yücelimlerinde ya da doğuşlarında doğmuşlardır.

1952'de araştırmacılar deneyi, birincisinden bağımsız olan ve N. Imbert'in *Ulusal Çağdaş Kişiler Sözlüğü'nden* çıkartılan bir liste tekrarlamışlardır: 508 tanınmış yeni doktor için sonuçlar aynı çıkar. Ancak başka meslekler üzerinde karşı deneyler de yapmak gerekmekteydi.

Daha sonraki üç yıl içinde, 6.000 doğuma ilişkin olarak, yine Fransa'daki 10 mesleği gruplandıran veriler toplanır. Bu kez doğum ya da yücelim noktasında bulunan, üst düzeydeki yöneticiler arasında Mars gezegeni, oyuncular ve politikacılar arasında Jüpiter, Bilimer Akademisi'nin üyeleri arasında Satürn olmaktadır. Böylece, bu sonuçların ilk baskısının yayını gerçekleşir: Yıl 1955'tir. (M. Gauquelin, *L'influence des Astres, Etude Critique et Experimentale,* Paris, Le Dauphin).

1956'dan 1958'de dek Gauquelin'ler Avrupa'daki diğer ülkelerdeki benzer popülasyonlarla deneyi tekrarlarlar: İtalya (1956, 7.000 doğum), Federal Almanya (1957, 3.000 doğum), Belçika (1958, 3.000 doğum) Hollanda (1958, 200 doğum). Toplam olarak aynı deneyin 13 kez tekrarlanışı: Sonuçlar aynıdır. Bazı gezegenlerin doğuşları ve yücelimleriyle, ün kazanmış bazı kişi grupları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir korelasyon vardır. Gauquelin'ler tüm verilerini 6 kalın monografide toplarlar[33] ve 1960'ta *İnsan ve Yıldızlar* adlı bir sentez çıkar (Denoël).

(33) Gauquelin'ler tarafından kurulan "Kozmik ve Psikolojik Ritmler Arasındaki İlişkileri İnceleme Labaratuvarı"nda yayınlanmışlardır.

Bilgisayarların olmadığı bu dönemde dikkate değer bir çalışmayla karşı karşıya olduğumuz açıktır. Bir üniversite psikoloji labaratuvarının bu yenilikçi araştırmacıları kabul etmesi ve onlara, buluşlarını temel bilim çerçevesinde geliştirme ve inceleme olanaklarını sağlaması iyi olurdu. Ne yazık ki, M. Gauquelin'in o dönemde girmek için başvurduğu UBAM (CNRS)[34] kapılarını kapalı tutar: Dosyasının havale edildiği komisyon, onu, ne niyeti ne de isteği olmadığı halde astroloji yapmakla suçlar. Sonuçta, günümüzde hala süren sonu gelmez polemikler ortaya çıkar.

Gerçekte, 30 yıl sonra hâlâ ayak direyen bu araştırmacıların kararlı tutumlarına şaşırmamak elde değildir. M. Gauquelin psikolog olarak çalışmış ve araştırmalarını eşiyle birlikte, karşı olduğu astrolojiyi hiçbir zaman icra etmeyerek, zevk için sürdürmüştür.

Analizlerini daha ayrıntılı olarak inceleyelim.

Yöntemler -

A) Deneysel Dağılımların Hesaplanması... - Gökcisimleri 'günlük hareket denmesi adet olmuş hareket boyunca 24 saatte 360 derece katederler: Gauquelin bu parkuru, astrolojik evlerin aksine saat yönüde numaralandırılmış ya 12 ya da 36 sektöre bölmüştür. Astronomi tabloları, her gezegenin her bir sektöre giriş zamanını tam olarak hesaplamaya olanak verirler. Test edilen popülasyonun her kişisinin doğum saati, yeri ve tarihi için çeşitli gökcisimlerinin bulundukları kısımlar belirlenir ve gözlemlenen deneysel dağılımı veren sektör tabloları içine N sayıdaki kişinin durumları eklenir.

B) Kuramsal Dağılımların Hesaplanması. - Bunlar bir tesadüfi dağılımın hipotezine göre he-

(34) Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi (Centre National de la Recherche Scientifique.)

saplanmalıdırlar. (= sektör tablolarının ikinci satırı). Bu, gerçekliğin karmaşık faktörleri gözönüne alınarak gerçekleştirilir: Astronomik (coğrafi enleme bağlı olan gündüz ya da gece yayının uzunluğu ve gezegenin eğimi) ve demografik (bir gezegenin bir sektörde kaldığı sürede kaydedilen doğum oranı) veriler. İlgili doğumların hepsi, doğumların doğal ritmini değiştirmeyi amaçlayan modern doğum tekniklerinin henüz kullanılmadığı zamanlarda yeralmışlardır.

C) İstatiksel Analiz. - Bir olasılığa göre tabloların iki satırı arasındaki farkların anlamlı olması ya da olmamasının bir değerlendirmesini yapmayı amaçlayan chi-carré (ya da kısaltılmış aralık) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. (Kısaltılmış aralık=İngilizcede *critical ratio*).

Kontroller ya doğum saatlerini tesadüfen değiştirerek (örneğin alfabetik sıraya göre) ya "sıradan" kişilerin popülasyonlarını karşılaştırarak, ya da, tabi ki, kendi aralarında kontroller oluşturan farklı meslek gruplarının sonuçlarını karşılaştırarak yapılmıştır.

Sonuçlar. - 3.647 bilim adamının doğumuyla Satürn gezegeninin konumu arasındaki ilişki hakkında gerçekleştirilmiş bir sonuç örneği aşağıdaki tabloda (5. tablo) verilmiştir.

Bulunan olasılık, gözlemlenen dağılımın kuramsal olarak hesaplanandan çok anlamlı olarak farklı olduğunu göstermektedir. Bilim adamları, tesadüfen olandan daha sık doğan ya da yücelen Satürn gezegeniyle (1. ve 4. sektörler) doğmuşlardır. Aynı türden sonuçlar, diğer meslek kategorileri için de elde edilmiştir. Bunlar Gauquelin'den yola çıkılarak aşağıdaki gibi özetlenebilir. [51]

- bilim adamlarında Satürn;
- oyuncular, gazeteciler, politikacılarda Jüpiter;

- doktorlarda Mars ve Satürn;
- üst düzeydeki sporcularda Mars;
- ressamlar, yazarlarda Ay,

tesadüfen olduğundan daha çok 1. ya da 4. sektörlerde, ya doğu ufkunda ya da öğlen düzleminde ve aynı zamanda, daha az belirgin olarak, batı ufkunda ve aşağı öğlen düzleminde yer almaktadır. Gauquelin'in tüm çalışması için gerçekleştirilmiş sirküler grafikler bu dalgalanmaları çok iyi açıklamaktadırlar.

V. Tablo

3647 bilim adamının doğumunda Dünya'nın dönüşünün 12 sektöründe sıklığı; tesadüfi bir dağılıma göre kuramsal olarak gözlenen ve hesaplanan sayılar. İki kolonun p=chi-carré yöntemiyle karşılaştırılması; p=dağılımların eşit olması için olasılık. (Gauquelin'den [50] alınmıştır).

Sektör	Gözlemlenen	Kuramsal
1	535	299
2	292	299
3	286	299
4	349	299
5	284	299
6	382	299
7	318	309
8	290	309
9	289	309
10	311	309
11	267	309
12	324	309

$\gamma^2 = 30$, $p = 0.001$'den az.

Bu ilk sonuçlardan sonra Gauquelin'ler çalışmalarını başarılı iş yaşamlarına götüren kişilik özellikleri üstünde yoğunlaşmışlardır. Bunu yapabilmek için araştırmanın çevresinde oluşturulduğu bir

"temel birim" olarak alınan "karakter özelliklerini" test etmeye yarayacak, Avrupa'daki 16.000 doğum tarihi ve saati toplanmıştır. Araştırmacılar ünlü kişiler sözkonusu olduğu için çok sayıda biyografideki niteleme sıfatlarını sistematik olarak çıkarmışlardır.

Bu araştırmalarda, ayni tür istatistik analizler yapılmıştır. Üst düzeydeki sporculara uygulanan karakter özellikleri yöntemi iki önemli şeyi göstermektedir:

a) "Morali çok sağlam" olan sporcular, Mars'ın konumuyla ilgili olarak yukarıda sözü edilen sonuçları verirler;

b) "Morali sağlam olmayan" sporcular öncekilere göre anlamlı olarak daha az sıklıkta 1. ve 4. sektörlerinde Mars'la doğarlar ve "sıradan" insanların dağılımına yaklaşırlar. Böylece, yazarlara göre Mars'ın konumu bir karakter özelliğinin ifadesidir, bunun mesleki yazgıyla ilişkisi vardır.[50]

Eleştiriler ve Kontrol. - Yazarların bunu hiç istememiş olmasına karşın, astrolojiyi bu denli yakından ilgilendiren bu yeni sonuçlar karşısında bilim çevreleri tepki göstermiştir. Araştırmalarını resmi üniversite dergilerinde yayınlatma olanağı bulamayan Gauquelin'ler buluşlarını ardarda yargılamak zorunda olan üç komite ile karşı karşıya kalmışlardır: Belçika'da 1948'de kurulan "Comite Belge Pour l'Investigation Scientifique des Phénomènes Réputés Paranormaux", (Comite Para); Amerika Birleşik Devletleri'nde "Commitee for Scientific Investigation of Claims of the Paranormal" (CSICOP) ve son olarak, Fransa'da "Comité Français Pour l'Etude des Phénomènes Paranormaux" (CFEPP)

Anlaşılması zor bazı nedenlerle, Goquelin'lerin çalışmalarının incelenmesi o dönemde yalnızca

Mars gezegeni ve sporcularla ilgili olan sonuçlarla sınırlandırılmıştır: Bu olaydan sonra "Mars etkisi" olarak adlandırılacak şey için, sürekli olarak polemik yapılmıştır. Bunun, başta Gauquelin'lerle temas kuran Fransız istatistikçi J. Porte'un Mars örneğinde yoğunlaşmış olmasından ya da belki de *Science et Vie* dergisindeki ilk yazısının özellikle bu etki üstünde durmuş olmasından kaynaklandığı sanılmaktadır.[35] Gene de bu, daha başından, çok daha geniş olan çalışmanın anlamını ve kapsamını daraltmak ve daha önceden varolan kontrollerden yoksun kalmak demektir.

Belçika komitesi, istatistik metodolojiyi kontrol etmek için özellikle her sektörün saatlerini 9 kez kaydırarak çalışmayı yeniden yapmıştır: Böylece 1. ve 4. sektörlerin dağılımları tesadüfi olmaktadır. Chi-carréler ilk dağılımla karşılaştırılarak hesaplanmıştır: Etkinin tesadüfen olmaması için olasılık hala yeterli kalmaktadır. Belçika komitesinin iletti-ği tablo, Gauquelin tarafından yayınlanmıştır.[36]

Amerika Birleşik Devletleri komitesiyle olan ilişkiler daha uzun ve daha karmaşıktır.[37] Amerika komitesinden (CSİCOP) P. Kurtz, (anti astrolojik makalenin yazarlarından biri) bir istatistikçi olan K. Zellen'den yardım ister. Bu kişi, astronomi alanında olası bir yanlışı yakalayabilmek için aynı gökyüzü altında doğan şampiyon sporcular ve aynı günde doğup şampiyon olmayanlara ilişkin bir liste üzerinde çalışmayı önerir: Bu "Zellen testi" olacaktır. Bu, kuşkusuz hazırlanması daha güç olan bir listedir. Gauquelin'ler istenen şampiyonları birara-

(35) *Science et Vie*, Mars ve "saldırgan" spor, ilginç bir istatistik, Mart 1975, 54-56.

(36) M. Gauquelin, Is There a Mars Effect? J. *Sc. Exploration*, 1982, 2,29-52.

(37) Durumun iyi bir özeti, *Research on to Mars Effect*'i yayınlayan, İngiliz tarihçi Patrick Curry'nin makalesinde bulunmaktadır.

ya getirirler. Sonuç aynı makalede yayınlanır. 48 şampiyon olmayan kişi 1. ya da 4. sektörde Mars'a sahipken, şampiyonlar arasında 303 kişiden 66'sının = yüzde 12,8 sözkonusu sektörlerinde bu gezegen vardır, bu da Gauquelin'lerin tüm çalışmalarında doğrulanan oran olan yüzde 21.8'e eşittir. Mars etkisi istatistiksel olarak iyice doğrulanmış gözükür.

Durumun serinkanlılıkla yapılmış bu kısa özeti, ortaya çıkan aksilikleri elbette gösterememektedir. Fransız astronomu E. Schatzman'ın bu test konusunda yazdığı satırlar bu konuda bir fikir verebilir: "Hipotezim şudur: "Şampiyonların aileleriyle yapılan görüşmeler ve belki de şampiyonların kendisiyle konuşmuş olma, onların meslek seçiminde bir rol oynamamış mıdır? Bu durumda yıldızların etkisi değil ama yıldızların etkisine inanmış olmanın etkisi sözkonusudur" [52]. Açıktır ki, bu tür bir neden pek anlamlı değildir. Aynı metinde Schatzman Mars etkisinin yalnızca birkaç Parisli için bulunduğunu ve "anormalliğin" yalnızca Paris'in 14. yönetim bölgesinin doğumlarına ilişkin olduğunu öne sürerek yukarıda açıklanan "Zellen testinin" değerini yadsımaya çalışır. Bu istatistiğin anlamına gerçekten ters düşen bir görüştür.

Amerika komitesinin yukarıda belirtilen testten başka testler de yaptığı ve bunların olumsuz çıktığı da doğrudur: Bunlardan biri 450 Amerikan sporcusu üzerinde yapılmıştır. (Amerika Birleşik Devletleri'nde doğum saatini elde etmek zordur). Bu konuda kendisine başvurulan Gauquelin, 450 sporcunun yeterli düzeyde olmadığını göstermiştir. Rekabet etmekte yetersiz düzeyde kaldıklarını düşündüğü 70 kişiyi eleyerek popülasyonun örnekliğini daraltır: Mars etkisi yeniden ortaya çıkar. O zaman da Schatzman bu elemeyi bir hile sözkonusuymuş gibi

"skandal yaratıcı" [52] olarak niteler. Oysa, daha çalışmalarının başında ve önceki birçok yayınında Gauquelin, Mars etkisini yalnızca üst düzeydeki şampiyonların taşıdığını göstermiştir. Amerika komitesi üyelerinin bu konuda yazdıkları çok daha farklıdır.[38] Komitenin üyelerinden biri olan R. Kammann, kınanan çalışmaları bizzat doğrular ve "sorunu çözebilmek için gösterilen kişisel çabalar, CSİCOP tarafından verilen düşmanca karşılıklara yol açmaktadır" diye belirtir.[39]

Fransa komitesi ise, 1982'de *Science et Vie*'de[40] sözkonusu çalışmaların Gauquelin'in onayını alan bir yöntemle tekrarlanmalarına ilişkin bir proje sunar. Sonuçlar henüz yayınlanmamıştır. *Science et Vie*'ye yazdığı bir yazıda Gauquelin, araştırmaların yavaşlığından yakınır ve 3 yıldır hiçbir bilgi almadığı bu komitenin hala varolup olmadığını sorar. Bu gecikme kuşkusuz üzüntü vericidir. Fransa komitesi üyelerinin Schatzman'ın 1985'te "sürüyor" diye sözettiği iyi bir tekrarlanmanın sonuçlarını vereceklerini ummak gerekir. [52]

Sorunu kitabında [48] geniş olarak inceleyen Pr. Eysenck, şu sonuca varır: "Gauquelin'lerin çalışmalarında, ne türden olursa olsun, gerçekten kötü olan hiçbirşey bulamadım." Buluşların önemini kabul eder ve 1988'te "tekrarlamalar olumlu çıkarlarsa, Gauquelin, evren anlayışımızı değiştiren büyük bilimadamları arasında yer almalıdır" der.

Demek ki bu konuda çok farklı düşünenler vardır. Bu nedenle, olgunun incelenmesinde yeni bir ülkenin yeralmış olması özellikle sevinç vericidir.

İki Alman öğretim üyesi P. S. Ertel ve A. Mül-

(38) The Abell-Kurtz, Zelen "Mars Effect" Experiments: a Reappraisal, *The Skeptical Inquirer*, 1983, 7,3, 77-82.

(39) The true disbelievers: Mars effect drives skepties to irrationnality, *Zetetic Schalor*, 1982,44.

(40) L'Effet Mars Est-il Réel?, *Science et Vie*, Ekim 1982, 44.

ler, Gauquelinler'in ilki Mars etkisi üstünde duran, ikincisi bir başka alanın Satürn ve Mars gezegeni taşıyan doktorları inceleyen deneylerini tekrarlama işini üstlenmişlerdir.

S. Ertel (Göttingen Üniversitesi) ünlülerle birlikte tanınmayan sporcu popülasyonlarını inceler. Mars etkisini, sporcunun adının başında geçiş sayısına bağlı olan popülerliğiyle arttığını gösterir: Bir sporcunun adı daha çok geçiyorsa -yani ünlüyse- Mars, doğumda daha sık olarak doğmakta ve yücelmektedir.

A. Müller (Saarland Üniversitesi) de Mars'ın ağır basan eğilimine ilişkin olarak Gauquelin'in araştırmalarını Alman tıp doktorları üstünde doğrular, ancak Satürn yalnızca bir grup Fransız doktor için baskın görünmektedir.

Gauquelinler'in çalışmaları için son olarak, bu yazarların astrolojinin daha geleneksel kavramlarını aynı yöntemlerle test ettiklerini ve olumsuz sonuçlara vardıklarını belirtmemiz gerekir. Astrologlar gezegenlerin doğuş ve yücelimlerinin, kişilik ve meslek için belirleyici olmayan 12 ve 9. astrolojik evlerde yeraldığına daha önceden dikkat çekmişledi. Demek ki Gauquelin'lerin çalışmalarının astrolojideki yorumu sorunu tümüyle sürmektedir. Mme Gauquelin eşinden ayrı olarak kendi çalışmalarını sürdürmektedir: Yeni dergisinde Ptolameios tarafından yapılan ev sayılamasında bir yanlış olduğuna ilişkin bir hipotez ortaya atmıştır.[41]

Zodyak burçlarıyla ilgili olarak ise, astrolojik karakter özellikleri yönteminin astrolojik burçlar yöntemiyle karşılaştırıldığında yalnızca olumsuz sonuçlar verdiğini [53][42] ve "Zodyak burçlarının et-

(41) F. Gauquelin, *Astropsychological Problems,* 1985,3,3,5-11
(42) M. Gauquelin, *Zodiac and Personality: an empirical study,* The Skeptical İnquirer, 1982, 6, 57-65.

kisi binlerce kişinin davranışlarının nesnel olarak incelenmesiyle doğrulanmamıştır" sonucuna götürdüğünü söyleyebiliriz. Gauquelin böylece astrolojiye şiddetle karşı çıkar: "Kökeni astrolojik gibi gözüken bir malzemeden yola çıkarak olumlu sonuçlara varmış olmamıza karşın, bu sonuçlar, ne denli şaşırtıcı olurlarsa olsunlar, astrolojik değil bilimsel kavramlarla açıklanmalıdır."[43]

Herşeye karşın, Gauquelinler'e göre çeşitli gezegenlere bağlanan karakter özelliklerinin, geleneksel astrolojik gezegen tipolojisiyle şaşırtıcı biçimde benzeştiğini yadsıyamayız. Oysa meslekten astrologlar, "Fransız astro-istatistik ekolünün önemli etki"sini [55] yok sayarlar.

II. Psikoloji

C. G. Jung astrolojiye olan ilgisini birçok kez dile getirmiştir. "Burçlar takımyıldızı ve psikolojik olay ya da doğum haritası ve karakterin niteliği arasında birçok çarpıcı benzeşim durumları vardır" der ve "iyi belirlenmiş bir psikolojik durumun, benzer bir astrolojik konfigürasyona eşlik etmesini oldukça yüksek bir olasılıkla bekleyebiliriz. Astroloji, psikolojinin uğraşı olan kollektif bilinçdışı gibi simgesel konfigürasyonlardan oluşur"[44] diye ekler.

Fransa'da, A. Barbault, aynı günde, "bilinçdışının incelenmesinde yıldızlar kişinin ve kişiye ait eğilimlerin ve karmaşaların bir yansısı olarak ortaya çıkarlar diye özetlenebilecek bir savı geliştirir." [56]

Amerika Birleşik Devletleri'nde Rudhyar da, Freudçu psikoloji, davranışçılık ve "hümanist" psi-

(43) M. Gauquelin, *L' Astrologie Devant la Science*, Encyclopédie Revue *Planète*, Paris. 1965.
(44) CIA, *Astrologie Moderne*, 1954, 12,2-4

koloji arasında yeralabilecek, öncekiyle karşılaştırılabilecek bir çalışma yayınlamıştır. Karmaşa, yaşama olumsuz bir yaklaşımdan doğar; astrolojide *a priori* iyi ya da kötü bir etki yoktur; astroloji karmaşaları değil, ama karmaşaya yol açabilecek psikolojik krizleri belirlemeye olanak sağlar [57].

Astroloji değişik yazarlar tarafından eylem için bir rehber,[45] ya da anksiyeteye karşı bir terapi olarak görülür.[46]

Dışadönüklük-İçedönüklük. - İngiliz okulu, 1918'de Eysenck'le astrolojinin geleneksel hipotezlerinden birini test etmiştir: Zodyak güneş burçları, sırasıyla erkeksi, doğrudan, etkin ve kadınsı, ölçülü, edilgen,[47] psikolojideki adlarıyla dışadönük ve içedönük olurlar. Biri 917 erkekten, diğeri 1.407 kadından oluşan iki popülasyon, dışadönüklük skorlarının ortalamalarını nicel olarak belirlemeye olanak veren EPI (Eysenck Personality İnventory) ile test edilmişlerdir. Tek olan her burç için dışadönüklükte yüksek skorlar veren sonuçlar, astrolojik hipoteze uygun gözükürler.[48] Eysenck bu yeni sonucu ayrıntılı bir biçimde bizzat inceler ve test edilen bazı kişilerin güneş burçlarını biliyor olmalarının yapmış olabileceği etkiyi dışlamaz.

Burada, bu güne dek gerçekleştirilen tüm deneylerde, kişilerin kendi kendilerini etkilemiş olması olgusuna ilişkin uzun tartışmalar dizisi başlar. Soru sormaya dayanan tüm araştırma türlerinin çok hassas dengelere dayandığı açıktır.

(45) T.S. Tyagi, Astrology and Mental Health, *J. of Person. and Clinic. Studies,* 1987, 3, 63-66.

(46) R. S. Perinbanayagam, Self, other and Astrology, *Psychiathry,* 81, 44, 69-19.

(47) Pasif

(48) J. Mayo, O White H J Eysenck, An Empirical Study of the Relation Between Astrological Factors and Personality, *Social Psychol.,* 1918, 105, 229-236.

İkisi Kanada'da,[49,50] biri İngiltere'de[51] ve sonuncusu Güney Afrika'da yapılan[52] ve yazın doğan kişilerin daha dışadönük olduğunun gözükmesiyle dışavurum ölçeğinde mevsimlere bağlı bir fark gösteren bir çalışmaya ait dört tekrarlama olumsuz sonuçlar vermiştir.

Gene de iyi bir astrolog için yalnızca doğumdaki güneş burcuna dayanan bir deneyin başarılı olma şansının çok az olduğunu belirtmek gerekir: I. bölümde bir doğum haritasının psikolojik analizinde gözönüne alınan birçok bileşenden sözetmiştik; popülasyon örneklemesindeki tesadüf, köşelerdeki gezegenler gibi daha önemli başka bileşenlerin gizlediği güneş burcunun etkisinin ortaya çıkmamış olmasına yol açmış olabilir.

Gauquelin'lerin güneş burçları üstünde değil ama anahtar sektörlerdeki (1 ve 4) gezegenlerin konumlarına ilişkin yakın zamanlarda elde ettikleri olumlu sonuç böylece açıklanabilir. Fransız bilim adamları, sporcular ve oyuncuların popülasyonlarına uygulanan Eysenck kişilik analizi ölçütlerine göre, Satürn içedönüklerde, Mars ve Jüpiter dışadönüklerde tesadüfen olabileceğinden daha sık doğmaktaya da yücelmektedir.[53] Çalışma aynı yazarlar tarafından aynı mesleklerden gelen Amerikalılar

(49) I. W. Kelly, D. H. Saklofske, Alternative Explanations in Science. The extroversion-Introversion astrological Effect, *The Skeptical Inquirer*, 1981,5,33-37

(50) D. N. Saklofske, I.W. Kelly, D.W. Mc Kerracher, An Empirical Study of Personality and Astrological Factors. *J. Psychol*, 1982, 110, 275-280.

(51) J. Russell, G.F. Wagstaff, Extroversion, Neuroticism and Time of Birth, *British J. Soc. Psychol*, 1983, 22, 27-31.

(52) D.P Fourié, Self Attribution Theory and the Sun-sign, *J. Soc. Psychol.*, 1984, 122,121-126.

(53) M. Gauquelin, F. Gauquelin, S.B.G. Eysenck, Personality and the Position of the Planets at Birth: an Empirical Study, *British J. Soc. and. Clin. Psychol*, 1979 18,71-75.

için tekrarlanmıştır: Sonuç aynıdır.[54]

Meslekler. - İngiliz gazetesi *The Goardian*'da 19-24 Mart 1984 tarihleri arasında çok geniş bir anket yayınlanmıştır. Anketi düzenleyen A. Smithers[55] 1.461 847 erkek ve 842.199 kadının meslekleri ve burçları arasındaki ilişkiyi inceler. Astrolojinin en kolaylıkla öngörebileceği mesleklerin hangileri olduğu 15 astroloğun yardımıyla belirlenir. Yazar, iki veri dizisi arasında bir korelasyon bulur. Ertesi yıl, *Skeptical Inquirer*[56] mevsimlerin etkisi, "kendi seçme", "kendine maletme" faktörlerini öne sürerek bu çalışmaya yapılan bir itirazı yayınlar. Eysenck, daha önceden soruna dikkat çekmişti. [48]

Başka çalışmalar. Güney Afrikalı[57] bir popülasyon için, doğum mevsimleri ve meslekler arasında hiçbir ilişki bulmazken, tersine, ordudaki subaylar (İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri) açıkça daha çok yazın ya da sonbaharda doğmuş gözükmektedirler.[58] Bu yüzden bir sonuca varmak zordur.

Psikolojik Testler Yöntemiyle Doğum Astrolojisinin Sınanması.- Nicel kişilik testleri çok sayıdadır ama kullanımlarında her zaman zorluk çıkmaktadır. Yine de psikometrik bir analizin sonuçlarını astrolojinin gerçekleştirdiği tipolojik analizinkilerle karşılaştırmak ilginçtir. Birçok yazar, bu işe kalkışmıştır.

(54) M. Gauquelin, F. Gauquelin, S.B.G. Eysenck, Eysenck's Personality Analysis and Position of the Planets at Birth: a Replication an American Subjects, *Person. Indiv. Diff.* 1981, 2,346-350

(55) Manchester Üniversitesi'nde Eğitim Bölümü Başkanı

(56) G. A. Dean, I.W. Kelly, I. Rotton, D. Saklofske, "The Guardian" Astrology Study: a Critique and Reanalysis, *The Skeptical Inquirer*, 1985, 9, 327-338.

(57) G. A. Tyson, Occupation and Astrology or Season of Birth: a Miyth?, *J. Soc. Psychol.*, 1980, 110, 73-78.

(58) H. J. Cooper, A. G. Smithers, Birth Patterns Among American Army Officers, *J. Soc. Psychol.*, 1975,61-66.

Tyson, Güney Afrika'da[59] SAPQ'ı (South African Personality Questionnaire) ve Carlson Amerika Birleşik Devletleri'nde CPI'yi (480 soru içeren Californian Personality İnventory) kullanmıştır.

Tyson yakın çevrelerinde 15 kişiyle birarada olmak üzere 15 kız öğrenciden oluşan bir grubu ele alır. Herbiri, içlerinden biri bizzat kendisine ait olan 5 horoskopluk (2.000 sözcük içeren metin) bir kümeyi alır. 2 denek ve 3 yakın çevreden kişi kendi metinlerini doğru olarak bulmuşlardır. Diğerleri "olumlu" horoskopları, kendilerininki olarak tanımlarlar. Astrolog ise testin skoru hakkında bir sonuca ulaşamaz. Yazar şu sonuca varır: "Deneklerin ve yakınlarının, deneklerin horoskoplarının hangisi olduğunu bulamamış olması horoskopların kesin ve özgül olmadıklarını gösterir." Astrologların başarısızlığı ise doğru bir analiz yapmaktaki yetersizliklerinden kaynaklanmış olabilir. Bir de, incelenen popülasyonun böyle iddialı ve başından beri zor olan bir çalışma için çok küçük olduğu belirtilmelidir; "astrolojinin geçerliliğinin az olduğu" -yazarın çıkarsaması- hakkında çok acele karar verilmemelidir. Yazarın, şu sonuca vardığı da doğrudur: "Astrolog ünlü bir kişidir ancak, başka astrologlar daha iyi olabilirler."

Carlson'un daha değişik bir deneyi vardır.[60] Yöntemsel düzenlenişi titizliğiyle dikkat çekicidir: Astrolojik karakter analizi bilgisayar üstünde gerçekleştirilir. Deneyler bilimsel (Berkeley'de bir fizik profesörü olan A. Müller denetiminde) ve astrolojik (National Council for Geocosmic Research'ın ona-

(59) G. A. Tyson, An Empirical Test of the Astrological Theory of Personality, *Person. İndiv. Diff*, 1984, 5,247-250. Bu araştırma Felsefe Doktoru Ünvanı almak için yapılan bir çalışmanın bir parçasıdır.

(60) S. Carlson, A Double-blind Test of Astrology, *Nature*, 1985, 318,419-425

yıyla) çevrelerin onayları alınarak deneye katılan iki tarafın da deneyi bilmemesi esasıyla yürütülmüştür. Deney biri kendisine diğeri grup içinden olanlar içinden tesadüfen çekilen iki bölümden oluşur: a) her denek, 2 kişiye ait olan üç tane arasından kendi doğum haritasını seçmek ve buna 1'den 10'a numaralandırılmış bir ölçek üstünde bir değer vermek zorundadır. b) astrologların eline bir doğum haritası ve üç CPI verilir, onlar da 1'den 10'a numaralandırılmış bir ölçekte aynı seçimi yaparlar. a) için, astrolojiye karşı olan ya da deney öncesinden doğum haritasını görmüş olan öğrenciler deney dışı bırakılırlar; sonunda teste dahil 83 öğrenci kalır. b) içinse 28 astroloğa 224 veri gelir, deney sonunda 116 denek kalır.

Ne yazık ki sonuçlar deneyin hazırlığı kadar nitelikli değildir: Öğrenciler ne CPI'lerini ne de doğum haritalarını tanımamıştır; astrologlar verilen doğum haritalarına karşılık gelen CPI'leri bulamamışlardır. Bir dil uyuşmazlığı var gibi gözükmektedir. Ama bir de ve özellikle, eğer kişiler ne haritalarınına de CPI'lerini tanıyamamışlarsa, bunu hiç kuşkusuz astrologların yetersizliğine bağlayabiliriz. Yazar şunları yazar: "Günümüzde deneklerin kendi betimlenişlerini, anlamlı bir oranda doğru olarak seçebildiklerine ilişkin bir sonuca varabilmemizi sağlayacak hiçbir bilimsel kanıt bulunmamaktadır. H. J. Eysenck[61], bu çalışmayı inceleyerek "bundan hiçbir sonuç çıkarılamaz" der ve deneyde psikologların olmayışına hayıflanarak "astrolojiyi test etmek gerçekte tüm psikolojik değişkenlerle ilgili alanlarda olduğu gibi karmaşık ve zor bir alandır" diye ekler.

Oysa Carlson nesnel bir okuru şaşırtacak bir so-

(61) H. J. Eysenck, Critique of "a Double-blind Test of Astrology" *Astropsychol. Problems*, 1986, 4,7-8

nuca varır: "Deneyler astrolojik hipotezi açık olarak çürütmektedirler."

Halk Kolayca Aldanıyor mu? . - Eğer astroloji günümüzde bir yeniden doğuşla karşı karşıyaysa bu, birçok kişi tarafından doğru olarak kabul edildiği içindir. Bazı çalışmalar, astrolojinin farklı alanlarına karşı duyulan güven sürecini konu almışlardır: Biz bunların birkaçından sözedeceğiz:

Bunlardan birincisi, astrolojide bilgisayar kullanımının başında, 1968'de M. Gauquelin tarafından gerçekleştirilen ve uzun bir serüvenin konusunu oluşturan bir testtir.

Yazar bu testin sonucunu *Science et Vie*'de[62] yayınlatır. (ayrıca bkz.[58 ve53])

Bu çalışmayı özetliyelim: *Ici-Paris*'de bir ilan çıkar: "Tamamen ücretsiz, çok kişisel gökyüzü haritanız, 10 Sayfalık bir kitapçık": ... Ad, adres, doğum tarihi ve yerini Astralelektronik'e yollayın" -bunun ardından yazarın kişisel adresi gelmektedir. Her okuyucuya (150 dolayında) aynı metni gönderilir: Büyük cani Dr. Petiot'nun Astroflash tarafından çıkartılan gökyüzü haritası yanıt için pullu bir zarf ve okuyucunun fikrini soran bir metinle birlikte geri gönderildiğinde "çok büyük bir olasılıkla beklendiği gibi doğum haritanızdan memnun kalırsanız Astralelektronik, birkaç ay içinde daha ayrıntılı bir horoskobu yollamayı vaadeder. Yine tamamen ücretsiz olacak bu horoskop 10 yıllık geleceğinizin tahminini de içerecektir" cümlesini içeren bir mektupla gönderilir. Bu vaad sonucunda, "tamamen olumlu onlarca yanıt" alınır- bu yanıtların yüzde 94.5 olarak ya da sonuç bölümünde "10 kişiden 9'u olarak belirir. Gelmiş olması şaşırtıcı değildir. Bu deneyde, bilimsel ciddiyet ve sayıların kesinliği el-

(62) M. Gauquelin, L'Astrologue paré d'IBM, *Science et Vie*, Ağustos, 1958, 80-85

bette eksiktir (Sosyolog, *İci Paris* okuyucularının profilini de kuşkusuz hesaba katacaktır.)

Burada, bu metinden ayrıntılarıyla söz ediyorsak bu, yayınlanışından bu yana bu testin, "Petiot testi" adıyla hiçbir zaman kaynaklara dönülmeden, "bilgisayar karşıtı" [46] astrologlar kadar sosyologlar [37], Larousse sözlüğü [1], astronom E. Schatzman [52] tarafından astrolojinin değerine karşı birçok metinde kullanılmış olmasındandır. Hiç kimse, hatta yazar bile sözkonusu haritanın metnini, "Bu Venüs insanı okyanusal bir duyarlılığa sahiptir" - Venüs gezeğini köşelerden birinde bulunuyorsa ortaya çıkan, ama suçlunun korkunç kişiliğiyle daha yakından ilişkili olabilecek "ölüm, yazgıyı belirleyecek bir unsur olarak ortaya çıkma eğilimindedir" (8. evde Ay) gibi başka kısımları yok sayarak- gibi canilikle gelişen bazı alıntılar dışında, yayınlamamıştır.

Bu öykünün tümünün ciddi olmadığı açıktır: Gauquelin bile bu konuda derin bir bilimsel araştırma yapmak istememiştir. Tüm yazdıklarında koruduğu polemik bir tarzı vardır: Hiç bir sonuca varılamaz. Ciddi yazarlarını bunu ciddi biçimde dile getirmelerinden yalnızca üzüntü duyulabilir.

Oysa, deneklere aynı astrolojik metnin dağıtılmasına dayanan yöntem üniversitedeki birçok çalışmada kullanılır. Aynı metnin deneklerin doğum anlarındaki kesinliğe dayanması halinde daha kolay kabul edildiğini gösteren Snyder'in[63] çalışmasını örnek olarak verelim. Stachnik'in[64] çalışması da aynı türdedir. Ne yazık ki bu deneylerde kullanılan

(63) C. R. Sayder, Why Horoscopes Are True: The Effect of Specifity on Aceeptance of Astrological İnterpretation: *Clinic Psychol.*, 1974,30,577-580

(64) T. Stachnik, B. Stachnik. Acceptance of Non-specific Astrological Personality Descriptions: an Empirical Demonstration, *Psychol. Reports*, 1980, 47,537-538.

kişi sayısı çok azdır (18'den 21'e uzanan kişi kümeleri) ve hep eksik kalan kontrollere ilişkin ihtiyatlı olmak gerekir: Hiçbir astrolog ve hiçbir psikolog verilen metinlere yaklaşan kişilerin oranını tesadüfen gösterebilme olasılığı olan deneklerin profilinin kompozisyonunu incelememiştir.

Bu sorunun Tyson[65] tarafından incelenişi ve Glick ve Synderin[66] daha yakında çıkarttıkları bir yayını, herşeye karşın astroloji okurlarının tutumunda gerçek bir "saflık" faktörünün varolduğu sonucuna varmaya olanak verir gibi gözükmektediler. Şüphesiz yalnızca bu alanla sınırlandırılmaması gereken saflık.

III. Biyoloji

Biyoloji alanı bu konuyla çok yakından ilgilidir, çünkü doğum anındaki yıldızların herhangi bir etkisinin varlığını kabul etmek, günümüzde kabul edilen iki determinizme bir yenisini eklemektir. Genlerin kromozomlardan edinilen bilgiler *yoluyla* ortaya çıkardığı determinizm ve bu insanın bireyselleşme sürecine fenotipinin gelişimi boyunca katkıda bulunan çevresel (fiziksel ve sosyo-kültürel) determinizm.

Bilimsel olmayan astrologların iddia ettiklerinin tersine, günümüzde, astrolojik bir belirleme mekanizmasına ilişkin hiç bir bilimsel açıklama bulunmamaktadır.

Kalıtım.- Burada, bu alanla ilgili tek çalışmayı ele almak özellikle ilginç olacaktır. Gauquelin'lerin yıldız kalıtımıyla ilgili çalışması.

(65) G. A. Tyson, Why People Perceive Horoscopes as Being True, a Review, *Bull, Br. Psychol Soc*, 1982,35,186-188

(66) P. Glick, M. Synder, Self-fulfiling Prophecy i the Psychology on Belief in Astrology, *The Humanist*, 1986,40,3,20-25.

Bu tür bir kalıtım fikri Choisnard tarafından daha önceden öne sürülmüştü, ama bu dönemin sayısal kanıtlarının geçerliliği daha sonradan incelenmemiştir [51].

Gauquelin şunları yazar: "Çocuk gezegen etkilerinin doğum anındaki olguları harekete geçirdiği saatlerde dünyaya gelme eğiliminde olmalıdır. Eğer Mars'ın doğduğu anda doğduysan bu bir tasadüf değildir. Etkin, cesur, dinamik bir mizacın var. Doğum anına gelince, organizman tercihen bu yıldız tarafından yaratılan etkilere tepki gösterdi. Anne ve babadan, insanların mavi gözler ya da sarı saçları alması gibi, Mars'ın ufkundan ya da öğlen düzleminden sonra doğma eğilimini aldın. En azından etkin, cesur, dinamik mizacı aldığın annenden ya da babandan".

Anne, baba ve çocukların haritalarında bulunan gezegenler arasındaki benzerliğin aralarında kan bağı olmayan kişilerinkiler arasında olduğundan daha fazla olması olasılığını test etmek için Gauquelin'ler 1945 öncesinde yeralan 25.000 doğum verisi üstünde istatistik çalışması yapmışlardır. En belirgin sonuç, Ay, Venüs ve Mars için bulunmuş olup, bu daha az açık olarak Satürn ve Jüpiter için de sözkonusudur; Merkür ve uzak gezegenler içinse, hiçbir benzerlik ortaya çıkmamıştır. Yazarlar bu sonuçları bazılarının kabul ettiği bir olgu olan çocuğun bir hormonal mekanizma yardımıyla kendi doğumunu başlatması olasılığıyla uyum içinde olarak değerlendirmektedirler.

Ayrıca, çok ilginç bir gözlem de, görülen etkileri güneşin etkinliğine bağlayabilme olanağı sağlar. Gerçekten de, kalıtım etkisinin şiddeti Dünya'daki manyetik hareketlere bağlıdır: Önemli konumlar anne-babadan manyetik açıdan düzensiz günlerde daha büyük ölçüde alınırlar. [53,59,60]

Bu görüşler arasında yazarların doğumun başlamasını ve denetim altına alınmasını sağlayan modern doğum tekniklerinin olumsuz etkilerinin farkında olduklarını anlamak kolaydır. Bu teknikler kullanılmışsa, gezegenlerin kalıtımsal etkisi ortadan kalkar.

İşin içine giren mekanizma (ya da mekanizmalar) açısından burada sorunun yalnızca geciktirildiği açıktır, ama bu gözüpek görüşler, yıldızsal ve genetik determinizm arasındaki ilk köprüleri kurmaya çalışma avantajına sahiplerdir.

Burada, kişinin doğum anında, tüm yaşamı boyunca kozmik deneyimler şeklinde etkilerini sürdürecek doğal olsun ya da olmasın olağanüstü şiddetli şoklarla karşı karşıya kaldığını savunan klasik astrolojik görüşlerden uzakta kalmaktayız. [26]

Yine de bu yıldızsal kalıtım, yakın bir zamanda M. Gauquelin'in kendisinin yürüttüğü tekrarlamalar tarafından doğrulanmamaktadır.[67, 68]

1984 deneyleri büyük popülasyonlar üstünde gerçekleştirilmiş olmasına karşın, iki araştırmacıdan ilk deneyleri gerçekleştiren Mme. F. Gauquelin'e göre verileri doğru olarak toplanmışsa, ve çok fazla doğal olmayan doğumu içeriyorlarsa etkiler ortaya çıkmamış olabilir.[69]

Demek ki bu çok temel sorun havada kalmaktadır: Yeni araştırmalar yapılmasını beklemek gerekir. Yukarıda sözü edilen kontrol komitelerinin bu

(67) M. Gauquelin, *Nouvelle Etude de l'Hérédité Planétaire Avec 50.000 Données Familiales, Nouvelle Série de Naissance*, 2, cilt Paris, *Lab. Etud. Rel. Rythm. Cosm. et Psychol.*, Paris 1964.

(68) M. Gauquelin, An heredity Experiment: a Computer Reanalysis and New Investigation on the Same Material, Correlation, G.-B, 1984,4,8-24

(69) F. Gauquelin, Comments, *Astropsychol Problems*, Paris, 1985, 3,2, 35-42.

yıldız kalıtımı olgusunu hiç ele almamış olmalarıda şaşırtıcıdır.

Fotoperiyodizm. - Genel olarak astroloji ve özel olarak zodyak, Kuzey yarıküredeki mevsimlerin değişimine dayanır: İnsanlığın geleceği ve fotoperiyodik ardarda gelişin yıllık evrimi arasındaki ilişkileri bulmamıza yarayacak bir araştırına yolunu dikkate almak gerekir.

Fotoperiyodun gün ve gece uzunlukları arasındaki ilişki olduğunu hatırlatalım. Bu uzunluklar tarih ve yere bağlı olarak dönemsel biçimde değişirler. Bu kitabın çevresinde ele alınması mümkün olmayan geniş bir literatür, omurgalı ya da omurgasız hayvanlardaki birçok biyolojik olgu için gün uzunluğunun "işaret edici" rolünü ele almaktadır.

Herşeyden önce iki yarıkürede, mevsimlerin etkisini ve IQ yardımıyla ölçülü zekayı ilişkilendiren, şimdiden eski sayılabilecek çalışmaların var olduğunu belirtelim.[70, 71]

Yeni yazarlar, daha açık bir biçimde kişiliğin farklı özelliklerini gözönüne alarak, astrolojik tezlerin incelenmesine daha çok yakınlaşırlar. Doğum mevsimiyle kadın olmanın (California Psychological İnventory tarafından icat edilmiştir.)[72] ve yine psikometrik olarak test edilen diğer özelliklerin ilişkisi yoktur.[73] Testlerin olumsuz sonuçlandığını kabul ederken psikometrik anketlerin daha önce belirttiğimiz kullanım zorluğunu unutmamak gerekir.

(70) J. E. Orme, Intelligence, Season of Birth and Climatic Temparature, *Brit. J. Psychol*, 1963, 273-276.

(71) P. J. M. Mc Ewan, Climat and Intelligence, *Brit. J. Soc. Clin. Psychol.* 1965, 8-13.

(72) G. A. Tyson, Astrology of Season of Birth, a "Split-sphere", Test, *J. Psychol.*, 1977, 285-287.

(73) U. Hentschel, M. Kiessline, Season of Birth and Personality: Another İnstance of Non-correspondence. *J. Soc. Psychol.* 1985, 125,57x-585.

Bazı astrologlar zodyağı fotoperiyodik bir açıdan yeniden ele almaya çalışmışlardır: Bu çalışmalar övgüye değer çünkü, günümüzde bilimin elinde bulundurduğu birikimlerin bazılarını hesaba katan bir astroloji yaratmak için bir çabaya örnek oluştururlar.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Rudhyar daha 1943'te şunları yazar: "Astrolojiyi kişisel deneyimin en yalın ortak paydası olarak yeniden formüle etmeye çalıştığımıza göre, yıllık devre boyunca sürekli ilişki içinde bulunan iki kozmik gücü, "gündüz gücü" ve "gece gücü" olarak adlandıracağız. Bu adlar, en eski astrolojik terminolojisiyle uyum içinde olmakla kalmayıp, aynı zamanda da günlerin ve gecelerin uzunluğunun sürekli evrim içindeki devrelerini akla getirmekedirler." Yazar, bu tanıma dayanarak, zodyağın 12 burcunun özelliklerini yeniden ele alır. [61]

Pavlov'un tipolojisinden yola çıkarak tutarlı bir sistem oluşturan astrolog J. P. Nicola'nınki, daha çok desteklenmiş bir çalışmadır[62].

Başlangıçta, aşağıdaki çift unsurlu kavramları ortaya koyar:

- Gün: Olumlu uyarıcı: uyarılma;
- Gece: Olumsuz uyarıcı: içe atma;

bunlardan da 4 mevsimin aşağıda belirtilen özelliklerı ortaya çıkar:

- İlkbahar: Günün uzaması: uyarılmanın hızlanması;
- Yaz: Günün kısalması: uyarılmanın yavaşlaması;
- Sonbahar: Gecenin uzaması: içe atmanın hızlanması;
- Kış: Gecenin kısalması: içe atmanın yavaşlaması;

ve Pavlov'un tiplerinin G, H ve Y (gün, hızlanma ve

yavaşlama) işaretlerini kullanırlar ve mevsimler aşağıdaki gibi formüle edilir:

- İlkbahar: G+, H+;
- Yaz: G-, Y+;
- Sonbahar: G+, H-;
- Kış: G-, Y-;

Son olarak da 4 mevsimden zodyağın 12 burcuna geçmek için yazar sırayla aşağıdaki sınıflandırmayı yapar:

- Ekinokslara yakın burçlar: Koç, Terazi, Başak, ve Balık = Pavlov'un "eşitlikçi" evresi;
- Gündönümlerine yakın burçlar: Yengeç, Oğlak, Yay ve İkizler = "ultra-paradoksal" evre;
- Ara burçlar = "paradoksal" evre.

Böylece 12 anahtar formül, zodyağın fotoperyodik tipolojilerini Pavlovcu nörofizyolojiye göre aşağıdaki gibi belirlemeye olanak sağlayacaktır:

- Koç: G+, H+,	eşitlikçi evre
- Boğa: G- H+,	- paradoksal;
- İkizler: G+ H+,	- ultra-paradoksal;
- Yengeç: G-, Y+,	- eşitlikçi;
- Aslan: G+, Y+,	- paradoksal;
- Başak: G-, Y+,	- eşitlikçi;
- Terazi: G+, H-,	- eşitlikçi;
- Akrep: G-, H-,	- paradoksal;
- Yay: G+, H-,	- ultra-paradoksal;
- Oğlak: G-, Y-,	- ultra-paradoksal;
- Kova: G+, Y-,	- paradoksal;
- Balık: G-, Y-,	- eşitlikçi;

Bunlardan da bu sistemlere yaratıcıları tarafından verilen "refleksolojik zodyak" ya da "şartlayıcı astroloji" adları ortaya çıkar. Burada, yeni bir kuramdan başka bilimle astrolojinin bir buluşma noktasını bulma çabası vardır. Bunun gerekli olduğunu astrologların hepsi anlamamaktadır.

IV. Astronomi

Bu alan, astrolojinin bilimle karşılaştırılmasının en güç olduğu alandır. Nitekim günümüzden astronomi ve astrofizik ve astrologların yüzyıllardır kullandığı "küçük" gezegenler sistemi hakkında elde olan bilgiler arasında öyle büyük bir oransızlık vardır ki bunun incelenmesini önermek neredeyse olanaksızdır. [63, 64]

Birkaç on yıldır, uzay uyduları, *Explorer, Pioneer, Vayager, Giotto, Vega* bu gezegen sisteminin yakından tanınmasına çok büyük katkılarda bulunmuşlardır. Ama hâlâ yeni açıklamalara ihtiyaç vardır: 1972 ve 1973'te fırlatılan *Pioneer 10* ve *11* uydularından, Uranüs ve Neptün'ün yörüngelerindeki, yeni bir gezegenin neden olabileceği açıklanamayan düzensizlikler hakkında haber beklenmiyor mu? Ayın yörüngesi günümüzde CERGA'nın (A.-M) gözlemevinden lazer yardımıyla incelenecek denli karmaşık değil mi? Satürn gezegeni, tek başına karmaşık bir sistem olarak ortaya çıkmadı mı?

Özellikle astrofizik, yakın bir geçmişten bu yana olağanüstü gelişmeler kaydetmiştir: Güneş'in termonükleer alanda incelenmesi -galaksimizin ve onun, aralarından bir çoğu olası Güneşler gibi gözüken 150 milyar yıldızının incelenmesi- bizden 15 milyar ışık yılı uzakta olduğu tahmin edilen en uzak galaksinin keşfi. İşte bizi ve bizim eski astrolojimizi koyabileceğimiz yer.

Yine de, bu olanaksız gibi gözüken işe, gezegenlerin Dünya üstündeki etkisine ilişkin bir mekanizma -astrologlar tarafından sık sık sözü edilen- tasarlamaya olanak veren çalışma örneklerini diğerleriyle birlikte ele alarak ve astrolojiyi "güncelleştirmeye" çalışan astrologların az sayıdaki çalışmalarının birkaç tanesinden sözederek başlayacağız.

Nelson'un Çalışmaları. - Kısa radyo dalgaları, (HF: *high frequency)* güneş lekeleriyle ilişkili olan dünya iyonosferinin durumuyla bağlantılı olarak, çeşitli parazitlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. 1946'da, güçlü Amerikan ağı RCA (Radio Corporation American), bu olguyu, dünyanın çeşitli bölgelerine dağılan yüz kadar istasyon yardımıyla ve ciddi olarak inceleme kararı alır ve bu işi 1968'deki emekliliğine kadar orada çalışmış olan mühendis Nelson'a verir. Birçok makale ve iki kitap Nelson'un bulgularına yer verir[65].

Nelson'a göre, güneş lekelerinin devreleri gezegenlerin Güneş üstünden değil ama onu çevreleyen elektrikli değişken atmosfer üstündeki çekim güçleri üstünden geçişleri sırasındaki harekete bağlıdır. Demek ki Dünya üstündeki radyo dalgalarındaki parazitler, farklı gezegenlerin karşılıklı konumlarından kaynaklanmaktadırlar. Nelson böylece uygun günleri ve parazitin olacağı tarihleri büyük bir çoğunlukla öngörebilmiştir.

Astrologların ilgisini çok çabuk çeken bu çalışma, gezegen konumlarını, güneş lekeleri yardımıyla Dünya'daki olaylar üstünde yaptıkları etkiye olan inancı desteklemektedir. Bu, Gauquelin'in gezegenlerin kalıtımıyla yer çekimi arasındaki bağlantıya ilişkin gözlemleriyle birleşmektedir.

Eysenck bu çalışma üstüne uzun bir süre eğilmiş ve Nelson nezdinde de olmak üzere bir anket yürütmüş [48], ve sonunda astronomların bu çalışmanın ayrıntılı bir değerlenmesini yapamadıklarına ve son yargının yeterince açık olmadığına karar vermiştir.

Başka araştırmacılarda aynı türden sonuçlara varırlar. Nice gözlemevinden M. Treillis "aktif merkezlerin (güneş lekelerinin) ortaya çıkışının doğrudan gezegen konumlarından etkilendiği"ni

göstermiştir. Ona göre, "gezegenlerin etkileri, kökeni tümüyle Güneş'e bağlı olan bir etkinliğe ait bir modülasyon yaratırlar. Gerçekten de hiçbir şey, on birlik devre ve bunun tüm etkileri gibi karmaşık bir olgunun tek bir nedenden kaynaklandığını göstermemektedir." Yazar, "Gözlemlenen olgunun gerçek nedenleri ya da ortaya konan fiziksel süreçler hakkında hiçbir sonuca varmadan, güneş sisteminin geometrisiyle etkinlik merkezinin ortaya çıkışı arasında bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz" diye belirtir.[74] Treillis'in görevden ayrılmasından sonra, Fransa'da hiç kimse bu araştırmayı sürdürmemiştir. Oysa bazı Anglo-sakson çalışmalar, yeniden benzer gözlemler yapıldığını belirtmektedirler.

Amerika Birleşik Devletleri'nde K.D. Wood, Güneş üzerinde gezegenlerin yarattığı gelgit olayları ve güneş lekeleri arasındaki ilişkiyi inceler.[75] Lekelerin devresi ve Güneş çevresinde, Dünya'nınki de dahil olmak üzere çeşitli gezegenlerin konumlarına bağlı olan gezegenlere ait gelgitlerin devresi arasında yakın bir ilişki olduğunu belirtir. Bu, güneş lekelerinin gerçekten en yoğun olacakları zamanları 11,1 yıllık ortalamayla yetinmeden öngörmeye olanak sağlar.

Son olarak da bu çalışmayı yeniden ele alarak güneş lekeleri ve iklim değişimleri arasında bir paralellik kuran J. Gribbin'in adını analım.[76]

Dünya üstündeki gezegen etkilerinin araştırılması alanında bazı gezegenlerin özel bir ışımaya sahip olduklarını hatırlatalım: Jupiter'in yaydığı radyo dalgaları Nançay (Cher) gözlemevinde ince-

(74) M. Treillis, Influence de la Configuration du Système Solaire Sur la Naissance des Centres d'Activité, CR *Acad. Sc.* Série B, Paris, 1966, 376-377

(75) K. D. Wood, Sunspots and Planets, *Nature*, 1972, 24', 91-9*.

(76) J. Gribbin, Planetary Alignements, Solar Activity and Climatic Change, *Nature*, 246, 453-454.

lenmektedir.

Astrologların Girişimleri.- Y. Lenoble,[77] "Astroloji hiç kuşkusuz yeni bir kurama ihtiyaç duymaktadır" diye yazar ve "(astrologların) büyük bir çoğunluğunun astronomiyi tanımadığını ve bilimden çekindiğini" öne sürer. Yazar, bu nedenle güncelleşmelerini gerekli gördüğü tüm astrolojik sorunları yeniden ele alır: Gezegenlerin yapısı, günmerkezliliği yeniden inceleme, tutulmaların anlamı vb..

P. Heckel [66] gezegenlere ilişkin verileri kullanır ve bu nesnel incelemelere ait yıldızların simgebilimini ortaya çıkartır. Örneğin: "Satürn, ağırlığı, yavaşlığı, çekim gücünün göreli istikrarıyla Jüpiter'e yaklaşır. Oysa, Dünya ekseninin ters yönünde bir eğim göstererek ekseni ve büyük halkası gezegenin... galaksinin ve Güneş'in merkezinden Dünya'ya doğru yönelen birleşik elektromanyetik akışı tutmasına yol açar... Böylece Satürn'ün etkisi her zaman enerjiden, canlılıktan yoksun kılıcı olmaktadır." Bir başka örnek olarak da Jüpiter'i verebiliriz: "Jüpiter, hemen hemen her zaman aynı ışık şiddetine sahiptir. Işığı bize, Dünya'nınkinden on bir kat büyük bir çapa sahip bir disk yoluyla yansır ve bu gezegenin ekseni hemen hemen düzdür... Bu, insan davranışı için, bir genişlik, yayılma büyük bir hareket ve ifade kolaylığı verir..."

Kuşkusuz bu kitapta bazı spekülasyonlar vardır, ancak astronominin verilerini hesaba katma çabasının olduğu da unutulmamalıdır.

J.P.- Nicola gezegenlerin Güneş'e olan uzaklıklarından yola çıkarak tutarlı bir sistem kurar. Bu sistem karışıktır ve astronomi verilerinin ötesinde yeralır. Yine de bundan sözetmeden geçemeyiz çünkü bu sistem günümüzde astrolojik çevrelerde çal-

(77) Y. Lenoble, *L'Astronomie, Base de l'Astrologie*, ARRC, Document n°2, Paris, 1978.

kantılara yol açmıştır.

Yazar, üç yaygın felsefe terimini alarak, gezegenleri Güneş'e olan uzaklıklarına göre üç gruba ayırır [24, 62, 67]:

- Temsil (T): Güneş, Merkür, Venüs;
- Varoluş (V): Mars, Jüpiter, Satürn;
- Aşkınlık (A): Uranüs, Neptün, Plüton;

Ay bu sistemin dışında kabul edilmiştir.

Daha sonra da büyük T, V ve A harfleriyle gösterilen 3 gezegenlik her grubun içinde, gezegeni ikincil eğiliminde daha ayrıntılı tanımlayan ve küçük t, v ve a ile gösterilen bir başka gruplaşma gerçekleştirir. Böylece aşağıdaki tabloyu ortaya çıkarır:

	t	*v*	*a*
T	Güneş	Venüs	Merkür
V	Jüpiter	Mars	Satürn
A	Uranüs	Neptün	Plüton

Venüs bu şekilde "temsilin varoluşu" olacaktır, vb.. Gezegenlerin astrolojik yapısı böylece yeniden kurulur. Büyük iç tutarlılıktan yeni bir teknik ortaya çıkar: Bu teknik bir doğum haritasındaki gezegenleri bir hiyerarşi içine sokar. Bu yolla, çeşitli "işlevler" karşılık geldikleri harfe göre (TVA yada tva) güçlü ya da güçsüz olarak nitelenirler. "TVA sistemi"nin yuvarlak olarak çizilen bir grafiği, bireyin kişiliğini, eğilimlerine yada eksikliklerine göre işe yarar bir biçimde gösterir.

Kısaca, işe, kuşkusuz astronomiyle ilgili temeller üstüne oturan bir kuramsallaşma çabasından başlanmış olmasına karşın asıl amaç, astrolojiyi modernleştirme ve yenileştirmedir.

Kutuplar ve Güney Yarıküre Sorunu. Bunlar, astrologlar tarafından çözülenememiş sorunlardır.

Kutup çevresindeki bölgelerde evleri belirleyebilmek çok zordur. Aylar boyunca gezegenlerin bir çoğuyla birlikte Güneş ufuk altında kalır. Astrologun, özellikle gezegenlerin karşılıklı konumlarını ve kendi aralarında yaptıkları bakış açılarını gözönüne alması koşuluyla, bu bölgede doğmuş birinin doğum haritasını buraya uyum sağlayarak analiz edebileceği açıktır.

Daha da zor olan Güney yarıküre sorunudur: Astrolojinin kuzey kökenli olduğunu bilmekteyiz. Heckel "Astrolojik uygulama sonunda,- Kuzey ya da Güney- her enlemde gezegenlerin aynı anda aynı burçlar içinde yeraldığını gösterdi" diye yazar. Ve sağduyulu bir tutumla, "bu, zodyağa her zaman kuzey yarı küre içinde verilen anlamları tüm küre için genelleştirerek, *stricto sensu* mevsimlik bir zodyak anlayışını sarsar" diye belirtir. Mevsimlik zodyak teriminin, çağımızda J.-P. Nicola gibi çeşitli astrologlar tarafından kullanıldığını gördük. Heckel, iki yarıkürenin yüzeylerinin niteliğiyle ilişki içinde bulunan çoğrafi düzeyde bir açıklamaya başvurur: Kuzey karaların beşte dördünü kaplar, Güney ise daha çok denizlerle kaplıdır, bu da Kuzey'deki iklim farklarını ve daha belirgin mevsimleri açıklar. Böylece fotoperiyodik alanlarda ele alındığında, Kuzey'de etki yapan ışığın Güney'de de eşdeğerde bir etkisi olmayacak mıdır? Kimse buna yanıt getirememektedir. Bu konuda yapılacak çok şey vardır. Avusturalya astrolojik deneylerin yapılması için kuşkusuz çok uygun bir alan olacaktır. Ve Lenoble[78] "Astronomi eskiden astrolojinin temeliydi. Yeniden böyle olmak zorundadır." diye yazarken,

(78) Y. Lenable, *L'astronomie, base de l'Astrologie.*

haklıdır.

V. Astrolojiye Karşı Militan Rasyonalizm

15 Aralık 1970'te, Mme Soleil'in Europe 1'deki günlük programının ardından, Union Rationaliste (Rasyonalist Birlik,) programın müdürüne yönelen ve "bu yayınların endişe verice ve tehlikeli sonuçlarına" dikkat çeken bir açık mektup yazar. Bu satırlarda, sosyologların anti-astrolojik "militan rasyonalizm" diye adlandırdıkları tutumun bir özetini görmek mümkündür. [37]

"... Astroloji, tüm sahte bilimler gibi, modern toplumda yokolma yolunda olduğu sanılan şeyi korumakta ve geliştirmektedir: Eski sihirsel dünya görüşü, kısır bir hale gelmiş arkaik bir düşünüşün donuk ifadesi... astrolojiye inanıp yardım isteyenler... saflıklarını sömüren ve kendilerine en akla aykırı doğrulamaları (bilimsel oldukları öne sürülen) kabul ettiren astrolojinin kurbanı olmaktadırlar. Bu yöntem, bu kişilere nesnelliği, eleştirel tavrı, kişisel düşünme yeteneğini reddetmeyi öğretmektedir... Bu konuda, çok üzücü örnekler vardır... ve halk, kolay "gizemliliği", ulaşılması zor olan belirsizliğe tercih etmektedir. Erkekleri ve kadınları çağın düzeyine getirmek gerekir. Bu amaca ulaşmaları için onlara ne veriyorsunuz? Onlara verdiğiniz bu aptallık ve yalan yığını: Yıldız falı... Bu ikazla, dolandırıcılık diye adlandırmaktan çekinmeyeceğimiz bu duruma bir son vereceğimizi umuyoruz."

Bu metinde, Rasyonalist Birlik'in astrolojiye karşı tutumunda yer alan iki yönlendirici düşünce bulunmaktadır. Birincisi gerçek, nesnel ve deneysel bilim adına yapılan eleştiriyle ilgili olup, ikincisi astrolojinin varlığının ahlâki tarafına yöneliktir: Ahlâkî açıdan kimsenin kimseyi aldatmaya hakkı

yoktur. Bilimsel ve ahlâki olarak kabul edilemez durumda olan astrolojiyle yılmadan mücadele edilmelidir.

Çeşitli yayınlar bu konuları ele almaktadırlar. Özellikle E. Schatzman'ın ve J.-C. Pecker'in[79] *Cahiers Rationalistes*'te yazdıkları ve ikincisinin önceden sözünü ettiğimiz bir kitapta [52] yeralan yazısı dikkat çekicidir. Çeşitli bilimsel kanıtları -kanıt eksikliği, ispatlanmamış istatistikler, astrolojinin öne sürdüğü savlarla astronomi arasındaki uyumsuzluk, vb.- bu kitapta daha önceden ele almıştık. Bu konuya yeniden dönmeyeceğiz. Yalnızca, bu kanıtların sözkonusu metinlerde çok geniş olarak geliştirildiğini, ancak özellikle kavgacı ve alaycı bir üslup kullanıldığını söyleyelim (astrologların öne sürdüğü sahte bilimsel zırvalıklar...) Bu da astrolojiyle ilgili bilimsel olmak isteyen her çalışmanın *a priori* cesaretini kırmaktadır. Üstelik bu konuda E. Schatzman"astroloji deney alanına dahil değildir" [52] diye yazarak, astrolojinin incelenmeye bile olanak vermediğini ve tanımı gereği bilimin neden-sonuç mekanizması dışında kaldığını açıkça kabul eder.

J.-C. Pecker'in 1983'te *La Recherche*'te yayınlanan önemli bir sentez makalesi[80] bu yapıtta da gördüğümüz gibi astrologların kolayca çürüttükleri de dahil olmak üzere tüm anti-astrolojik kanıtları biraraya getirir: Ekinoksların hareketine ilişkin ya da "Murmansk'ta yaşayanların horoskoplarının olmayışı" gibi kanıtlar. Birçok belgeye dayanmasına

(79) E. Schatzman, Propos de l'Astrologie, *Cahiers Rationalistes* 1977, 335, 3-6, E. Schatzman l'Astronomie et les Mythos, *Cahiers Rationalistes*, 1982, 3 75, 135-150, J.-C Pecker, L'astrologie est une Drogue Sans Valeur, *Cahier Rationalistes*, 1985, 403, 192-196 E. Schatzman CNRS'te araştırma müdürü, J.-C. Pecker Collège de France'ta profesör ve Bilimler Akademisi üyesidir. Her ikisi de tanınmış birer astronomdur.

(80) J.-C. Pecker, L'Astrologie et la Science, *La Recherche*, Paris, 83, 140,

karşın, bu makale, yazarın üst düzeyde diye nitelenen astrolojideki yeni gelişmeleri pek iyi bilmediğini göstermektedir. Gauquelin'lerin istatistiksel sonuçları hakkında J.-C Pecker, "Gauquelin'ler ve karşıtları arasındaki tartışmalar bize haklı olanın hiç şüphesiz ikinciler olduğunu gösterdi" diye yazar. Bu tepkiyi tabii ki, sonuca varmadan, aceleyle yayınlanan çalışmaya özgü bazı kavramlara olduğu kadar *a priori* bir şüpheciliğe de dayanarak veriyoruz" diye de ekler: "Mars etkisinin kanıtlanmamış olduğunu kabul ediyoruz" -Gauquelin bu sava derginin diğer sayısında kişisel olarak karşılık verir. Hâlâ ve her zaman polemik...

O halde, astrolojiye karşı olanlar toplumun hangi kesiminden gelirler? Bunu E. Morin çevresinde gruplaşmış sosyologların yaptığı bir çalışmadan öğrenmek ilgi çekici olabilir [37].

L. Pétrossian, "rasyonalist anti-astroloji Rasyonalist Birlik'in ürünüdür. Genel olarak kesin bilimlerdeki araştırmacıları bünyesinde toplayan birlik, az ya da çok La Pensée (Düşünce) adlı grubun komünist öğretim üyelerinin denetimi altındadır. Başta dine karşı olarak kurulan ve yüzyılın başından beri bu konuda mücadele veren Rasyonalist Birlik etkinliklerini gizli bilimlerin yeniden doğuş biçimlerine ve astrolojinin yeniden ortaya çıkışına karşı olmak üzere genişletmiş, hatta etkinliklerinin niteliğini bu yönde değiştirmiştir" diye yazar. Ayrıca, aynı çalışmada, C. Fischler'e göre "pozitivist rasyonalizm", "bilimsel meşruiyet"in savunuculuğunu yapmakta, "kendini kesinlikle en üst epistemolojik otorite olarak göstermekte", bunları yaparken de siyasal taşkınlığın çeşitli biçimleri konusunda, bunlarda kendilerini her zaman bilimsel olarak gösterdikleri halde, sessiz kalmayı sürdürmektedir. Demek ki, bu sosyolog yukarıda sözü edilen polemiklerde,

"irrasyonele karşı rasyonelin ya da karanlığa karşı aklın değil, ama birbiriyle çelişen iki rasyonalizmin çarpışmasını..." görmektedir.

Yine de, şiddetli anti-astrolojik polemikler ve tavırlar, yalnızca Rasyonalist Birlik'e özgü değildir ve başka ülkelerde de bulunmaktadırlar. Tyson'un Güney Afrika'daki ve özellikle Carlson'un Amerika Birleşik Devletleri'ndeki çalışmaları aynı üslubu sürdürmektedirler: Modern astrolojinin yayılmasına paralel olarak bir tür anti-astrolojik taşkınlık ortaya çıkmaktadır. Yukarıda gördüğümüz gibi astrolojiyle ilgili pek de yeterli olmayan bilimsel deneyler yapmaya çalışan Carlson, astrolojinin "kamu sağlığına bir tehdit olarak kabul edilmesi ve bu haliyle de mücadele edilmesi gerektiği"ni belirtir. "Astrolojiyi uygulayanlar ve onları izleyenlerin çok sayıdaki doğrulamalarına karşın, ciddi bir araştırma" astrolojinin "insanın saflığının sallanan bir anıtı olduğuna gösterir" diye yazar.[81]

Bu yazarla birlikte antiastrolojik polemiğin ilk kez olarak dünya çapındaki bilimsel dergilere girdiğini görüyoruz. (Londra'da Nature ve İsviçre'de *Experientia)*

(81) S. Carlson, Astrology, *Experientia,* 1988, 44, 290-297

SONUÇLAR

Bir konuda sonuca varmak hassas bir girişimdir.

Astroloji -bunu baştan kabul ettik- bir uygarlık olgusudur: Bu anlamda, *a priori* olarak belli bir saygıyı hakeder, bu saygı insan tarafından çağlar boyunca sürdürülmüş çok eski ve geleneksel bir bilgiye yöneliktir. Biz, bu bilginin aşamalarını inceledik.

Astroloji konusunda, baştan beri, yapılan bütün sert polemikler nesnel bilimsel bilgiye katkıda bulunmadıkları gibi içlerinde gerçek bir çelişki barındırırlar. Bu alanda ilerleme saptanması isteniyorsa, ateşli muhalif yerini hoşgörülü gözlemciye bırakmak zorundadır.

Herşeyden önce, bütün "gizlice bilimler"i birbiriyle karıştırmamak gerekir: Astroloji, görmüş olduğumuz gibi, iyi tanımlanmış kurallarıyla, aynı şekilde incelediğimiz parapsikoloji ve ruh çağırma gibi gizlici bilimlerden çok farklıdır [68,69].

Kitapta metnini verdiğimiz, anti-astrolojik bildiriyi imzalayan 186 bilim adamının girişimi, temel sorunun açığa kavuşturulmasına hiçbir katkıda bulunmamaktadır: H. Eysenck'in "astroloji bilim mi yoksa boşinanç mı?" başlıklı kitabının adı bu temel sorunu ifade etmektedir. Aksine bu bildiri, içinde olumsuz bir olguyu barındırır: Bu seçkin bilim adamları, bizim yapmaya çalıştığımız gibi, astrolojiyi ciddi bir şekilde incelemek için kendilerini zorlamamışlardır. Metnin tümü bunu gösterir: Tartış-

maya yer vermeyen kesinlikler, kullanılan astrolojik terimlerdeki tekrarlar, ("doğum haritası *ve* horoskop" daha önceden görüldüğü gibi eşanlamlıdır) hiçbir ciddi astroloğun savunamayacağı bir astrolojik önerme örneği ("Doğum anında gökyüzünde bulunan burç, kişinin başkalarıyla uyuşmasını ya da uluşmamasını belirler), vb.

Genel olarak, bilim adamları astrolojiyi tanımamaktadır ve çoğu, onu basit ve gerçek dışı bir kavramsal çerçeve içinde yargılamaktadır: Örneğin Goldberg:[82] "astroloji lehine en küçük bir kanıt bile yoktur, aksine bir çok karşı kuramsal kanıt vardır" diye yazmaktadır.

Anti-astrolojik araştırma çalışmaları, genellikle üzücü bir metodolojik zayıflık yüzünden, daha önceden de görülmüş olduğu gibi sonuç verir gözükmemektedir.

Tersine ve simetrik olarak, astrolojinin bilimsel açıdan doğrulandığını düşünen çağdaş astrolog E. Teissier'nin yazdıklarından sözettik. Oysa, kitabın son bölümünde bilim karşısında astroloji lehine hangi kanıtı gösterebildik? Gerçekten geçerli iki veri dizisi ve öyle görünmektedir ki gösterebileceğimiz tek şey budur: Gauquelin'in, doğuşlarında ve yücelmelerinde gezegenlerin etkisine ilişkin yaptığı istatiksel çalışmalar. Bazı incelemeler gezegenler sistemi -güneş lekeleri- ve Dünya'yla ilgili bazı olaylar arasındaki bağlantıyı destekler gibi gözükmektedirler.

Demek ki, astrologların çoğu bilimi tanımamaktadır.

Daha yapılacak çok şey vardır -ve herşey astroloji, boşinançlar arasına yerleştirilmeden önce yapılmak zorundadır ve bu ayrı ayrı incelediğimiz iki

(82) S. Goldberg, Is astrology science? *The humanist* (USA), Mart-Nisan 1979, 9-16.

alanda gerçekleştirilmelidir: Psikolojik tipoloji ve bireysel bir yaşam düzeyinde yapılan öngörüler.

Kuşkusuz, Choisnard'ın korelasyon çalışmaları gerektiren tarihi tutumu her zaman günceldir. Bilgisayarımız olduğuna göre, bu çalışmaları hesaba katmamak artık affedilmez. D. Verney'in çok doğru olarak yazdığı gibi[83] [70], bu, "tek bir kişinin hepsini kendinde toplayamıyacağı, astrolog, istatistikçi ve diğer disiplinlerdeki kişilere ait çeşitli bilgi ve becerileri gerektiren büyük çaplı bir çalışmanın gerçekleştirebileceği", "astrolojiyi kullanılır hale getirme" işi için "temel bir araç"tır.

Sözü edilen diğer disiplinlerin başında hiç kuşkusuz zor ve parçalanmış bir alan olan psikoloji gelmektedir. Kişilik kuramlarının ne denli karmaşık oldukları hakkında bir fikir sahibi olmak için S. Clapier-Valadon'un [71] Que sais-je dizisinden yayınlanmış olan eserine başvurmak yeterlidir.

Buna karşılık, astronomi ve astrofiziğin, yakın gelecekte pek az umut vadettiği gözükmektedir. Bu bilimler, maddi olanaklar açısından ani ve hatırı sayılır bir ilerleme kaydetmişlerdir: Astroloji bundan hiçbir yarar sağlamamış, aksine astronomların kendisine yönelttiği alaycı tavrın daha da güçlendiğini görmüştür.

Astrolojinin kendi içinde halledemediği büyük bir sorun vardır: Dönence zodyağının (mevsimlik, ilkbahar noktası = 0° Koç) ve burçların bir yarıküreden diğerine çevrilememesi. Bu konuda da bilimsel bir araştırma yapılmalıdır. Ama çözülmesi gereken bir sorunun varlığı, astrolojinin tümünün geçersiz ve işe yaramaz olarak nitelendirilmesini gerektirmez.

Astrolojiyle ilgili birçok tartışma ortaya çıkmıştır: Bunlar, bilimsel çevre için tek ölçüt olan yeni

(83) Eski politeknik öğrencisi, bilgisayarcı.

deneylere dayanmadıkları zaman hiçbir işe yaramazlar. Yavaş yavaş iyiyi kötüden ayırmak gerekecektir... Ayrıca, "Eysenck Seminerleri" düzenleyen (şimdiden üç seminer yapılmıştır) "Comittee for Objective ve Research in Astrology"nin kurulmuş olduğunu görmek sevindiricidir. Bu komite çalışmalarıyla "open minded" kalmayı özendirmektedir.

BİBLİYOGRAFYA

[1] Brau, J.L.; *Dictionnaire de l'astrologie*, Paris, Larousse, 1987.

[2] Néroman, D.; *Traité d'astrologie rationnelle*, Paris, Ed. "Sous le ciel", 1943.

[3] Barbault, A.; *Traité pratique d'astrologie*, Paris, Seuil, 1961.

[4] Hades; *Manuel complet d'astrologie scientifique et traditionnelle*, Paris, Ed. Bussière, 1967.

[5] Derek; Parker; *L'art de l'astrologie*, Paris, Club français du Livre, Ed. Laffont, 1971.

[6] Nicola, J.-P.; *Le grand livre de l'astrologue*, Paris, Ed. Sand et Tchou, 1983.

[7] Aubier, C.; *Dictionnaire pratique d'astrologie*, Paris, MA Editions, 1986.

[8] *The concise planetary ephemeris for 1950 to 2000 AD*, Medford, Mass. (USA), Hieractic publishing Co., 1977.

[9] Reynaud-Dulaurier, G.; Willett, W.; *Atlas de poche*, Paris, Larousse, 1982.

[10] *Raphaël's tables of houses for northern latitudes*, Bucks (GB), W. Foulsham and Co Ltd.

[11] Le Corre, H.; *Régimes horaires pour le monde entier*, Paris, Ed. Traditionnelles, Paris, 1987.

[12] Rudhyar, D.; *La dimension galactique de l'astrologie*, Ed. du Rocher, 1983.

[13] Nicola, J.-P.; *Pluton*, Paris, Ed. Sand, 1985.

[14] Colombet, P.; *Soyez votre astrologue*, Paris, Ed. Denoël, 1961.

[15] Antarès, G.; *Manuel pratique d'astrologie*, Tourcoing Ed. Flandres-Artois, 1959.

[16] Reverchon, J.; *Nations d'astrologie*, Paris, Ed. Dangles, 1946.

[17] Gouchon, H.-J.; *Dictionnaire d'astrologie*, cilt 3: *Bases de l'interprétation*, Paris, Gouchon édit., 1940.

[18] Santagostini, C.; *L'horoscopie cartésienne*, Paris, Ed. Traditionnelles, 1976.

[19] Holley, G.; *Comment comprendre votre horoscope?*, Ed. du Rocher, 1980.

[20] Volguine, A.; *La technique des révolutions solaires*, Paris, Dervy-Livres, 1986.

[21] Duval, M.; *La domification et les transits*, Paris, Ed. Traditionnelles, 1984.

[22] Zoller, R.; *La clé perdue des prédictions, les parts arabes en astrologie*, Dervy Livres, 1982.

[23] Ruperti, A.; *Les cycles du devenir*, Ed. du Rocher, 1981.
[24] Nicola, J.-P.; *Pour une astrologie moderne*, Paris, Ed. du Seuil, 1977.
[25] Ptolémée, C.; *Tetrabiblos*, Vernal/P. Lebaud, 1986.
[26] Knappich, W.; *Histoire de l'astrologie*, Vernal/P. Lebaud, 1986.
[27] Bouché-Leclercq; *Histoire de l'astrologie grecque*, Paris, Ed. Leroux, 1899.
[28] Berthelot, R.; *La pensée de l'Asie et l'astrobiologie*, Paris, Ed. Payot, 1972.
[29] Kenton, W.; *Astrologie, le miroir céleste*, Paris, Ed. du Seuil, 1974.
[30] de Mailly-Nesle, S.; *L'astrologie, l'histoire, les symboles, les signes*, Paris, Ed. Nathan, 1981.
[31] Puckert, W.E.; *L'astrologie, son histoire, ses doctrines*, Paris, Ed. Payot, 1980.
[32] Préaud, M.; *Les astrologues à la fin du Moyen Age*, J.-C. Lattès, 1984.
[33] Choisnard, P.; *Saint Thomas d'Aquin et l'influence des astres*, Ed. Traditionnelles, 1983.
[34] Halbronn, J.; *Le monde juif et l'astrologie*, Arché-Milano, 1985.
[35] Simon, G.; *Kepler, astronome et astrologue*, Paris, Ed. Gallimard, 1979.
[36] Howe, E.; *Le monde étrange des astrologues*, Paris, Ed. Laffont 1968.
[37] Morin, E.; *La croyance astrologique moderne*, Lausanne, Ed. L'âge d'homme, 1985.
[38] Diderot, D.; *Encyclopédie*, Paris, 1751.
[39] Choisnard, P.; *Langage astral*, Paris, Ed. Traditionnelles, 1963.
[40] Flambart, P.; *La loi d'hérédité astrale*, Paris, Chacornac, 1919.
[41] Barbault, A.; *Le zodiaque*, Paris, 12 cilt, Ed. du Seuil, 1957.
[42] Soleil, G.; *Le coeur dans les étoiles*, Paris, Desclée de Brouwer, 1985.
[43] Halbronn, J.; *Le guide de la vie astrologique*, Paris, Ed. G. Trédaniel, La Grande Conjonction, 1984.
[44] Krafft, K.E.; *Traité d'astrobiologie*, Paris, Ed. A. Legrand, 1939.
[45] Thiery, F.; *L'astrologie des insectes*, Paris, Ed. Aubépine, 1987.
[46] Teissier, E.; *L'astrologie, science du XXI. siècle*, Paris, Ed. no.1, 1988.

[47] Colombet, P.; *Secrets et techniques de l'astrologie*, Cenevre, Ed. Famot, 1979.
[48] Eysenck, H.J.; Nias, D.K.B.; *Astrology, science or superstition?*, Penguin Books (GB), 1982.
[49] Dean, G.; Mather, A.; *Recent advances in natal astrology, a critical review 1900-1976*, Ed. Astrological Association, (GB), 1977.
[50] Gauquelin, M.; *Le dossier des influences cosmiques*, Paris, Ed. Denoël, 1973.
[51] Gauquelin, M.; *Written in the stars*, The Aquarian Press, (GB), 1988.
[52] de Mailly-Nesle, S.; *L'être cosmique*, Paris, Ed. Flammarion, 1985.
[53] Gauquelin, M.; *La vérite sur l'astrologie*, Ed. du Rocher, 1983.
[54] Gauquelin, F.; *Psychology of the planets*, Astro Computing Service (USA), 1982.
[55] Halbronn, J.; Hutin, S.; *Histoire de l'astrologie*, Ed. Artéfact, 1986.
[56] Barbault, A.; *De la psychanalyse à l'astrologie*, Paris, Ed. du Seuil, 1961.
[57] Rudhyar, D.; *Approche astrologique des complexes psychologiques*, Paris, Libr. Médicis, 1987.
[58] Gauquelin, M.; *Songes et mensonges de l'astrologie*, Paris, Ed. Hachette, 1969.
[59] Gauquelin, M.; *L'hérédité planétaire*, Ed. Planètes, 1966.
[60] Gauquelin, M.; *Planetary heredity*, ACS Pub, (USA), 1988.
[61] Rudhyar, D.; *Le rythme du zodiaque*, Ed. du Rocher, 1981.
[62] Nicola, J.-P.; *La condition solaire*, Paris, Ed. Traditionnelles, 1971.
[63] Pecker, J.-C.; *Clefs pour l'astronomie*, Paris, Ed. Seghers, 1981.
[64] Unsold, A.; Baschek, B.; *The new cosmos*, Springer-Verlag, NY, 1983.
[65] Nelson, J.H.; *Cosmic patterns: their influence on man and his communication*, Washington, American Federation of Astrologers, 1975.
[66] Heckel, P.; *L'homme et les influences astrales, essai de cosmologie appliquée*, Paris, EPI, 1983.
[67] Hardy, F.; *L'astrologie universelle*, Paris, Ed. Albin Michel, 1986.
[68] Castellan, Y.; *La parapsychologie*, Paris, PUF, "Que sais-je?", 1985.
[69] Castellan, Y.; *Le spritisme*, Paris, PUF, "Que sais-je?", 1982.

[70] Verney, D.; *Fondements et avenir de l'astrologie*, Fayard édit., 1974.
[71] Clapier-Valadon, S.; *Les théories de la personnalité*, Paris, PUF, "Que sais-je?", 1986.

İletişim Yayınları • PRESSES UNIVERSITAIRES DE FRANCE

CEP ÜNİVERSİTESİ

YeniYüzyıl Kitaplığı

Bilgi günümüzün en önemli değeri haline geldi. Ama çığ gibi büyüyen bilgi üretimini izleyebilmek, günlük koşuşturmanın içinde neredeyse imkansız. Gündelik hayatımızı yakından ilgilendiren konularda bile kitap okuyacak zaman bulamıyoruz. Oysa bunun ötesine geçebilmek, kendimizi her konuda geliştirmek, kültürümüzü arttırmak hepimizin düşü.

Cep Üniversitesi size çağdaş bilgi ve kültürün kapılarını açıyor. Cep Üniversitesi'nin kitapları, Fransız "Que sais-je" (Ne biliyorum?) dizisinden titizlikle seçildi ve Türkçeleştirildi. Cep Üniversitesi ayrıca, Türkiye'nin tarihiyle, siyaset, kültür, ekonomi hayatıyla ilgili konularda özel olarak bu dizi için uzmanlara ısmarlanan eserlerle zenginleştirildi.

YeniYüzyıl Kitaplığı

Emlak Bank'ın katkılarıyla